

YESU, NDUKU YA BANA

MAMBU YA MOYO YA YESU MENE SONAMA SAMBU
NA BANA

ya mene sonama

Yo mene sonama na Mama Musangilai
(Mlle Mary Crawford)
CPZ

Bangyvula mene yikama na Mama Kisanga (Mlle Betty M.
Quiring)

Edite par: 27, COMMUNAUTE MENNONITE AU ZAIRE
B.P. 18, TSHIKAPA .

Distribué par:
Ministères pour Chaque Enfant
mamalorella@yahoo.com

Y E S U .

N
D
U
K
U

Y
A

B
A
N
A

MAMBU YA MOYO YA YESU MENE SONAMA SAMBU NA BANA

: , mene sonar

Yô mene sonama na Mama Musangilai
(Mlle Mary Crawford)
CP?

Bangyvula mene yikama na Mama Kisanga(Mlle Betty M. Quiring)

Edité par: 27, COMMUNAUTE MENNONITE AU ZAIRE
B.P. 18, TSHIKAPA .

P R E F A C E .

Beto kele lomba na beno lolula beto sambu na bifu kele awa na kati ya ba lesona yai. Bonso ntangu mene luta ye mpila kele diaka ve na kuyantika kisalu yai ya kusonika, yo yina beto beto mene ku imprimer yo na mutindu yai. Kansi na édition ya zole beto ata sala yonso ya kulunga sambu na kusongisa bifu kele muna na kati.-

D DIBALI 1: LUBUTUKU YA YESU Luka 1:26-56; Matayo 1:18-24; Luka 2:1-7

Yandi ya kulonga bana: YANDI BUTAKA MWANA NA YANDI YA BAKALA, MWANA YA NTETE YANDI KANGISAKA YANDI BILELE, YANDI TULAKA YANDI NA KIMA YA BAMBISI VANDAKA KUDILA MADI, SAMBU NA NZO BO Z WAKA KISIKA VE NA NZO YA BANZENZA. Luka 2:7

Kuna ntama vandaka ntoto ya bo butaka Yesu Klisto. Ntoto yina kele fioti, kansi Mfumu na beto tambulaka na zulu ya bangumba ti na nsi na yo, na banzila yonso ye na kati ya bilanga ya bandunda ye matiti, ti na kati ya mabalabala ya mabwala, na mambu yai ntoto kele ya nsiku.

Mvula nfunda mosi ye nkama uvwa ye makuma nana, na nima mwana nkento ya mbote ya Bayuda, zina na yandi Maria, yandi vandaka na bwala yina ya fioti ya Nazaleta. Yandizolaka kukwela na muntu vandaka nsukami, zina na yandi Yosefe, vandaka na kisalu ya mabaya. Bo vandaka bansukami, kansi bo vandaka bantu ya dikanda ya kimfumu, ya Bayuda kibeni, na kati ya bantu ya Isalele yonso, bo vandakabwala ya Mfumu David.

Bo vandaka na dikanda ya David, kansi bo vandaka kuvandila na Nazaleta ya Galela, ntama na Betelehema, bwala ya Mfumu David.

Mfumu ya nene ya ba-Rome, Kaisa Aungusto, yandi lenvuk isa ntoto ya ba-Yuda na nima yandi tulaka mfumu ya yandi solaka na zulu ya bau, zina na yandi Mfumu Helonde Nene, nehe kaka na mambu na yandi yonso. Yandi vandaka na Yelusalema, Region ya nsiku ya ba-Yuda.

Ebuna beto ke mona Maria kuvanda na nzo na yandi, kaka yandi mosi. Nzenza ya nene ya lukumu ke telema findama na yandi, yandi ke tubila yandi nde; Ngemba kuvanda na nge Maria. Nge yangalala, sambu Mfumu ya zulu kele na nge, ye nge kele kuluta bankento yonso lukumu.

Maria zabaka nde nzenza yai kele wanzio ya Nzambi, ntima na yandi bulaka. Yandi ku-diufula nde; Sambu na nki nge kwisa kwa mono? Yandi kuyitukaka ngolo sambu na ndinga na yandi.

Wanzio tubilaka yandi nde; kutina ve. Nzambi tindaka mono na kutubila nge nde; Nge ata buta mwana bakala, mwana ya kitoko ye ya lukumu ye nsiku. Mwana na nge bo ata binga yandi nde; Yesu, Kusilaka bantu na bilumbu mingi mene luta.

Bantu ya nsi ntoto bo fingilaka bilumbu mingi na kumona Mvulusi, mwana ya nkento (Genese 3:15) ya bo sileka Adamo ye Eva, zolaka kwisa na kutomisa bantu na masumu ya (Satana) Diabulu sadilaka bo. Mbala mingi (baprofete) banganga Nzambi bo vandaka kutuba nde; "Ata kwisa; nkento me zabaka ntete bakala ve ata buta mwana bakala kele Klisto Mfumu." (Yesaye 7:15)

Maria kuwaka ba ndinga yai ya Nzambi, ye yandi yangalalaka na kuzaba nde; Nzambi solaka yandi na kati ya bankento yonso ya ba-Isalele na kuvanda Mama ya Mwana yai ya nsiku. Kansi Banganga Nzambi tubaka nde; "Bo ata buta Mwana yai na Betelehem". Maria vandaka na Nazeleta. Ndinga yai yo kwisa ya makieleka ye mambu ya kuyituka.

Kaisa tubaka nde; Moño zola kumona mazina ya bantu yonso, bankento ti babakala, bamvula na bo ti mutindu ya bisalu na bo, na nsi na mono yonso. Mfumu Helode vandaka kusunikisa bantu. Kansi yandi zolaka ve kuvila muntu mosi, etuna yandi tubaka nde; Bo sonika monso muntu na dikanda na yandi. Koseo muntu vandaka na mfumu ya kuvutuka na bwala yina ya bo butaka yandi, kana nzila kele ntama to mfinama. Bantu yonso bo vandaka na mambu ya kulanda ndinga ya Kaisa Aungusto.

Yosefe ti Maria bo va ndaka na dikanda ya David, dikanda ya ba-Yuda; ebuna bo vandaka mfumu ya kuvanda na Betelehem, sambu yo vandaka bwala ya dikanda ya David. Kutambula yina katuka na Nazaleta tii Betelehem yo vandaka ntama. Bo lembaka ngolo na nzila ye bo yangalalaka ntangu bo monaka hibaka ya mpembe ya bwala ya fioti ya Betelehem.

Ntangu vandaka na nkokila, bwala fulukaka na bantu, sambu bantu mingi bo katukaka bisika ya ntama sambu na kusonika mazina na bo. Maria ye Joseph bo kwendaka na nzo ya banzenza kansi palasa (sika) ya kulala vandaka ve. Bo ta lala wapi na mpimpa? Mfumu ya nzo ya banzenza yandi wila bo mawa yandi tubila bo nde; Beno zaba kupema na nzo ya bambisi. Maria ye Joseph bo vandaka na kiese na kukota na nzo yina ya mpamba, sambu bo vandaka na mfunu ya sika ya kulala. Matiti vandaka na ntoto na bo kulala pana, bo zuwa kisika ya kupema. Bangombe ye bambisi ya mpunda vandaka pene-pene, na nima bantu vandaka kwisa, ye bo vandaka kwenda na bambisi na bo. Kansi bo vandaka na kiese na kupema, kutambula na bo manaka, bo me kuma na Betlem.

Na mpimpa yina ndinga ya ntama ya Mika yo kumaka ya mukieleka (5:2) sambu kuna na Betlem Nzambi fidisaka Maria mwana ya nsikulu (silaka). Mpimpa yina lutaka bilumbu yonso na kuyitukisa bantu ye kupesa bo kiese, sambu na Mwana Nzambi butukaka. Maria bakaka Mwana na yandi, yandi kangisa yandi bilele, yandi ladisa yandi na kima ya bambisi vandaka kudila madia. Ebuna Mfumu na beto, Yesu Klisto, Mwana ya Nzambi, Mvulusi ya bantu, yandi butuka.

Bangiufula: Wanzio tubila Maria nde nki? Maria ti Joseph sambu na nki bo kwendaka na Betlem? Nki mpasi bo monaka na Betlem? Beto le da pesa Yesu kisika wapi?

DILONGI 2: KWISA YA BAMVUNGI YA MAMEME NA KUTALA YESU. Luka 2:8-20

Verseya kulonga bana: BUBU BO MENE BUTILA BENO MVULUSI NA BWALA YA DAVID, YANDI KELE KLISTO MFUMU. Luka 2:11

Mpimpa ya Yesu butukaka na Betlem, bamvungi ya bameme vandaka kulunda mameme na bo na nseke mfindama na bwala. Bamvula kulutaka mfunda mosi, Mfumu David. ntangu yandi vandaka mwana bakala, yandi vandaka kusala kisalu ya mameme ya Tata na yandi na sika yina kibeni. Bamvungi yayi bo lundaka mameme na bau sambu na mbisi ya nko-yi vandaka na ngumba ti na nseke na nsi ntoto yina.

Mono ke kubanza nde; Bamvungi yina vandaka bantu ya mbote, bo vandaka kufingila kwisa ya Mfumu bonso mutindu vandaka ba-Isalele yankaka kuingila. Bo vandaka kusulula mambu ya bambikudi (profete) na bo sambu bo zabaka nde; Ntangu ya kubutuka na yandi yo ke kwisa. Bo zabaka ve nde; Ntangu kibeni yo mene kuma.

Bamvungi bo monaka mwini na kupela ngolo, yo vandaka na mpimpa, ebuna mwini yina vandaka ntangu ve, vandaka ngonda to mbwetete mpi ve, sambu yo vandaka ngolo. Kupe-la yina kuluta bamwinda yonso ya Nzambi na zulu kupela. Lukumu ya Nzambi kupelela bo ziku (kieleka) bo tinaka, sambu na kupela yina kumonaka bo. Wanzio tubilaka bo ndinga ya mbote nde; "Kutina ve. Sambu mono me kwisa na nsangu ya mbote ya kiese ya nene ta vanda na bantu yonso. Bubu bo mene butila beno Mvulusi na bwala ya David, yandi kele Klisto Mfumu". "Yandi kele Mwana ya mpa kubutuka kaka bubuyai, yandi ke ya kulala na kima yina ya bambisi ke dilaka madia, mfinama na nzo ya banzenza na Betlem, Beno kwenda beno ta mona yandi.

Bamvungi diaka bo monaka kimvuka ya nene ya banzio na zulu, bo yimbaka nkunga na nze ye kembila Nzambi. Bamvungi bo waka ndinga ya nkunga na bo nde; "Lukumu kuvanda Nzambi na zulu, ngemba vanda na nsi ya ntoto na kati ya bantu ke kembisa Nzambi." Mfumu ya nzo bo manisa nkunga yina bo vutuka na zulu, kupela ya zulu bo yantika kutekita na kima kumana, na nima mpimpa kuziungaka bo diaka.

Na nima bamvungi kuyantika kusulula sambu na mambu ya bo waka na banzio ye bo monaka yo. Bo tubaka nde; Beto kwenda na Betlem nswalu na nzila ya kukonda nda sambu na kutala mambu ya Mfumu kwisa kusonga beto. Bo tubaka ve nde; Beto fingingila ntete ti na nsuka, sambu na mameme ya beto ta tina, mbisi ta fwa yo. Kele ve mambu yina ya bakaka yonso ti bima na bo yonso, bo zolaka ve na kufingila na kumona Yesu.

Ntama yina bo kwisaka nswalu na nze ya banzenza na Betlem, bo kotaka na kisika yina vandaka nzo ya bambisi. Na nzo yankaka ya bambisi bo monaka Mwana ya kuladisa na kima ya mbisi vandaka kudila madia, Maria ti Joseph vanda kulangidila yandi, bonso

mutindu wanzio tubilaka bo ye mutindu bo vanda; fingila. Bo tubilaka Maria nde; Mwana yai kele Ngulusi ya nsi-ntoto, Masiya ya bo silaka ntama. Beto zaba nde; Beto ta mona yandi awa, sambu Nzambi tindaka wanzio na yandi na beto na kutubila beto sambu na kubutuka na yandi. Beto waka nkunga ya kuluta kitoko, bo tuba nde; "Lukumu kuvanda na Nzambi na zulu ngemba vanda na nsi-ntoto na kati ya bantu ke kembisa Nzambi". Beto ke na kiese ra kuzaba nde; Mvulusi me kwisa, sambu na yai yo yina beto kwisa kumona yandi.

Maria waka mambu yai yonso, yandi lundaka yo, yanditulaka mabansa na kati ya ntima na yandi na kuyindula konso ntangu na mambu yina ya kuyituka ya bo monaka na ntangu ya kubutuka Mwana na yandi. Bamvungi bo(zabaka) vandaka na mpila ve ya kubika dia-ka Betlem, bo vutukaka kisika vandaka m-meme na bo na nseke. Kansi ntangu bo kwe-ndaka bo tubila bantu mingi makambu ya bo monaka ye ya bo waka. Bau yonso kuwaka, bo yitukaka kibeni sambu na mambu yina ya kutubilaka bo bamvungi. Bantu mingi bo waka kansi, mingi bo kwikilaka ve. Bamvungi vutukaka, bo kembisaka Nzambi, ye bo (kembila) kusamba.

Bo tindaka Mvulusi(kwa) nge, nge ke zaba mambu yai; nge ke zola yandi, keti ve?

BANGIUVULA: Bamvungi bo waka nki ndinga na wanzio? Ntangu ya bo waka ndinga yai, bo salaka nki? Maria salaka nki na bandinga yina yonso ya bamvungi tubilaka yandi?

DILONGI 3: BANTU YA MAYELE BO KE KEMBILA YESU. 2:1-12

Vese ya kulonga bana: BO KOTAKA NA INZO, BO MONAKA MWANA TI MAMA NA YANDI KULALA; BO FUKAKA NA NTOTO, BO SAMBILAKA (KEMBILAKA): BO KANGULAKA BASANDUKU NA BO, BO PE-SAKA YANDI BIMA, WOLO, MANANASI YE MULA"(encens ti mire). Matayo 2:11

Ntangu bilumbu ya Yesu kumaka nana, bo kwisaka na yandi na Yelusalema sambu na kupe-sa yandi na Mfumu ya tempelo Simeona ye Ana, bambikudi ya Nzambi bo pesaka yandi matondo. Bantu ya mbote mingi ya nsi-ntoto ya ba-Isalele bo vandaka kufingila lubu-tuku ya Mfumu ya nene, tii bayina vandaka na nsi yankaka vandaka kufingila yai muti-ndu mosi.

Na (lweka) ndambu yankaka ya este vandaka bantu ya mayele ye bambikudi. Mono ke bansa nde; Bo waka ndinga ya mbikudi(maprofete) Daniel(7:14) ntangu yandi tubaka sambu na makambu ya Masiya nde; Bo pesaka yandi kiyeka ti lukumu na kimfumu." Ye mosi diaka bo waka na Ba Moaba vandaka nfinama na bo(mambu) ndinga vandaka kutuba Belama tubaka ntama nde;"Mono kele mona yandi, kansi mono kele kumona yandi sesepe ve, mono ke kumona yandi, kansi yandi kele na zulu ve; mbwetete ta basika na Yakoba, ti nti(nkawa) ya kimfumu ta basika na kati ya ba-Isalele. Muntu mosi ta basika na kati na Yakoba, ta vanda kimfumu ya kuluta".(Nomba 24:17-19) Bo vandaka kutuba mambu(ndinga) yai ba mvu funda ye nkama iya na bamvula na zulu ye na sesepe yai " Mbwetete" yai ya basika.

Na mpimpa yina Nzambi tubilaka bo na ndosi nde; Beno "vutuka na Helonde". Bo kwendi-la nzila yankaka.

BANGIUVULA: Ntangu bambikudi(Simeona ti Ana) monaka Yesu bo salaka nki? Bantu ya mayele bau sosaka nani? Bau salaka nki ntangu bo monaka Mfumu?

DILONGI 4: BAU KE TINA NA YESU NA EJIPITE. Matayo 2:13-23

Vese ya kulonga bana; YEHOWA TA LUNDA NGE NA MAMBU YA MBI YONSO, YANDI TA LUNDA NTIMA NA NGE. Nkunga 121:7

Helonde fingilaka na makasi na inzo na yandi na Yelusalema sambu Bantu ya Mayele vutukaka na(kwa) yandi ve. Yandi yufulaka bantu na yandi nde; Keti beno monaka bo? Beno waka nde; Bo ata kwisa go ve? Ebuna bo fingilaka tii kuna, yandi tubaka nde; ngatu * mene kwendila nzila yankaka. Bo monaka mwana ke Mfumu, kansi bo buyaka na

na kwisa kusonga mono. Mono ta sosa mpila yankaka ya kusadila bo. Yandi vandaka na makasi ya kuluta, yandi bingaka basoloda ya ba-Rome, yandi tubilaka bo nde; Beno telema, kwenda na Betlem. Mfumu kubutukaka kuna mono zola kufwa yandi. Mono kuzaba ve kisika kele Mwana yai, na nki mzo, yo lenda vanda mpila yai ve, beno kwenda, kota na (konso) ba nzo yonso na Betlem tii na mabwala yina kele mfinama, beno kufwa bana ya babakala yonso bayina ya sesepe tii ba yina ke mvula zole. Beno kubika ve ata mwana mosi, beno kwenda nswalu.

Basoloda na yandi zaba nde; mpila kele ve na beto lenda buya ndinga na yandi. Bo kotaka na Betlem. Bantu na Yelusalema kudi yifula nde; Bantu yai sambu na nki bo kota na bwala na beto? Bo zolaka kufingila tii kuna bo kuwa mvutu na ngiuvula na bo. Basoloda kotaka na ba inzo yonso, bo bakaka mwana bakala yonso na mabele ya mama na yandi, bo kufwaka yandi, kulosa yandi ya kufwa na ntoto. Bo simbaka bana ya babakala vandaka kutambula, bo fwaka bo na mbele na bo. Bamama sosaka mpila ya kugulusa bana na bo ya fioti, bo kotaka na zulu ya inzo na bau; bata tinaka ye bankaka na bilanga na bo ya vinu. Kansi basoloda sosaka bo na bilanga yonso, bo kangulaka bakielelo yonso ya nzo, bo tambulaka bisika yonso bo kufwaka bana yonso ya babakala ya sesepe tii na bayina vandaka na mvula zole. Na Betlem vandaka madilu ya ngolo. Nkama ya bamama ye batata dilaka sambu na bana ya fioti bo fwaka na lufwa ya mbi, kaka sambu na makasi ya Mfumu.

Kansi mono ke banza nde; mono zola kuwa beno kuyifula mono nde; Bo monaka Yesu, bo fwaka yandi to ve? Beno kuwa mbote. Bo monaka yandi ve. Nzambi zolaka ve bo kusala mpila yina. Yandi zabaka mutindu ya mabanza na yandi zolaka kusala, ebuna yandi tindaka Yesu na kisika ya mbote ntama. Ntangu kwendaka bantu ya mayele na bwala na bo, Nzambi tindaka wanzio na yandi na Joseph na ndosi, yandi tubila yandi nde; Telema baka Mwana ye mama na yandi, tina na Ejipiti, nge bika kuna tii kuna mono tubila nge; sambu Helode ta sosa Mwana na kufwa yandi."

Joseph zolaka ve na kuyifula. Yandi telemisa Maria, na mpimpa yina kibeni bo basikaka na kielo ya bwala, bo kwendaka na kati ya nseke na nzila ya kwenda na Ejipiti tii na ntoto yina kibeni.

Joseph ti Maria na Yesu bo bikaka diaka ve bilumbu mingi na Ejipiti, sambu na Helode fwaka. Wanzio ya Nzambi monanaka diaka na Joseph, bonso Nzambi silaka na yandi, yandi tubaka nde; "Telema, baka Mwana ti mama na yandi, kwenda na ntoto ya Isalele, sambu bantu vandaka kusosa moyo ya Mwana bo me fwa". Joseph telemaka, yandi yantika kutambula na Maria ti Yesu na kuvutuka na nsi ya ntoto ya Isalele, kansi yandi tinaka na kukota diaka na Betlem, Nzambi kuzabisaka yandi na ndosi diaka, yandi kwendaka na Mwana ti Maria na bwala na bo na Galila.

Beto ke zaba ve mambu Yesu vandaka kusala na ntangu yandi vandaka mwana fioti, kaka ndinga yai ke na Luka 2:40 nde; Mwana kuyela, yandi vandaka kwisa ngolo, yandi fulukaka na mayele, nkembo ya Nzambi vandaka na yandi".

BANGIUVULA: Helode, nki mambu ya imbi yandi salaka? Sambu na nki? Bo salaka nki na Yesu?

DILONGI 5: YESU KE KOTA NA TEMPELO YA NZAMBI Luka 2:40-52

Verse ya kulonga bana: YESU KUYELA NA MAYELE NA KIMUNTU YE MW ZOLANA YA NZAMBI TI BANTU. Luka 2:52

Bonso beto me tuba ntete, beto ke zaba ve mambu mingi ya kieleka ya Yesu. Beto zaba nde; Joseph vandaka musadi ya mabaya. Yesu, Maria ti Joseph ba vandaka na bwala ya fioti ya Nazareta na Galila. Maria butaka bana ya nkaka, sambu Yesu vandaka mwana ya ntete, yandi sadisaka yandi ti bana yina yankaka. Yesu vandaka Mwana ya mbote, yandi sadisaka Joseph na kisalu na yandi ya mabaya. Kieleka yandi vandaka kaka mwana, kansi yandi tulaka ngolo na lusalusu na yandi ti kupesa kiese na ntima ya Maria ti Joseph.

Bo vandaka ve na classe bonso mutindu beto kele na classe na beto na Nazareta,

Nlongi ya bana vandaka ntwadisi ya Ndinga ya Nzambi, yandi kutikisaka bana na nzo na yandi, yandi longaka bo kaka mambu ya Mukanda ya Nzambi, na Dikanngu Dinkulu. Kaka bantu fioti vandaka na Mukanda ya Nzambi (Bible) na maboko na bo na bilumbu yina. Ntwadisi vandaka na Bible na yandi, yandi tangilaka bo, bo tubaka bandinga yina ya bo waka tii kuna bo zaba mambu mingi na Mukanda ya Nzambi. Bo longukaka Bansiku ya Mose, bo longukaka mambu ya baprofete, bo longukaka mambu ya kusalaka David na bamfumu yankaka ya Isalele. Mwana vandaka ve na Bible na maboko na yandi, kansi yo vandaka na mambu mingi ya Mukanda ya Nzambi na ntima na yandi.

Bana ya ba-Yuda bo vandaka na lumbu mosi ya nene konso mvula. Kiese ya Pâques (kuluta ya Yehowa). Bo kwendaka bantu mingi na Yelusalem na Tempelo ya nene ya Nzambi, ntangu ya kiese yina kumaka, Maria ti Joseph kwendaka mbala mingi. Ntangu Yesu vandaka na ba mvula kumi na zole bo tubaka nde; Yesu nge zaba kwenda na beto mbala yai. Ntangu Yesu kuwa ndinga yai, yandi kuwaka kiese mingi. Yandi vandaka kuwa mambu mingi sambu na Yelusalem. Dwala ya nene ya kitoko ya Ba-Yuda, yandi longukaka na classe na Tempelo ya Nzambi kisika vandaka bantu kusambila Nzambi na sika yina ya kitoko. Ntima na yandi vandaka na kiese ntangu yandi zabaka nde; Mono ta mona Tempelo na mesu na mono, mono ta kota muna sambu na kusambila Nzambi.

Bo yantika kutambula na kwenda. Bantu mingi vandaka kwenda na nzila, bo vandaka na kiese na kumonana ti banduku na bo, bo vandaka kuyimba bankunga ntangu bo vandaka kwenda na nzila, bo pesaka Nzambi lukumu. Ntangu bo kumaka na Yelusalema, Yesu kwendaka na Maria ye Joseph na Tempelo, yandi monaka mambu mingi, yandi yitukaka, kiese mingi na kumona sika ya kitoko. Ntangu ya bo vandaka kusulula na banduku na bo, Yesu vandaka na balongi ya Tempelo, na kuwa ndinga na bo, na kuyifula bo mambu. Yandi tulaka ntima na yandi yonso na mambu yai, ebuna ntangu kumana. Kiese bo kwendaka Maria ti Joseph, Yesu vandaka kuzaba ve nde; Po me kwenda. Yandi bikalaka na Tempelo ti balongi.

Joseph ti Maria bo kwendaka na nzila kutula ngindu nde; Yesu kele na kati ya kimvuka ya bantu, yandi ke sakana na bana yankaka. Kansi mpimpa kubwa bo sosa yandi na kati ya bankaka, bo monaka yandi ve. Ebuna bo vutukaka na Yelusalema, kusosa yandi bisika yonso. Bo sosa yandi bilumbu tatu. Kilumbu ya tatu bo monaka yandi na inzo "nzambi kuvanda na kati ya balongi, kuwa ndinga na bo, na kupesa bo bangiufula. Balongi bo yitukaka sambu na mayele na yandi ye kutendula na yandi ya mambu ya Nzambi. Kansi Maria tubaka nde; Mwana na mono, sambu na inki nge salaka mambu ya mpila yai? Nge zaba ve, "Beto sosaka nge bilumbu tatu, beto monaka mpasi?"

Yesu tubaka nde; Inki beno sosilaka mono? Beno kele zaba ve nde; Mono fwete vanda na nzo ya Tata na mono", Bo yitukaka sambu na bandinga nayandi. Yandi tubaka nde; Nzo ya Tata na mono" Sambu Tata na yandi vandaka Nzambi kibeni. Kansi beto kele kutanga ve nde; Yandi buyaka bandinga ya mama na yandi ve. Yandi vandaka mwana, ebuna yandi ndimaka yandi. Beto ke tanga nde; Yandi kulumukaka na bau, yandi vandaka kulemvuka na bandinga na bo".

Beto ke tanga mambu yankaka ve ya kieleka ya Yesu. Kaka verse yai mosi mpamba ke songa beto nde; Yesu vandaka kuyela na mayele ye na inda ye zola ya Nzambi ye bantu".

BANGIUVULA: Nki kima pesaka Yesu kiese? Yandi salaka nki na Nzo Nzambi? Yesu kuyelaka na nki mpila?

DILONGI 6: JEAN BATISTE KE MUKUMI NA NTWALA YA YESU. Mat. 3:1-12; Mal. 1:1-8; Luka 3:1-4.

Verse ya kulonga bana: BALULA NTIMA NABENO SAMBU NA KIMFUMU YA ZULU KELE MFINAMA Matayo 3:2

Yesu kwendaka na Maria ye Joseph na Nzeleta, yandi lemfuka na ndinga na bo. Mvula kumi nanana kuluta. Beto ke tanga ve na Bible mambu ya Yesu salaka na ntangu yandi vandaka leke ti kuna yandi lungisaka mvula makumi tatu.

Kana beno vandaka na nsi ntoto ya Yesu vandaka kuzinga na bilumbu yina, beno zolaka kuwa mambu ya muntu yankaka, zina na yandi Jean Baptiste. Yandi nsilu na tata na yandi ti mama na yandi bonso mutindu Yesu vandaka nsilu na Maria. Tata Zacharia; vandaka Nganga-Nzambi (Mbikudi), waka ndinga ya Nzambi tubilaka yandi nde; Nkento na nge Elisabete ata butila nge mwana, nge ata pesa yandi zina ya Yoane. Yandi ta vanja muntu ya nene na meso ya Mfumu. Yandi ta fulukiswa ye Mpeve ya Nlongo".

Na ndambu na bau bo vandaka na kikalulu, Ntangu Mfumu kwenda na nzila, bo kele tinda muntu na ntwala sambu na kujidikila yandi nzila. Tii sesepe yai Yesu vandaka na Maria ye Joseph na Nazareta, yandi mene kudisonga ve na bantu. Kansi kilumbu ya yandi kuyantika kisalu na yandi vandaka mfindama. Ebuna Yoane yantika kutubila Ba Yuda nde; "Yidika nzila na beno, sambu kimfumu ya zulu kele mfindama".

Yoane tubaka diaka nde; "Muntu ta kwisa na nima na mono yandi luta mono. Yandi vandaka mbote na kati beno, kansi beno zabaka yandi ve". Yandi kele Nsiku ya ba-Isalela, beno katuka na masumu na beno". Ba Yelusalema ye Ba-Yuda ti bantu ya bisika yankaka kuwaka ndinga na yandi, yo simbaka bo. Bo kwendaka na Yoane pene-pene na masa ya Yadene, bo funguna masumu na bo, bo botama na yandi na masa ya Yadene.

Bafalese ye Basadoke, bantu vandaka na lulendo bau kwisaka diaka na Yoane. Yoane yitukaka na kumona bo, ebuna yandi tubilaka bo nde; ya songaka beno na kutina na makasi ya Nzambi ata kwisa nani? Beno ke yindula nde; Beto ke bana ya Abrahamama, beto lenda balula ntima na beto, keti? Kansi mono tubila beno nde; konso muntu fwete (ndima) songa masumu na yandi ye kubika lulendo na yandi ti kubalula ntima na yandi, kana yandi zola kuvanda na sika ya kimfumu ya Mfumu. Kimfumu yai ke pene-pene. Balula ntima na beno. Yandi kele Mfumu, yandi ata yoka matiti na kati ya tiya ya lenda kufwa ve mvula na mvula".

Na mambu (ndinga) yai ya makieleka, Bafalese yankaka bo waka makasi. Bo tula ngindu nde; Beto luta bantu yankaka mbote, beto lenda songa masumu na beto ve. Beto ke na yo ve. Kansi kele muntu, ata mosi ve lenda kota na Kimfumu ya Yesu kana yandi balula ntima na yandi kwa yandi. Yoane salaka kisalu ya Nzambi mbote, bantu yankaka bo balulaka ntima na bo, kusonga masumu ye ntantu na ntima na bo, kubaluka na masumu, kaka na malongi yai ya Yoane, Muntu kwisa na ntwala ya Yesu Klisto.

BANGIUVULA: Yoane longaka nki mambu na Ba-Yuda ye bankaka? Ntangu bo waka ndinga ya Yoane, bo zolaka kusala nki na ntima na bo? Bubu beto ke sala nki na kati ya ntima na beto?

DILONGI 7: MBOTIKA YA YESU. Matayo 3:13-17; Mal.1:9 -11; Luka 1:21-22; Yoane 1:29-34

Verse ya kulonga bana: " TALA MWANA-DIMEME YA NZAMBI KE KATULA MASUMU NA NTOTO.(ya bantu yonso). Yoane 1:29b

Jean Baptiste sa dilaka Nzambi kisalu ya mbote, bantu mingi fungunaka masumu na bo sambu na kulonga nayandi, yandi pesaka bantu mbotika sambu na kubalula ntima na bo. Yandi songaka bo nde; "Muntu yankaka ata kwisa, ata betika beno na Mpeve ya Nlongo ye tiya. Yandi ke luta mono, mono kufwana ve na kukangula basing ya basandale na yandi". Yandi vandaka kutuba nani? E yandi vanda tuba Yesu.

Ntangu Yesu vandaka na mvula makumi tatu yandi katukaka na bwala na yandi na Nazareta ya Galala, yandi kwisaka na Jean-Baptiste na Yudaya na masa ya Yadene kisika yandi vanjeka kubotika bantu. Yesu zolaka Jean kubotika yandi.

Ntete Jean kuzabaka ve. Na nima yandi zaba nde; Yandi kele Masiya ya silaka Nzambi, Mvulusi ya bantu kibeni. Ntangu yandi zabaka yandi, yandi zolaka kubuya, kutuba nde; "Mono kele na mpila ya kubotika nge, nki mutindu nge kwisa na mono?".

Yesu vutulaka na yandi nde; "Beto sala mbala na mbala yai, sambu kele mbote na beto lungisa mambote yonso mpila yina". Kansi yandi vandaka na mbotika nki mfunu? Mbotika ya masa kele kidimbu ya kusukula ntima. Kansi Yesu vandaka na masumu ve, yandi

vandaka na mpila ve ya kubalula ntima na yandi na kubika masumu. Ebuna bo botikaka yandi sambu na nki?

Mbotika na yandi yo songaka nde; Yandi zolaka(ndimaka) kisalu ya Jean-Baptiste. Yo kele kieleka nde yandi kele kusonga beto nzila ya kuzuwa moyo, kaka na kubalula ya ntimaye lukwikilu. Yo kele kusonga diaka nde; Yandi kele mutinda mosi na beto. Yo ke songa nde; Yandi ke yantika kisalu na yandi ya Profete ye Mutubi ye Mfumu.

Jean botikaka yandi, Mpeve ya Nzambi vandaka na yandi, Mpeve ya Nlongo ke kulumukina bantu yonso ke kwikila yandi. Ndinga ya Nzambi kibeni kwisaka na zulu nde; Yandi ke Mwana na mono ya luzolo, yandi ke pesa mono kiese mingi".

Ebuna Yesu yantikaka kisalu na yandi. Jean tubilaka bantu nde; Tala Mwana dimeme ya Nzambi, ke katula masumu na ntoto". Jean kutendudilaka bo diaka nde; Yai kele Mwana ya Nzambi".

BANGIUVULA: Nki kidimbu ke songa kubalula ntima ye kukwikila? Ntangu Yesu yantika kisalu na yandi yandi tubilaka bantu nki ndinga?

DILONGI 8: SATANA KE MEKA YESU. Matayo 4:1-11; Malako 1:12-13; Luka 4:1-13.

Verse ya kulonga bana: SATANA, KATUKA. Matayo 4:10

Ntete Yesu yantikaka kulonga bantu ve, yandi kwendaka yandi mosi na nseke. Bantu vandaka na yandi ve, kansi yandi vandaka yandi mosi kibeni ve sambu na Mpeve ya Nlongo vandaka na yandi. Yandi bikaka na nseke bilumbu makumi iya, yandi kudiaka ata kima ve. Bambisi vandaka na nseke, kansi Yesu tinaka ve. Yandi zolaka kuvanda kuna sambu na kusambila Tata na yandi, Nzambi ye kutula ngindu na kisalu na yandi ya nene yina yandi ke zola kuyantika.

Bilumbu yina yonso ntangu yandi kubuyara madia, Nzambi kuludaka yandi sambu yandi kufwa ve. Kansi ntangu yandi manisaka bilumbu yina, Yesu vandaka na nzala. Ntangu Satana kumona yandi kikesa ve na kubuya madia, yandi tulaka ngindu nde; yai kele ntangu ya mbote na kumeka yandi na kuyunginisa(kuvalangisa). Satana kwisaka na yandi, yandi tubilaka yandi nde; Sambu na nki nge kufwa nzala? Na nseke yai kele na madia ve! Kansi mambu ve."Kana nge kele mwana ya Nzambi, tuba matadi yai yo kituka madia".

Kansi Yesu tubila yandi nde;" Bo kusonikaka ndinga nde; Muntu ke zingaka na moyo kansi sambu na madia mpamba ve, ke vanda na yo sambu na bandinga yonso ke basika na munoko ya Nzambi".

Na nima Satana kwendaka na yandi na Yelusalema, yandi tombokaka na yandi na zulu ya inzo Nzambi. Satana tubila yandi nde; "kukilosa na ntoto, kukibula ve sambu Tata na nge Nzambi ata lunda nge. Sambu bo sonikaka nde; Bawanzio na yandi ta nata nge na maboko na bau, mpila yina nge tuta ve dikulu na nge na ditadi".

Yesu tubaka nde;"Nge meka ve Mfumu Nzambi na nge! Nzambi ke sala mambu ya kuyituka mpamba ve, yandi ke sala yo na mayele ya mboté. Yesu ke longa beto nde; Beto lenda tula ngindu Nzambi kulunda beto kana beto kota mambu ya ngolo ya mayele ya bantu. Yesu vandaka na mpila ya kukilosa na ntoto na ludi na nzo Nzambi na kimatilu yandi vandaka na mfunu ya kudilosa na ntoto?

Satana kwenda diaka na Yesu na zulu ya ngumba ya inda, yandi songaka yandi bimfumu yonso ti lukumu na yo. Yandi tubila yandi nde; Mono ta pesa nge bima yai yonso, kana nge fukama na ntoto, kusambila mono".

Kansi Yesu tubaka nde;"Satana, katuka, sambu bo sonikaka nde; Sambu Mfumu na nge, ye sadila yandi mpamba kisalu". Kimfumu ya Yesu yo kele ya insi-ntoto, ikele na ntima ya bantu.

Ebuna Satana bikaka yandi fioti. Yesu ndimaka ve yandi kunata yandi na mambu yai

imbi na yandi. Adamo ye Eva bo waka ndinga ya Satana, bo kwikilaka luvunu na yandi, bo buyaka kulemfukila Nzambi, kansi Klisto bo mekaka yandi kansi yandi bwa-ka ve na mpukumuna.

Satana kele kwisa na beto yonso ye mpukumuna, yandi kele yindula nde; Nge ndima ve bo finga nge, finga bo diaka, vutuñila. Kele mpukumuna beto nde; Beno vutudila Yandi ke tubila muntu yankaka nde; Nge bumba mambu ya imbi ya nge salaka; mama na nge zabaka ve yina nge bumbaka. Kele kumeka beto nde; Tula luvunu. Kana ve ke tuba nde; Tala, nge ke tula ngolo na kisalu na nge kana ve na kulonguka na nge, banduku na nge bau ikele bamolo, bau kele kusala mbote ve. Yandi ke meka beto nde; Tula luvunu. Yandi ke tubila mwana yankaka nde; sambuna nki ge bula yandi ve, yandi bulaka nge ntete. Kana ve yandi kele na nge makasi, nge zola kuwila yandi makasi ve; sambu na nki? Yandi ke meka beto nde; Beto kudinwanisa, beto kudisonza makasi, kudivandisa kimpala. Satana kele na mpukumuna ya mutindu mingi, kele kumeka beto na mpukumuna ya mutindu na mutindu, kansi beto fwete sala mutindu Yesu salaka. Yesu tubaka nde; "Satana, katuka". Yandi zolaka ve kuwa malongi na yandi ya imbi.

Yesu kele zaba nde; ke mambu ya ngolo na kusala mbote kana diabulu kwisa kumeka beto, yandi ndimaka Satana kumeka yandi na kusonga beto dilongi na kuluta bampukumuna na yandi. Kana diabulu kwisa kumeka beto, Yesu kele pene-pene na beto, yandi ke kuwa mambu ya Satana, yandi zola kusadisa beto kana beto lomba yandi. Yesu kukulaka Satana na ndinga ya Nzambi, beto diaka na ngolo ya ndinga ya Nzambi.

BANGIUVULA: Yesu salaka nki ntangu Satana kumeka yandi? Beto fwete sala nki kana Satana kwisa na beto?

DILONGI 9: BALONGUKI YA NTETE YA YESU. Jean 1:29-51

Verse ya kulonga bana: NA KILUMBU LANDAKA YANDI ZOLAKA KWENDA NA GALELA YANDI KUKUTANAKA NA FILIPOI. YESU TUBAKA NA YANDI NDE; "LANDA MONO" Jean 1:43.

Bubu yai mono zola tubila beno sambu na balonguki ya Yesu tanu bo yantikaka kulanda yandi na nima na yandi. Balonguki na yandi bo vandaka na yandi bilumbu yonso bo vandaka banduku na yandi. Yesu tubilaka bo mambu ya Nzambi ye mambu ya yandi kibeni. Bo zolaka yandi ngolo na yandi mpi zolaka bo, yandi tubilaka bo sambu na kuvila na bo, yandi tomisaka bo.

Kilumbu yankaka Jean-Baptiste yandi telema na balonguki na yandi zole, Jean ye André, ntangu Yesu vandaka kukatuka na nseke ya bo kumekaka yandi na Satana; na ntangu yandi vandaka kuluta na nzila pene-pene na bau, Jean Baptiste vandaka tubila bo mambu ya Yesu, na ntangu yandi monaka yandi ye kutubila bo nde; Tala Mwana dimeme ya Nzambi". Jean ye André bo monaka Yesu, bo zolaka yandi, bo bikaka Jean Baptiste, bau landaka Yesu nswalu.

Ntangu vandaka ya iya na nkokila ntangu bo vandaka kulanda Yesu. Bo tubaka na yandi kima ve sambu bo zolaka ve kumonisa yandi mpasi. Yesu zabaka nde; Na ntima na bo zola kusulula na mono, ebuna yandi baluka, yandi tubila bo ndinga ya luzolo nde; "beno ke soša mono sambu na nki?" Yesu tubaka nde; "Kwisa kumona". Jean ye André kuwaka kiese ya kuluta, sambu yo yai mambu ya bo zolaka kusala. Bo bikaka na yandi nkokila ti mpimpa, bo kuwa ndinga na yandi, bo bikaka na yandi, bo zolaka yandi ngolo. Jean longuka mbote na Yesu tii kuna yandi zabaka kutendula ndinga ya Yesu mbote. Yandi lutaka balonguki yonso kuvanda bonso mutindu Yesu zolaka, beto ke bambuka yandi bonso longuki Yesu vandaka kuzola.

Beto ke yindula André sambu yandi kwisaka na mpangi na yandi na Yesu. Ntangu yandi kuwaka mambu ya mbote ya Yesu yandi vandaka kubumba ve nsangu ya mbote yai, yandi tambwisaaka yo na bankaka, yandi yita ntete kusosa mpangi na yandi Simon. Ntangu yandi kwisaka na yandi na Yesu, Yesu vandaka na kiese na kumonana na Simon, yandi zabaka nde Simon ata vanda longuki ya mbote, yandi tubila yandi nde; "Nge kele Simon mwana ya Jean, bo ta binga nge nde; Kefa"(kubalula ya zina yai na ndinga yankaka nde; Petelo go ditadi.)

Jean, André ti Pierre bo vandaka balonguki ya ntete ya Yesu. Kansi mono tubila be-no sambu na balonguki yankaka. Na kilumbu kuluta Yesu, Jean, André ti Pierre bo zolaka kwenda na Galela, bo kutaka Philippe vandaka muntu ya Beteseda, bwala ya André ti Pierre. Yesu tubilaka yandi nde; "Landa mono". Philippe landaka yandi nswalu, yandi kwendaka na Nathanel, yandi kwisaka na yandi na Yesu. Nathanel kwikilaka nde; (Ntwadiisi) "Nlongi, nge keke Mwana ya Nzambi, nge keke Mfumu ya Isalela". Mpila yai Yesu zwaka balonguki na yandi ya ntete, bo bikaka na yandi bilumbu yonso.

BANGIUVULA: Tuba mazina ya balonguki Yesu solaka. Yesu tubilaka Philippe? Philippe salaka nki?

DILONGI 10: YESU KELE BONGISA INZO-NZAMBI. Jean 2:13-22

Verse ya kulonga bana: **KANSI MFUMU KELE NA INZO NA YANDI YA NSIKU, BANTU YA INSI-NTOTO BENO VANDA PIMA NA Ntwala NA YAHDI.** Habakuka 2:20.

Ntangu Yesu bingaka Philippe ti Natanel na Galela na ntangu me luta bilumbu tatu, bo bingaka Yesu ye balonguki ya yandi ti mama na yandi ye bampangi na yandi na fête ya makwela na bwala ya Kanana. Yesu sadisaka mfumu ya fête ya makwela, na ntangu vinu me mana, Yesu balulaka masa vinu yo sadisaka bo. Ntangu mambu yai imene, yandi kwendaka ti mama na yandi, bampangi na yandi ye balonguki na yandi na Kaperuma, bo bikaka kuna bilumbu mingi ve. Bo tombokaka na Yelusalema sambu na fête ya Pâque.

Yai vandaka mbala na yandi ya ntete na kwenda na Yelusalema, ti kuna yandi botamaka na Jean Baptiste ye ti kuna yandi yantikaka kisalu na yandi, yandi kwendaka na inzo-Nzambi bonso vandaka mutindu na yandi, yandi kotaka muna sambu na kusamba Tata na yandi Nzambi.

Kansi ntangu yandi kotaka na inzo-Nzambi, yandi kutaka ve bantu pima. kusonga luzitu na Nzo-Nzambi ve. Yandi kutaka makelele mingi na bantu vandaka kuteka bangombe, mameme ti bapizio na inzo-Nzambi ya nsiku. Yandi monaka mutindu bo vandaka kubebisa inzo-Nzambi ya nsiku, ntima na yandi dilaka.

Yesu bakaka nsinga, yandi kangisaka yo na bansinga ya fioti, yandi kulaka bangombe mameme bapizio ti bantu vandaka teka yo. Yandi losaka mbongo ya bo vandaka kuchanger, yandi losaka mesa na bo. Yandi tubilaka bantu vandaka teka bima nde; Katula bima yai, beno tula Nzo ya Tata na mono ve bonsoya bantu ke teka bima.

Yesu kuzola nde beto mpi kuzitisa nzo-Nzambi, beto kota ye luzitu nkatu makelele. Ba-Yuda kwisaka na yandi kuyula yandi nde; "Sambu na nki nge kusala mpila yai?" Nki ngolo nge keke na yo na kukula beto mutindu yai? Nki yau keke kusongidila?

Yesu tubaka na bo nde; "Benno kupanza inzo-Nzambi yai, mono ata tunga yo na nima bilumbu tatu". Ba-Yuda kuyitukaka bo kukwikilaka ve ye bo kusekaka yandi nde; "Botungaka inzo-Nzambi yai na nima bamvula makumi iyana sambanu, ye nge ta tunga yo na nima bilumbu tatu?"

Yesu vandaka kutuba tempelo ya nitu na yandi, kansi ba-Yuda kubakisaka ve kingana yina. Yesu vandaka kutuba sambu na lufwa na yandi, ntangu bo ta zika nitu na yandi ye lufutumuku na yandi na bafwa, ntangu nitu na yandi ta futumuka na maziama. Na ntangu yandi futumukaka na bafwa, balonguki na yandi kuzaba ntendula ya kingana yina ya Yesu pesaka ye bo kundimaka yo.

NGIUVULA: Sambu na nki Yesu bakaka bansinga? Nki mutindu ya beto lenda zitisa Nzambi na nzo na yandi? Keti beto keke kuyibukaka nde nitu na beto ke tempelo ya Nzambi ye diaka Mfumu Yesu keke kuzinga ti beto?

DILONGI 11: YESU TI NIKODEME. Jean 3:1-21

Verse ya kulonga bana: YESU KLISTO KWISAKA NA NTOTO SAMBU NA KUGULUSA BANTU YA MASUMU. 1 Timote 1:15

Ntangu Yesu vandaka na Yelusalema na fête ya kuluta ya Mfumu Nzambi, yandi salaka mambu mingi ya kuyituka. Bantu mingi kwikilaka yandi sambu na bidimbu yai ya yandi salaka, kansi lukwikilu na bo vandaka ya fioti (petepete)

Bafarizé vandaka na kati ya kimvuka ya ba-Yuda, bo vandaka bamvwama ye balongi. Bo vandaka kuluta lulendo, kubanza nde; Beto kuluta bankaka mbote. Bifu na bo yo vandaka ya kudikanga na bansiku, kansi na kati na ntima na bo vandaka lulendo ye kingolo-ngolo. Bo bamzaka nde; Ntangu Klisto kwisa, yandi ta vanda Mfumu bonso mutindu kele bamfumu yankaka na ntoto. Yandi ta pesa beto bifulu ya nene na zulu ya bamfumu yankaka na kimfumu na yandi, bantu ata zitisa beto.

Klisto ya bo vandaka kutudila ngindu yina, yandi mene kwisa. Yandi vandaka Yesu ya Nazareta. Yandi kwisaka na Yelusalema na kusala bidimbu to mambu ya kuyituka, yandi longaka muna. Kansi longi yai ya mpa yandi vandaka ve mfumu bonso mutindu Bafarizé vandaka kubanza. Bo banzaka nde; Yandi kele kaka mwana ya muntu ya mabaya. Yandi lenda vanda ve Klisto, bo vandaka kusulula na mambu yai, bo tubaka nde; Muntu yai ya Nazareta kele longi mambu ya kuyituka. Yandi kele kutuba nde; Nzambi ke Tata na mono. Tala mutindu yandi kele kubelula bantu ya maladi ya mutindu yonso. Kana yandi vandaka na kimvwama ya kimfumu beto jenda tula ngindu nde; Yandi kele Mfumu ya Isalela. Kansi mambu yai yo lenda vanda awa ve. Tala, balonguki na yandi bo kele landa yandi bo kele bansukami, balobi ya mbisi ya masa, muntu ya mvwama lenda ndi-ma mpila yina ve.

Kansi na kati ya Bafarizé vandaka muntu mosi, zina na yandi Nikodeme, yandi luta mabansa sambu na mambu ya Yesu ya yandi kuwaka ye kumonaka. Yandi tuba na ntima na yandi nde; Mono lenda kubakisa ve sambu na longi yai. Mono kuzola kusulula kaka mono mosi ti yandi. Mono kwenda kutala yandi, kansi mono ta kwenda kaka na mpi-mpa, sambu mono kuzola ve bantu yankaka kuzaba nde; mono kwendaka kisika vandaka Yesu. Yandi kokola na kielo, yandi yufula nde; Yesu ikele? Sambu Yesu vandaka kulonga bantu na mwini tii na nkokila, kansi ntangu ya Nikodeme kwisaka na yandi na mpimpa yandi buyaka ve na kusulula na yandi. Yandi vandaka na kiese na kumona yandi yandi vandaka na yandi na kuwa masolo na yandi.

Nikodeme tubaka nde; Longi, mono ke zaba nde; N. kwisaka na Nzambi. Sambu kele muntu mosi ve lenda sala bidimbu yai ya nge ke sala kana Nzambi kele na yandi ve!"

Yesu longisilaka yandi mutindu ya yandi kwisilaka na Nzambi, ye bonso mutindu yandi kwisaka kuyidika kimfumu na yandi na insi-ntoto, bonso mutindu ikele bantu kuzaba ve. Ikele kimfumu ya bantu lenda mona ve, yo kele ya nsi ya ntoto diaka ve. Mambu ya ba-Yuda ti baFarizé nde beto ta vanda na kimfumu yai. Yesu tubilaka Nikodeme nde; Kieleka, mono kele tubila nge nde; Kana nge kubutuka diaka ve, lenda kumona kimfumu ya Nzambi ve".

Kubutuka a zole? Nikodeme kutula mabanza nde, Mambu yai yo ikele nki mutindu? Yandi yifulaka Yesu nde; Inki nge kele tuba? Yesu longisilaka yandi sambu na kubuka ya zole nde; "Nge kele na mfumu ya Mpeve ya Nzambi kubalula ntima ya muntu yonso sambu na yandi kukota na kimfumu na yandi.

Muntu yonso kele kuzola kudipesa kiese, kansi na moyo ya mpa ikele Nzambi kupesa beto; muntu ta vanda ya mpa, yandi ta sosa kupesa Nzambi kiese. Yandi ta zola mambu kele zola Nzambi. Yandi ikele muntu yankaka kana yandi kele lemfukila Nzambi, yandi kele bonso yandi vandaka ntete. Nikodeme yitukaka. Yesu tubilaka yandi nde; "Nge yituka ve sambu na ndinga yai ya mono tubilaka nge nde; Nge fwete butuka diaka". Mambu yai kele ngolo na kubakisa sambu na moyo ya muntu ye mpeve nayandi, kansi muntu lenda mona bonso mutindu kele Mpeve ya Nzambi kele sala. Kana yandi kumona kudikulumusa na yandi, kana yandi kumona bantu kele na makasi na nkenda, kumona bankaka bo ke zolana, mpila yina nge kele kumona kisalu ya Mpeve ya

Nzambi. Nge ta mona muntu kubaluka ya mpa bonso mutindu yandi kele kubutuka diaka.

Kansi Nikodeme yifulaka yandi diaka nde; Mambu yai yo kele nki mutindu? Yesu yifulaka yandi nde; Nge kele longi na kati ya Isalale, nge zaba mambu yai ve? Nzila ya Nzambi na bantu kusola kele ve bonso mutindu ya nge kele kubanza. Nikodeme kubanzaka nde; Klisto ta kwisa kuyala ba-Yuda na luyalu na yandi kele kuluta yina vandaka na yo Salomon. Kansi Klisto ta mona mpasi, ta fwa. Bantu ya ntoto ta guluka sambu na lufwa na yandi. Kuguluka kele ve kaka sambu na ba-Yuda bo mosi, kansi yo ata vanda na konso muntu ta kwikila Yesu Klisto, Mwana ya Nzambi. "Sambu Nzambi me lutaka kuzola bantu yonso na ntoto, yandi pesaka bo Mwana na yandi mosi kubutuka, na konso muntu yonso kwikila yandi, ta fwa ve, kansi yandi kele na moyo ya mvula na mvula".

Yesu tubilaka Nikodeme mambu mingi yankaka, na nima Nikodeme bikaka yandi kansi beto fwete zaba nde; Kuvila ve mambu yai yonso. Bamvula tatu lutaka yandi yindulaka Yesu, na ntangu yandi fwaka na nti ya kulunsi. Kieleka Nikodeme butukaka diaka. Yandi zo laka Yesu, ngolo na ntangu ya lufwa ya Yesu, yandi kwisaka na bilele na yandi ya linene nakilogramme makumi iya ya mula ti alo kutula sika mosi na kukanga na yo nitu ya Yesu ntangu yandi me fwa.

Yandi tinaka ve na kumonika na kulanda Mvulusi na yandi. Yandi katulaka yandi na nti ya kulunsi, yandi zikaka yandi na maziamu ya kitoko.

BANGIUVULA: Yesu tubilaka Nikodeme nki mambu ya nene? Banani bana kele kwikila Yesu na bo zola kubutuka diaka bonso Nikodeme?

DILONGI 12: YESU TI NKENTO YA SAMARIA. Jean 4:1-45

Verse ya kulonga bana: YESU TUBILAKA YANDI NDE; KONSO YINA KUNDIMA (KWIKILA) MONO ATA VANDA NA KIWINA YA MASA VE. Jean 6:35

Bafarizé ya Yelusalema vandaka na kimbeni na Yesu sambu bantu bo kwikilaka yandi sambu na mambu ya hgituka ya yandi salaka: Bo zolaka yandi ve, sambu Yesu kubedisa-ka bau sambu na lulendo na bo, bo zolaka ve bantu yankaka kuzola yandi. Yesu monaka lulendo na bo, yandi kwendaka na balongi na yandi na Galela, bau katuka na Yelusalema.

Yandi bakaka nzila ya kwenda na Yelusalema na kukota na Galela, kutambula vandaka ya bilumbu tatu. Bo fwete lutila na kati ya Samaria. Yesu solaka nzila yina, ntangu ya bo vandaka mfinama na bwala ya nsuka, Yesu vandaka pene-pene na dibulu ya masa na bwala yina vandaka Jacob pesaka mwana na yandi Joseph ntama, kutambula yina lembisaka yandi, yandi vandaka na kiwina ya masa, yandi pemaka ye balongi na yandi kwendaka na bwala na kusumba madia.

Na kati ya ntangu nkento kwisaka kubaka masa. Yandi monaka Yesu ya kuvanda pana. Yesu lombaka yandi masa. Nkento yifulaka yandi nde; "Nge, Muntu ya ba-Yuda, nge ke lombaka mono, Muntu ya ba-Samaria masa ya kunwa sambu nanki? Beto ke zaba nde; ba-Yuda kele kuwakanaka ve ti ba-Samaria". Yesu vutulaka na yandi nde; Nge ke zaba mono ye. Mono kele lombaka masa, kana nge zaba mono, nge zolaka kulomba mono masa ya moyo yina ke tomboka kimakulu na ntima na nge". Nkento tubaka nde; "Mfumu, nge ke baka masa yai wapi? Nge kele na kima ya kubakila masa, sambu dibulu kele inda".

Yesu tubilaka yandi nde; Mono ke tuba ve sambu na masa ikele na dibulu yai, sambu kana muntu kunwa yo, yandi ata vanda diaka na kiwina. Kansi kana muntu "kunwa masa ya mono ke pesa yandi, yandi ata vanda diaka ve na kiwina kimakulu".

Nkento vandaka na kiese na kuwa sambu na masa yina, yandi tubaka nde; "Mfumu, pesa mono masa yina, sambu mono ata vanda ve na kiwina, mono kwisaka kwaku na kubaka masa". Yandi bakisaka ve ya Yesu vandaka kutubila yandi. Yesu tubaka sambu na moyo ya kati ya ntima ya Mpeve ya muntu. Bonso mutindu masa ke manisaka kiwina ya masa, mutindu mosi Yesu ke manisa kiwina ya mbote.

Yesu sololaka na nkento yina sambu na masumu na yandi, yandi songaka yandi mutindi yandi vandaka kusala imbi. Nkento tubaka nde; "Mfumu, nge kele muprofete (mutubi ke tendulaka mambu me kwisa ntete ve). Nge kuzaba mambu na mono yonso, kansi nge vandaka ve na ntangu yina".

Yesu tubilaka yandi nde; "Mono luta muprofete. Mono kele Masiya, mono kele Klisto Yesu ya bo silaka na Nzambi ntama". Na nima nkento bikaka kisangala na yandi ya masa, yandi kwendaka ntinu na bwala sambu na kutubila bantu yankaka ti bampangi. na, yandi nde; "Beno kwisa kumona muntu ke kutubila mono mambu ya mono vandaka kusala, yandi kele Klisto keti nani?"

Ntangu yandi kwendaka, balongoki ya Yesu bo vutukaka, kukutaka yandi kele diaka na nzala ve. Bo kudi yifulaka nde; Banani me pesa yandi bima ya kudia? Yesu tendulaka na bo nde; Madia na mono kele kusalama bonso Tata na mono kuzola ye kumanisa kisalu na yandi. Mambu mingi ya Yesu tubilaka balonguki na yandi yo yitukisaka bo, bau kubumbaka mambu na ntima na bo.

Nkento vutukaka na Yesu ti bantu mingi, bo bondilaka Yesu nde; "Nge fwete bika na beto na bwala bilumbu yankaka, Yesu bikaka na bo bilumbu zole, yandi longa bo, bau kwikilaka yandi." Bo tubilaka nkento nde; "Beto mene kwikila sesepi, yo kele ve sambu na ndinga na nge, beto me kudiwila, beto zaba nde; Kieleka yandi kele Mvulusi ya ntoto".

BANGIUVULA: Beto lenda kwikila nde Mvulusi ya ntoto kele nani? Yesu tubilaka nkento ya Samala nde; Mono Masiya mono kele Klisto Yesu ya bo silaka na Nzambi nkento salaka nki?

DILONGI 13: YESU KELE BELULA MWANA YA MFUMU YA LUYALU. Jean 4:43-54

Verse ya kulonga bana: YEU TAMBULAKA... KUBELULAKA BANTU VANDAKA NA MALADI YE NITU YA PETE. PETE. Matayo 9-35

Yesu ti balonguki na yandi bo bikaka na Suka ya Samalea bilumbu zole, bo katuka, bo kota na Galela. Yesu kuwaka nde, Bo me simba Jean-Baptistena Mfumu Helode, bo kotisa yandi na boloko sambu yandi longisilaka Helode na mambu na yandi ya imbi. Na Galela Yesu longaka bantu na nzo na bo ya kusambila nde; Beno balula ntima na beno, beno kwikila nsangu ya mbote. Yandi belulaka bambefo, nsangu na yandi, tambulaka na ndambu yina yonso ye bantu pesaka yandi lukumu.

Na Kapenama vandaka mpasi ya ngolo na inzo ya Mfumu ya luyalu sambu na mwana na yandi yankaka vandaka na maladi ya ngolo, yandi vandaka kubela, nitu ya tiya, Ba minganga kubelulaka ve maladi na yandi. Bo vandaka ve na nkisi ya kumanisa maladi na yandi. Bibuti na yandi vandaka na ntantu mingi.

Muntu yankaka na inzo na bo tubilaka mfumu ya luyalu nde; Yesu ya Nazareta me katuka na Yudaya, yandi vutuka na Galela. Beto ke kuwa nde; yandi ke belula bantu yankaka. Yandi kele na Kana, Yandi mosi lenda belula maladi ya mwana na nge. Kana yandi vandaka pene-pene na Kapenuma mpila yina mfumu ya luyalu tubaka nde; Mono ke kwenda nsula na Yesu, na kubinga yandi kwisa kubelula mwana na mono.

Yandi kwisa na Kana, yandi monaka Yesu, yandi bondilaka yandi nde; Nge kulumuka na Kapenuma, nge belula mwana na mono sambu yandi kel pene-pene na kufwa. Yandi ndimaka nde; Kana Yesu kumona yandi, ata belula yandi. Yandi banzaka nde; kana mwana kufwa Yesu ata sala kima ve. Sambu na yandi yandi bondilaka Yesu nde; "Mfumu kulumuka ntete mwana na mono me fwa ve".

Yesu songaka mfumu ya luyalu ngolo na yandi kuluta kutendula ya bantu yonso, bonso mutindu yandi kuzaba kusala mambu ya ngituka yonso. Yesu vandaka na ngolo na kubelula maladi ya mwana na yandi kana yandi kele na Kana, to kana yandi kwenda na Kapenuma kana yandi ke ntama go mfinama. Yesu tubilaka Tata ya mwana nde; "Kwenda kwa nge, mwana na nge kele na moyo! Tata yai kwikila nde; Yesu belulaka mwana na yandi na ntangu yandi tubaka ndinga yina. Mfumu ya luyalu kwendaka na bwala na yandi."

Na ntangu yandi vandaka na nzila bantu na t'andi kwisaka kumonana na yandi, bo tubilaka yandi nde; "Mwana na nge kele na moyo". Mfumu ya luyalu yifulaka ba nde. Nki ntangu yandi yantikaka kubeluka? Bo tubilaka yandi nde; Mfumu na ntangu vandaka na (une heure) mosi yo yina pitu ya tiya bikisaka yandi. Mpila yina Tata na yandi zabaka nde; Na ntangu yina kibeni ya Yesu tubilaka mono nde; Mwana na nge kele na moyo. Sesepe yandi zaba nde; Yesu lenda sala mambu yonso kele mfinama go ntama. Yandi ti bantu yango na kati na inzo na yandi (famille) bo kwikilaka Yesu nde; Yandi kele mwana ya Nzambi Mvulusi ya insi-ntoto

BANGIUVULA: Yesu belulaka mwana ya Mfumu ya Luyalu sambu na nki? Yesu lenda sala mambu yonso?

DILONGI 14: DIKANDA YA YESU KUBUYA YANDI. Luka 4:16-30

Verse ya kulonga bana: YANDI KWISAKA NA INSI NA YANDI KANSI BAMRANGI NA YANDI BO YAMBAKA YANDI VE. Jean 1:11

Na ntangu yina Yesu kwendaka na bwala na bo Nazarete kibeni yandi vandaka kuzinga, Bantu ya Nazarete kuwaka lukuma na yandi bonso mutindu yandi vandaka kusala mambu mingi ya ngituka. Kilumbu ya Lumingu yankaka bantu yonso monaka yandi na kukota na inzo-Nzambi; (sinagoga) kisika na bo ya kusambila Nzambi, bonso vandaka kikalulu na yandi.

Ntangu yina bo solaka Yesu sambu yandi longa bi ndinga ya Nzambi. Yandi telemaka na kutanga Mukanda ya Nzambi. Bau pesaka yandi Mukanda ya muprifete Yeshaya. Yesu kangulaka mukanda yina, yandi mona kisika ya ndinga ya Yeshaya vandaka kutuba sambu na yandi. Yeshaya 6:1,2 tubaka nde; Na bilumbu ya ntwala, Nzambi ta tinda Mwana na yandi Yesu Klisto sambu na kutubila bansukami nsangu ya mbote ye kupesa ntima ya bantu kiese na bayina kele na ntantu ye kutubila bambeni ti bayina kele na ngemba na bo ye kukangula ba yina ikele na boloko kielo ye kukangula mesu ya bayina ke mona ve". Ntangu Yesu manisa kutanga, yandi kanga mukanda, yandi vanda na ntoto. Bantu yonso vandaka na inzo-Nzambi bo talaka yandi.

Na nima Yesu tubaka nde; Bubu mambu yai bo sonikaka yau me wakana na makutu na beno". Yesu zola kutendula na bo nde; Mambu ya mono tangila beno yo kumana na ntangu yai.

Ntete bo yitukaka sambu na ndinga na yandi, sambu bo zabaka yandi luzingu na yandi tuka kileki na yandi ti kuna kimbuta na yandi. Bo kuyulakana nde; Yandi kele ve mwana ya Joseph? Beto lenda ndima yandi ve. Bo tuba nde; Yesu ke longi yandi kale kukusa beto. Bo vandaka kumola ve mambu Yesu zolaka kusonga bo. Bo waka ve na ntima nde; Masumu na beto ikele na kilo mingi, bo zabaka ve nde, beto ke zaba Nzambi kibeni ve. Bonso Yesu tubaka nde; Mono kwisaka sambu na kutubila Ba-Yuda sambu na kimfumu na bo ya nene, mono kwisaka na kupesa bo bima mingi sambu na kuzitisa bo, kupesa bo kimvwama, bo zolaka kuwa, kukwikila yandi, Bo zolaka ve kuguluka na masumu na bo, yo yina bo buyaka Myulusi na bo, bo zolaka kufwa yandi. Bo telemaka, bo kulaka yandi na bwala, bo kwisaka na yandi na ntu ya ngumba ya bo vandaka kutunga lupangu ya bwala na bo sambu na kulosa yandi na dibulu na kusidika ntu na yandi na kati. Kansi Yesu lutaka na kati na bo, yandi kwendaka, yandi longaka bo.

Yesu tinaka lufwa ve, yandi zolaka kufwa sambu na bantu, kansi ntangu ya lufwa na yandi vandaka me lunga ntete ve. Yandi vandaka na mambu yankaka ya kuyituka na kusala, yandi vandaka na mambu mingi ya kulonga bantu sambu na moyo na bo, yandi vandaka na luzolo ya kumanisa kisalu ya kupesaka yandi Tata na yandi Nzambi ntete yandi mene tula moyo na yandi na ntoto sambu na masumu ya bantu ya ntoto.

BANGIUVULA: Ntangu Yesu manisaka malongi na yandi na inzo Nzambi na bo, bantu yankaka bo zolaka kufwa yandi sambu na nki? Ntete Yesu mene tula moyo na yandi na ntoto sambu na masumu ya bantu ya ntoto, yandi zolaka kusala nki?

DILONGI 15: YESU KELE BINGA BALONGI IYA. Luka 5:1-11; Matayo 4:18-22

Verse ya kulonga bana: YANDI TUBILAKA BO NDE, BENO KWISA NA NIMA NA MONO ATA LONGA BENO KULOBA BANTU. Matayo 4:19.

Ntangu ya bantu ya Nazarete kubuya Yesu, yandi katukaka, yandi kwisaka na Kapenema bwala vandaka pene-pene na kiziba ya Galela. Kilumbu yankaka Yesu tambulaka na nseke pene-pene na masa, yandi mona ba bwatu zole na kiziba. Bantu vandaka muna ve bo basikaka na kusukula bukondi na bo. Bantu mingi landaka Yesu, bo vukanaka na yandi sambu na kuwa malongi na yandi. Bwatu yankaka vandaka ya Simon Pierre. Yesu tubilaka yandi nde; Pierre, nge ndima na mono kukota na bwatu nge, pusa yo pene-pene na masa; ebuna mono telema na kulonga bantu ndinga ya Nzambi sambu bo yonso kuwa mbote. Pierre ndimaka, yandi pusaka bwatu na masa. Yesu vandaka muna yandi longaka bantu.

Ntangu yandi manisaka kulonga, yandi tubilaka Pierre nde; pusa bwatu kisika ke masa mingi, nge kulumusa bokondi, nge ata simba ba mbisi mingi. Simon balula na yandi nde; Mfumu beto vandaka na kisalu mpimpa yonso tii sesepe, beto simba ata kima ve, kansi mono kulumusa bukondi sambu na ndinga na nge".

Pierre tulaka bukondi na masa, bo vukisa bambisi mingi; bukondi na bo yo zolaka kupasuka. Bo bingaka balobi yankaka na kutandula maboko, na kutubila Jacob ti Jesu nde; Beno kwisa, kusadisa beto. Jacob ti Jean kwisaka nswalu, bo sadisaka bo sambu na kubenda bukondi na masa bo fulusaka babwatu zole, yo zolaka kukota na masa.

Ntangu Pierre kumona makambu yai, yandi yitukaka, yandi tinaka, kubwa na ntoto na makulu ya Yesu, yandi tubilaka yandi nde; Mfumu, katuka kwa mono, sambu mono kele muntu ya imbi, sambu mono ke lunga ve na kuvanda pene-pene na nge. Bau yonso bo yitukaka sambu na mingi ya bambisi. Yesu tubilaka bo nde; Kutina ve, beno ata mona makambu yankaka ya kuyituka, beno kwikila mono, sesepe tii ye kimakulu, beno ata simba bantu.

Jean ti Jacob vandaka na bwatu ya tata na bo, kansi bo bikaka yandi, bo landaka Yesu sambu na ndinga na yandi nde; Kwisa na nima na mono, mono ta kitula beno balobi ya bantu. Ntangu bo kwisaka na babwatu, bo bikaka yo, bo landaka yandi bisika yonso ya gandi kwendaka, bau yonso iya; André, Pierre, Jacob, Jean.

BANGIUVULA: Sambu na nki Pierre zabaka kuvukisa bambisi mingi ntangu yandi tulaka bukondi na masa? Sambu na ndinga ya Yesu, André, Pierre, Jacobna Jean bo salaka inki?

DILONGI 16: MAMBU YA KUYITUKA NA KAPERUMA. Mako 1:21-45

Verse ya kulonga bana: YESU MANISAKA MALADI MINGI YA BANTU MINGI YA MALADI. Mak. 1:34
Yesu ti balongaki na yandi André, Pierre, Jacobna Jean bo kwendaka na Kapenema. Kilumbu ya Lumingu ya Ba-Yuda, Yesu kotaka na inzo na bo ya bisambu, yandi longaka bantu. Bo yitukaka sambu na malongi na yandi, bo tubaka nde; Yandi ke longa bonso mutubi ya bandinga yandi kele ve bonso bansoniki go balongi na beto yankaka.

Na inzo ya sambilu na bo vandaka, muntu yankaka na kati na bo vandaka na mpeve ya imbi. Muntu yina bokaka na ndinga ya ngolo nde; O! Nge Yesu ya Nazarete, beto kele na nge nki mambu? Nge kwisa sambu na kufwa beto? Mono ke zaba nge nde; Nge kele Nsiku ya Nzambi!

Yesu bedisa yandi, tubilaka yandi nde; Vanda pima, basika na diyumu na yandi! Mpeve ya imbi nwanisaka muntu yina, yandi tubaka ndinga ya ngolo, yandi basikaka na diyumu na yandi. Bantu yonso bo yitukaka. Bo kudi yifulaka nde; Yai nki? Muntu yai Yesu yandi ke na ngolo ya kutubika mpeve ya imbi ndinga, na kuwila yandi. Nsangu ya Yesu tambulaka na ndambu yina yonso.

Ntangu bo basikaka na inzo na bo ya bisambu, bo kotaka André, ti Pierre.

Bokilo ya Pierre vandaka ya kulala na mbeto na maladi ya nitu tiya ngolo. Bo tubilaka Yesu mambu na yandi. Yesu kotaka na kisika ya yandi vandaka, yandi kwisaka pene-pene na yandi, yandi simbaka yandi na diboko, yandi telemisaka yandi. Maladi na yandi ya ngolo yo bikaka yandi nswalu. Nkento yina telemaka, kusadilaka bo madia.

Na ntangu ya nkokila, bo kwisaka na Yesu na bantu yonso ya maladi ya mpete ya imbi (bademon), yandi belulaka bo yonso. Na nsuka, mpimpa me mana ntete ve. Yesu tele ka yandi basikaka na kwenda na nseke yandi samba Nzambi, yandi mosi, Pierre ti bankaka bo landaka yandi na nima. Bo kutaka yandi, bo tubilaka yandi nde; Bantu yonso kele sosa nge, Yesu tubilaka bo nde; Beto ke kwenda kisika yankaka na bwala yankaka ya mono kwisilaka, na kutubila bantu sambu na kimfumu ya Nzambi. Beto lenda bika kaka kisika mosi ve. Bo kwendaka na bisika yonso na Galela.

Ntangu bo vandaka na bwala yankaka muntu ya lepre kwisaka na Yesu, yandi bondilaka yandi nde; Yandi fukama na makulu na ntuala ya Yesu, yandi tubaka nde; Kana nge zola kusala mpila yina nge lenda kubelula mono. Yesu wilaka yandi kiese sambu na lukwikilu na yandi. Nkenda simbaka yandi, yandi tandulaka diboko, yandi belulaka yandi, yandi tuba nde; Mono zola nge kuvanda ya kubeluka. Lepre na yandi manaka nswalu, muntu yina ya bo belulaka yandi kwendaka kusonga bantu mingi bonso mutindu yandi mene beluka. Yandi panza nsamgu ya Yesu ndambu yonso, bantu ya ndambu yonso kwisaka kwa yandi.

BANGIUVULA: Yesu salaka inki mambu ya kgituka? Muntu ya lepre yandi kwendaka kusala nki na inzo na yandi?

DILONGI 17: YESU KELE BELULA KIKATA. Luka 5:17-26

Verse ya kulonga bana: YESU TUBA NDE; MPANGI IMBI NA NGE YO MENE MANA. Luka 5:20

Yesu manisaka nzietelo na yandi na ndambu yonso ya Galela, yandi vutukaka na bwala ya nene ya Kapanuma. Ntangu yandi kotaka na inzo, bantu mingi landaka yandi, yandi longaka bo. Bantu yankaka vandaka bambefo, Yesu belulaka bo, bankaka vandaka na mpasi, yandi wilaka bo mawa, bankaka kwisaka kaka sambu na kumona yandi mpamba, nde bankaka Bafarize, kwisaka sambu na kumona yandi sambu bo kuzaba yandi ve. Bo vandaka bantu mingi na inzo ya kifuluka ti na kielo.

Makelele mingi vandaka na kielo, yo kupesaka Yesu mpasi na kulonga. Bantu vandaka na inzo sosaka na kuzaba kikuma ya makelele yina. Muntu ya bwala vandaka na maladi ya mianzi(kikata) na bampangi na yandi iya kwisaka na yandi sambu na kusosa Yesu. Yandi zolaka Yesu kubelula yandi. Ntangu bo kumaka na kielo ya inzo vandaka Yesu, bo monaka mpila ve ya kukota na yandi sambu bantu vandaka mingi. Bo tubaka ndinga ya ngolo nde; Beto zola kukota, beto zola kukota, sambu beto kukuma na Mfumu na mpangi na beto ikele kubela. Bo nwaninaka, kansi bo monaka nzila ya kukota ve.

Bo tulaka ngindu nde; Beto sala nki? Muntu ya maladi tubaka nde; Kaka mono fwete mona Yesu; Bampangi na yandi sosaka mayele yankaka nswalu. Bo mataka ti mbefo na ludi ya nzo, bo salaka dibulu na ludi, ebuna bo zabaka kifulu Yesu vandaka, bo katulaka mbiliki na zulu ya inzo. Bo kulumusaka mbefo na kati ya bantu yonso na ntuala ya Yesu.

Mvulusi monaka kiese na kumona lukwikilu na bo, ye yandi tala muntu vandaka na maladi pima. Yandi zabaka nde; Ntima na yandi kubebaka sambu na mambu na yandi ya imbi, bonso vandaka nitu na yandi petpete na maladi na yandi, ebuna yandi tubilaka yandi nde; Citoyen, masumu na nge mene vudiswa. Bansoniki kwisaka na kutala Yesu na kuzaba nki yandi ta sala, bo tubaka na ntima na bo nde; Muntu yai kele finga Nzambi keti nani? Nani muntu kele kuzaba kukatula masumu ya muntu? Kaka Nzambi yandi mosi kukatula yo. Muntu yai ya Nazarete ke kuvweza bantu na kusala bonso Nzambi ke sala. Beto kele zaba nde; Kieleka Yesu lenda bikisila muntu masumu na yandi sambu yandi kele Mwana ya Nzambi, yandi kele Nzambi kibeni. Kansi Bafarize kukwikilaka yandi ve nde; Yesu kele Nzambi ve, Yesu monaka ntima na bo, yandi zabaka mabanza na bo.

Yandi tubilaka bo nde; "Beno kele kudi yifula na ntima na beno buna sambu na nki? Kansi mono ke yifula beno nde; Ke luta petepete nki? Kutubila muntu ya maladi nde; Masumu na nge me vuluswa go kutubila yandi nde; Telema, baka mbeto nange kwenda? Mono kele tuba nde; Mono kele na ngolo ya kusaka mambu yai kana mono ke na ngolo yai ve. Na kusonga beno nde; Ndinga yai kele ya kieleka, mono ke tubila muntu ya maladi nde; Telema, baka mbeto nange, kwenda na inzo na nge!"

Ebuna muntu ya maladi telema nswalu na meso na bo, yandi kanga mbeto na yandi, yandi bakaka yo yandi kwendaka na inzo na yandi; na kuzitisa Nzambi. Bantu monaka mambu yai bo tinaka, bo yituka, ye bo kuditubilaka nde; Ntete beto mene mona mambu bonso yai, tii kimakulu. Bubu beto me mona mambu ya ngituka. Bo zabaka nde; mutindu Nzambi zaba kuvidisa masumu, ebuna kaka Nzambi zaba kupesa ngolo na makulu ya muntu yai ya maladi. Boma simbaka baa yonso.

BNGIUUVULA : Bafarize vandaka na nki mabanza na mambu ya Yesu salaka? Nani lenda vidisa masumu ya konso muntu?

DIEONGI 18: YESU KELE BELULA BANTU ZOLE. Jean 5:1-18; Luka 6:6-11.

Verse ya kulonga bana: YESU BELULA MALADI MINGI YA BANTU VANDAKA NAMALADI MINGI. Malako 1:34

Beto ke zaba nde; Mvulusi na beto ke na ngolo ya kumanisa maladi yonso. Yandi tambulaka bisika yonso, ntangu yandi monaka bantu na maladi, yandi kuwilaka bo nkenda yandi belulaka bo. Yesu kwisa diaka na Yelusalem kilumbu yankaka na kukota na ba inzo kuzietaka kisiba ya masa penepene na inzo na bo ya kusambila(tempelo); Na ba inzo yina yandi kutaka bantu maladi mingi.

Muntu yankaka vandaka na maladi ya nitu petepete tuka mvula kumi tatu na nana. Ntangu Yesu kumonaka yandi ya kulala, yandi zabaka nde; Yandi vandaka na maladi bilumbu mingi kulutaka, yandi yifulaka yandi nde; Nge zola kubeluka? Yesu zabaka nde; Muntu yai yandi ke na wuvu nde, mono ta vanda na ngolo bonso bantu yankaka, yandi zolaka vutula wuvu na yandi na ntima na yandi, yo yina yandi yifulaka yandi nde; Nge zola kubeluka?

Ntangu mbefo ndimaka nde; Mono zola, Yesu tubilaka yandi nde; Telema, baka mbeto na nge, kwenda". Muntu telema nswalu; yandi baka mbeto na yandi; yandi kwendaka. Yandi mona nde; Mono me beluka ngolo kele ya kutambula. Yandi kotaka na inzo Nzambi sambu na kupesa Nzambi matondo nde; Maladi na mono me mana! Ntangu yandi vandaka na inzo Nzambi, Yesu kutaka yandi, yandi tubilaka yandi nde; Nge sala diaka imbi ve, kana ve mpasi ya kuluta ata kwisila nge". Muntu yina zabaka nde; Muntu ya kubelulaka mono kele Yesu. Yandi vandaka na kiese sambu na ndinga na yandi.

Yesu katukaka na Yelusalem, yandi vutukaka na Galela na bwala Kapenuma, Yesu kotaka na inzo na bo ya kusambila lumbu ya lumingu, yandi longaka bantu.

Muntu vandaka muna na diboko ya kibakala vandaka(kifu) kukawuka. Ntangu yandi monaka Yesu, yandi tubilaka yandi nde; Nge telema na katikati". Muntu telemaka na katikati, Yesu tubilaka yandi nde; Tandula diboko na nge". Muntu tandulaka diboko na yandi ve tuka bilumbu mingi, kansi yandi tula ntembe ve na Yesu, yandi salaka bonso Yesu tubilaka yandi. Diboko na yandi kwisaka mbote bonso diboko na yandi yankaka. Bantu yonso yitukaka, ti muntu yina vandaka na kiese, yandi pesaka Nzambi matondo.

BANGIUUVULA: Muntu vandaka na maladi ya petepete yandi kotaka na inzo na bo ya sambu ntangu manaka maladi na yandi sambu na nki? Muntu vandaka diboko ya konda kutandula yandi salaka nki ntangu yandi monaka nde; Diboko na yandi me kwisa mbote bonso diboko yankaka?

DILONGI 19: YESU SOLAKA BALONGUKI NA YANDI KUMI NA ZOLE. Matayo 10:2-4; Luka 6:12-19; Mako 3:13-19.

Verse ya kulonga bana: NTANGU ME BASIKA, YANDI BANGIKA BALONGI NA YANDI, YANDI SOLAKA BALONGUKI KUMI NA ZOLE, YANDI PESAKA BO MAZINA NDE; BANTUMWA. Luka 6:13.

Na bilumbu yina Yesu kwendaka na ngumba sambu na kusambila Nzambi, yandi sambila yandi tii na mpimpa yonso. Ntangu me basika, yandi bingaka balonguki na yandi yonso yandi sololaka na bo. Yandi solaka kumi na zole sambu na kuvanda na yandi bilumbu yonso ye kutinda bo sambu na kutubila bantu ndinga ya Nzambi ye sambu bo kuvanda ngolo na kukatula mpeve ya imbi ya Satana. Ntangu yandi sola bo, yandi pesaka bo mazina nde; Bantumwa, kubalula ya ndinga nde: Bantu ya bo kele tindaka. Yandi zola kutinda bo na kisalu ya Nzambi. Yesu zolaka kulonga bo, ntete bo me kwenda na kisalu na yandi.

Ba yai kumi na zole bo vandaka banani? Beto lunguka mutindu vandaka André kwisaka ti mpangi na yandi Pierre kuna na Yesu; ye mutindu Yesu tubilaka na Philippe nde; "Landa mono", bonso mutindu Philippe kwisaka ti Nathanel na Yesu, mutindu mosi mpi Yesu kubingaka André, Pierre, Jacques na Jean bana ya Zebedée nde; Beno kwisa na nima na mono, mono ata kitula beno na kisalu ya kuloba bantu. Ebuna kilumbu yina Yesu solaka André, Pierre, Jacques ti Jean, Philippe ti Nathanel na kati ya kimvuka ya Bantumwa. Zina yankaka Nathanel Barthelemy. Yesu solaka bankaka sambu. Yandi mene binga Matayo, mwana ya Alfé, ntangu yandi vandaka kalaki na kuvanda longi na yandi. Matayo bikaka kisalu na yandi ya salaire ya nene ya kalaki ya paku yandi vandaka Yesu. Ebuna sesepi yai Yesu solaka yandi bonso Ntumwa.

Yesu solaka Jacques mwana ya Alfé diaka Ntumwa. Bankaka yandi solaka bo vandaka Thomas ye Simon yina vandaka muntu ya Kanayo, yina kele na zina na yandi yankaka nde; Tadayo vandaka na mpangi na yandi Simon, mwana ya Alfé ti Yudas Iskariota yina tekaka Yesu.

Bo kulumuka na ngumba, na nima Yesu sampulaka bo ye bo kwendaka nakifulu mosi ya plat. bo kukutaka kibuka ya nene ya balongi yankaka ye bantu mingi ya Yelusalem ti ya ndambu yankaka ya Yuda ya Tula ti Sidonia. Bankaka vandaka na maladi ye bankaka vandaka na mpeve ya imbi ye Yesu belulaka bo yonso. Kansi bantumwa yai kumi na zole kukangamaka na Yesu sambu na kulonga bo bilumbu yonso.

BANGIUVVLA: Na ntwala Yesu kusola ba ntumwa na yandi, sambu na nki yandi kwendaka na ntu ya ngumba? Sambu na nki Yesu kusolaka bantumwa yai?

DILONGI 20: KUTUBA YA YESU NA NGUMBA. Matayo 5,6,7; Luka 6:20-49.

Verse ya kulonga bana: KIESE KELE NA BANTU YINA KE PIMA, BO ATA BAKA NTOTO.
Matayo 5:5

Ntangu Yesu monaka diaka kimvuka ya bantu, yandi tombokaka diaka na ngumba, yandi vandaka na ntoto, yandi bingaka balonguki na yandi penepene na yandi. Bantu landaka yandi bo zolaka kuwa malongi na yandi. Beto kuzaba na kutubila beno mambu yonso ve yina ya yandi tubaka, kansi beto ke tubila beno mambu fioti. Mambu vandaka mingi kansi bantu kuwaka kulembwa ve na kuwa yo. Ntangu yandi manisaka ye na kwenda na mabwala na bo, bo kuditubilaka nde; Mambu yai kele kuyitukisa beto! Yandi ke longa beto bonso mutubi ya mambu, yandi ke longa beto bonso banoniki ye balongi na beto.

Yesu yantikaka kulonga mpila yai nde; Kiese na bantu yina ke zaba na ntima na bo nde; Beto kele bansukami; kiese na bantu ke dila; kiese na bantu ke pima; kiese na ba yina ke na nzala ti kiwina ya mbote, kiese na bantu ke wilaka bankaka mawa, kiese na bantu ke na ntima ya mpembe, kiese na bantu ke kotisa ngemba na kati ya bantu.

Yesu tubaka diaka nde; Beno balonguki na mono, beno fwete vanda mwini ke pela na mpimpa sambu na bantu kulonguka na beno na kuzola Nzambi ye mambote na yandi.

Kitoko na beno kuvanda ve bonso ya bafarize ye bantu ya lulendo, bo kele kusonga kitoko na bo kaka sambu na bantu kupesa bo lukumu. Bo kele bonso ba ngulungulu ke ya kusukula mbote na nima kansi na kati yo kele na mvindu mingi kibeni!

Yesu tubaka diaka nde; Beno wilala mawa, beno zolana na bampangi na beno ke na beno kimbeni kiteso mosi. Kana beno sala mpila yina beno ata vanda bantu ya mbote bonso mutindu ke Tata na beno mbote, sambu na yandi ke zola bantu yonso.

Beno tala ve kuvila ye imbi ya bantu yankaka, beno kuluta ve kubedisa bo na mamhu yai. Beno fwete kudikeba beno mosi na ntima na beno diaka, beno kutala masumu na beno ti kuvila na beno. Beno mona nene ye fioti ya masumu na beno kibeni, ebuna beno ta zaba kuwila bantu yankaka mawa. Ntete nge katual nti ya nene na disu na nge, pilena nge ta zaba kukatula nti ya fioti na disu ya mpangi na nge. Funguna masumu na nge, nge kudiya idika na Nzambi ti na bantu.

Kana beno zola kwenda na zulu beno ta mona mambu ya mpasi na nzila. Yo kele mambu ya fioti na kutambula na nzila ya kisika ya Satana sambu na yo kele nzila yanene, yo kele mbote na mesu. Kana beno tambula na nzila yina, beno ta vanda bantu ya imbi ti ntu ngolo ye kubuya, beno ta tuba nde; Hh! yo kele mambu ve! Kansi kana beno tambula nzila yina ya fioti, beno ta mona bantu fioti ke kota muna, beno ta vanda na Yesu Klisto, ke tambula na beno. Beno fweti bika kudipesa kiese, beno yantika kupesa Nzambi kiese na bifu na beno ya zolana ye luzitu. Nzambi ke pesa bantu yonso kele tambula na nzila na ngolo ya kumeka (kuyunza) ye kuvweza ti pima na ntima sambu beno ke kuscsa kusala bonso yandi ke zola, na lusadisu na yandi na mambu yonso ke ngolo.

Kana beno ke tuba nde; Beto kele banduku ya Yesu, kansi beno ke sala ve bonso mono ke tuba, beno kele banduku na mono ve. Kansi kana beno sala bonso mono ke tuba, beno kele banduku na mono kieleka. Kansa muntu ke kwisa kwa mono, ke kuwanda ndinga na mono kele kusala, yandi kele bonso muntu yina tungaka inzo na yandi, yandi salaka fondation ya inza, yandi tula fondation na zulu ya ditadi ya nene. Masa kwisa mingi, mvula nokaka mupepe bulaka inzo yina, kansi inzo yina bwaka ve. sambu yo vandaka ya kutunga na zula ya ditadi.

Kansi konso muntu ke wa ndinga na mono, ke sala ve, yandi kele bonso muntu tungaka inzo na yandi na zulu ya zelo, kansi fondation vandaka ve na zulu ya ditadi. Ntangu mvula kunoka, masa kwisa mingi, mupepe kwisa kubula na inzo yina, inzo kubwaka, kubwa yo vandaka diaka nsangu ya nene.

BANGIUVULA: Banani lenda vanda na kiese na ntima na bo? Nani kele kuzola bantu yonso? Sambu na nki beto zaba kuditala na ntima na beto? Nani kele katula masumu na beto na ntangu beto ke songa yo?

DILONGI 21 : YESU KELE TELEMISA MWANA NA LUFWA. Luka 7:11-17

Verse ya kulonga bana: **YESU TUBAKA NDE; MWANA, MONO KELE KUTUBILA NDE, TELEMA. YINA VANDAKA YA KUFWA, YANDI TELEMAKA, YANDI VANDA, YANDI YANTIKA KUTUBA.** Luka 7:14-15.

Na bwala ya fioti ya Galela zina na yo Naina, vandaka nkeho yankaka bakala yandi me fwaka. Yandi vandaka na mwana mosi kaka, ya bakala, yandi vandaka ve na bana yankaka. Mwana na yandi me yela yandi me kuma mbuta, yandi vanda sadisa mama na yandi mbote bilumbu yonso, yandi vanda langidila yandi mbote.

Kansi na kilumbu yankaka mambu ya ngolo kubwa na inzo na bo. Mwana kubaka maladi maladi yina fwaka yandi. Mama na yaadilaka ngolo, ntima na yandi vandaka na ntantu mingi. Bantu ya famille na yandi bo kwisaka kusadisa yandi na kuyidika mvimbi ya mwana na yandi, sambu na kuzika yo na maziamu. Bo kangisaka mvumbi bilele m mbote bonso vandaka kikalulu na bo, bo tulaka yo na sanduku. Bantu mingi bo kwe ndaka ti mama na yandi na maziamu. Yesu katukaka na Kapenuma ti balonguki na ya yandi na kimvuka ya bantu. Ntangu yandi kumaka penepene na bwala fioti ya Naina,

yandikutana na bantu na nsuka ya bwala na kunata mvumbi sambu na kwenda kuzika yo na maziamu. Yandi talaka mama ya mwana yina kufwaka na mpasi na yandi, yandi wilaka yandi mawa, yandi tubila yandi nde; Mama, kudila ve.

Yesu kwisaka penepene, yandi simba sanduku diboko, bantu vandaka kunata sanduku bo telemaka. Yesu talaka muntu yina fwaka, yandi tuba nde; "Mwana bakala, mono tubila nge nde; "Telema".

Sambu na mambu ya kuyituka kumonana na mesu ya bantu yonso monaka bana. Sambu na muntu vandaka ya kufwa yandi telema, yandi vanda, kuyantika kutuba, na nima Yesu pesaka yandi na maboko ya mama na yandi. Ntantu yonso vandaka na ntima na yandi yo katuka, kiesa kukota muna, bantu yonso bo yitukaka, bo vukana.

Boma simba bantu yonso. Bo pesaka Nzambi lukumu na kutuba nde; Muprofete ya ne-ne monana na kati na beto, Nzambi me kwisa kutala bantu na yandi. Nsangu ya mambu yai yo panzanaka na ndambu yonso ya Yudaya ti na nsuka ya ndambu yina.

BANGIUVULA: Yesu tubila mwana bakala inki ndinga? Bantu yonso ntangu bo monaka mambu yai ya kuyituka, bo tubaka nde Inki?

DILONGI 22: NKENTO YA NDUMBA KELE KUBEBISA MAKULU YA YESU NA MANSANGA NA YANDI.
Luka 7: 36-50.

Verse ya kulonga bana: YESU TUBILAKA NKENTO NDE; MASUMU NA NGE ME VILA. Luka 7;48

Nsangu, ya mambu yai ya kuyituka ya Yesu vandaka kusala yo panzanaka na ndambu yonso, ebuna bantu mingi bozolaka kumona yandi, sambu na muntu yina ya bantu mingi vandaka kutuba.

Kilumbu yankaka Mufarize mvwama, zina na yandi Simona, yandi bingaka Yesu nde; Kwisa kudia na mono na inzo na mono. Kansi yandi bingaka yandi ve sambu yandi zolaka yandi, yandi zolaka yandi kwisa sambu yandi kumona yandi. Kansi Yesu ndimaka na kwenda kudia na yandi.

Ntangu Yesu kwendaka na inza ya Simona, yandi yambaka yandi mbote ve, yandi zitisaka yandi ve, yandi zitisaka nzemza na yandi ve. Yandi zolaka kupesa yandi masa sambu na kuyobisa makulu na yandi bonso vandaka bikalulu na bo ntangu ke kwisa nzenza na nzila, yandi zolaka kubenda nsila nwa (baiser) bonso mutinda beto ke pesanaka mbote, kansi Simona vilaka kusala mambu yai yonso. Kima mosi yandi tulaka ngindu nde; E, Mono ke wila yandi mawa (nkenda) kana mono binga yandi na inzo na mono, yandi muntunsukami, kana mono pesa yandi bima na mono ya kudia ya ntalu.

Ntangu Yesu vandaka na mesa, nkento ya masumu kotaka na inzo. Yandi waka nde; Yesu kele na inzo ya Simona, yandi kwisaka kusosa yandi na kisangala ya albasta, matadi ya mpembe ya ntalu mingi, yo fuluka na mananasa na maboko na yandi.

Ntangu yandi telema a nima ya Yesu, ya kulala na mesa bonso mutindu ya kikalulu na bo kana bo kwisa na mesa, yandi yantika kudila sambu yandi vandaka nkento ya masumu. Yandi vandaka na ngindu ya kumona Yesu sambu yandi zolaka kufunguna masumu na yandi, yandi zabaka nde; Yesu ta kula mono ve.

Mansanga na yandi yo bwaka na ntoto bonso mvula kele noka na makulu ya Yesu, sambu na yina yandi kuyobisa ye kukatula mansanga na nsuki na yandi ya inza, yandi tulaka luse na yandi na makulu ya Yesu mbala mingi na kupesa yo baisier.

Ntangu nkento salaka pidina, Simona talaka Yesu pima yituka nde; Yesu ndimaka nkento yai ya masumu na kusimba yandi diboko. Simona tubaka na ntima na yandi nde; Kana muntu yai Yesu kele muprofete, yandi zolaka kuzaba mutindu kele nkento nde; Yandi ke kuluta imbi!

Yandi tubaka mambu yai na ntima na yandi, kansi Yesu zabaka ngindu na yandi, yandi tubaka nde; "Simona, mono kele na mambu ya kutubila nge". Simona nde; Longi tuba.

Yesu tubaka nde; Muntu ya ke kudefa bantu mbongo vandaka, yandi vandaka na bantu zole bo defaka mbongo na yandi. Mosi vandaka na mfuka ya nene ye muntu yankaka vandaka na mfuka ya fioti. Ntangu ya bo kukonda bima ya kufuta yandi mfuka, bo tubilaka yandi nde; Beto kele na mpila ve ya kufuta mfuka na beto. Yandi tubila bo nde; Mambu ve, yandi bikisilaka bo mfuka, bo yonso zole. Na bo yonso zole nani kuluta kuzola yandi?"

Simona tubaka nde; "Mono kubanza nde yina vandaka na mfuka ya nene ya yandi bikisilaka". "Yesu tuba nde; Nge me terdula mbote". Tala nkento yai. Yandi sadila mono mbote, yandi salaka mambu mingi ya imbi, kansi yandi me funguna yonso ye mono me bikisila yandi yonsonso, sambu yandi luta zola mono.

Yesu tubila nkento nde; "Masumu na nge me vidiswa". Nge me funguna masumu na nge nge me kwikila nde; Mono me bikisila nge mfuka ya masumu, "K wenda kwa nge pima. Lukwikilu na nge me gulusa nge". Nkento kwendaka na ntima pima sambu Yesu midisila yandi masumu na yandi.

BANGIUVULA : Nkento ya masumu kotaka na inzo ya Simona yandi salaka nki? Sambu na nki? Yesu tubila nkento inki mambu?

DILONGI 23: KINGANA YA NTOTO IYA. Marc 4:1-20

Verse ya kulonga bana: MONO BUMBAKA NDINGA YA NGE NA NTIMA NA MONO SAMBU MONO SADILA NGE INBI VE. Nkunga 119:11

Yesu vandaka longi ya lukumu yanene, yandi longaka bantu mambu mingi. Kilumbu yankaka yandi kwisaka na masa ya Galela, bantu mingi vukanaka na yandi. Yesu kotaka na bwatu vandaka vandaka na nseke penepene na masa, yandi vanda muna, yandi longi bantu na bwatu na bingana.

Yandi tubila bo nde; nkeni ya bambuma kwendaka kukuma bambuma. Nkeni ya bambuma kele mwana ya muntu kibeni bambuma kele ndinga ya Nzambi, ntoto kele ntima ya bantu Ntangu yandi tambulaka na kilanga na yandi sambu na kukuna bambuma, yankaka kubwaka penepene na nzila, bandeke kwisa kudia yo. Bantu yankaka kele bonso ntoto yina kele penepene na nzila, bo ke kuwa Ndinga ya Nzambi, kansi Satana ke kwisa nswalu, ke katula ndinga yai ya bo kunaka na kati ya ntima na bo. Ntima na nge kele mpila yai, keti?

Bambuma yankaka bwaka na ntoto vandaka na zulu ya ditadi. Pana vandaka ve ntoto mingi. Ntama ve bambuma yango menaka nswalu, kansi kisika ya ntangu tomboka, ebuna yo yumaka, yo kwisaka petepete sambu yo vandaka ve na ntoto bonso ntoto ya zulu ya ditadi, bo ke kuwa ndinga, bo ke ndima yo nswalu na kiese, kansi bo ke na mianzi ve na kati ya ntima na bo. Bo kele kukangama na ndinga yina ntama ve, kana bampasi me kwisila bo to mpasi sambu na Ndinga ya Nzambi. Bo ke yungana nswalu. Ntima na nge kele mpila yai, keti?

Yankaka ke bwaka na ba mwa nti ya nsende, tu banti yelaka, yo kangisaka yo, yo butaka ve bimenina. Ba yina ke na ntima ke bonso ntoto yai ke kubeba na nsende bo ke ndima ndunga kansi bo ke zola mabanza ya luzingu ya ntoto na luvunu ti bima ye nzala ya biese ya kimvwama ya mambu yankaka kukota na kati ya ntima na bo diaka, yo ke kangisa ndinga, yo lenda kubuta ve bambuma yankaka. Ntima na ngekel kele mpila yai, keti?

Kansi bambuma yankaka bwaka na ntoto ya kitoko, yo butaka bambuma, yo yelaka mbote. Yankaka butaka yo kwisa mingi makumi tatu na tatu, makumi sambanu sambanu, yankaka nkama, nkama. Bantu ke na ntima ya mutindu yai bo ke kuwa ndinga, bo ke ndima bo ke zola mambu yankaka kukota na Ndinga ya Nzambi, bo ke buta bambuma, bo ke

buta bambuma ya kitoko, bonso mutindu kele bambuma bwaka na ntoto ya kitoko. Bandinga ke basika na munoko na bo ke mbote, yo ke benda bantu yankaka na Yesu, bikalulu na bo yo ke pesa Nzambi lukumu. Ntima na nge kele mpila yai, keti?

"Mono bumbaka ndinga na nge na ntima na mono sambu mono sadila nge imbi ve".

BANGIUVULA: Bambuma kubwaka na ntoto vandaka na zulu ya ditadi, to na bamwa nti ya nsende yo ke songa bantu kele na ntima ya imki mpila? Bambuma kubwaka na ntoto ya kitoko, yo kele kusonga bantu kele na ntima ya nki mpila? Beto lenda kubumba Ndinga ya Nzambi na ntima na beto, sambu na nki?

DILONGI 24: YESU KE KANGISA MUPEPE. Marc 4:35-41; Luka 8:22-25.

Verse ya kulonga bana: BO VANDAKA NA BOMA, BO YITUKAKA: BO KUDIYIFULAKA NDE, AWA YAI KELE NANI? YANDI KELE TUBILA MUPEPE YE MASA MAMBU, YO KE LEMFUKILA YANDI?

Ntangu Yesu longaka bantu kimvuka ya nene na bingana, kilumbu yina kibeni ntangu me kulumuka, yandi tubila balonguki na yandi nde; Beto kwenda na simu. Yesu vandaka na bwatu ya yandi vandaka kutubila bantu mambu ya Nzambi. Bo pusaka bwatu na masa, bo tombolaka lele vandaka kusimba mupepe sambu na kutambwisa bwatu, na kutambula.

Ntangu bo vandaka na kati ya masa mupepe ya ngolo kwisaka mbaaka mosi, bwatu nika-naka sambu na ngolo ya mupepe. Kitembo kuluta kutomboka, yo kuluta ngolo, masa kukota na bwatu. Bwatu vandaka penepene na kifuluka na masa. Mupepe kuyantika kukumisa mwa mpimpa na matudi na zulu.

Balonguki na Yesu bo vandaka bo me zaba kutambwisa babwatu mbote, kansi kitembo kulutaka bo ngolo. Bo banzaka nde; Beto ke kufwa na masa, bo luta kutina, Bo kwenda na Yesu. Yandi vandaka wapi? Yandi vandaka ya kulala mpongi sambu yandi zolaka kupema sambu na kisalu ya kulonga ya mpimpa ya mvimba. Ntangu bo kwenda na kati ya masa, yandi vandaka ya kulala na nsuka ya bwatu, yandi kulala mpongi, ntu na yandi na zulu ya coussin.

Makelele ya mupepe ti ya kitembo yo telemisaka yandi ve. Kansi ntangu ya kwisaka balonguki sambu na kubinga yandi sambu na mpasi na bo, yandi telemaka nswalu. Bo telemisaka yandi nde; Mfumu, beto ke fwa! Nge zola beto kufwa, keti? Mfumu na beto, nge vulusa beto.

Yesu telemaka, yandi songa mupepe nde; "Vanda pima!" Yandi tubila mupepe diaka nde; Vanda pima! Mupepe ya ngolo waka ndinga na yandi ya mbote na kati ya makelele kwisaka, mupepe vandaka pima! Kitembo waka nsiku ya Mfumu yina, yo vandaka pima!

Balonguki na yandi bo tala masa pima, bo vandaka na boma, bo kuyitukaka, bo kudi-yifula nde; Muntu yai nki mutindu yandi kele? Yandi tubila mupepe na masa ndinga na yandi, yo wilaka yandi. Kaka Nzambi yandi zaba kukangisa mupepe.

Yesu pemisaka ntima na bo ye kubedisa bo sambu na lukwikilu na bo ya petepete. Yandi kuyifulaka bo nde; "Beno ke tina inki? Beno ke na lukwikilu ve ti sesepe?" Beno zolaka kundima nde; Yesu kuzaba kubamba beto.

Yesu ke zaba kupesa ngemba na ntima kele na ntantu sambu na masumu, kana muntu kukwikila ntima yai, bonso mutindu yandi zabaka kukangisa mupepe.

BANGIUVULA: Mupepe vandaka na boma sambu na nki? Yesu zaba kupesa ntima ngemba kele na ntantu sambu na masumu na yao nki mutindu?

DILONGI 25: YESU KE KATULA MPEVE YA IMBI NA KIVUMU YA MUNTU. Marc 5:1-20.

Verse ya kulona bana: YESU BEDISAKA MPEVE YA IMBI, YANDI MANISAKA MALADI NA YANDI
Luka 9:42

Mbala mingi nge ta tanga na Mukanda ya Nzambi Nde; Yesu kukatulaka mpeve ya imbi (Satana) na kivumu ya bantu: Muntu ke kubella na maladi ya mpeve ya Satana yandi kele na maladi ya imbi ya kuluta.

Ntangu Yesu me kangisa mupepe na masa ya kiziba ya Galela, bau kwendaka na simu na ntoto ya Gelasa. Na nima ya kiziba vandaka nseke yina vandaka maziamu ya ntama. Muntu vandaka na mpeve ya imbi vandaka kulala na maziamu, yandi vandaka ve sika ya mbote na kati ya bwala. Sambu bantu ya bwala bo tinaka yandi, bo kulaka yandi na bwala. Yandi bebisaka mambu na ntoto, yandi vandaka bonso mbisi ya makasi vandaka kutina na kukuma penepene na yandi.

Vandaka muntu ve zaba kukanga yandi na nsinga, bima yonso vandaka petepete ti baminjololo kibeni. Bo kangisaka yandi na minjololo tii bima yankaka, kansi yandi vandaka na ngolo ya kuluta, yandi zengaka bansinga, yandi katula yo, Yandi vandaka kuzinga kaka na maziamu mpimpa ti mwini, kutula makelele (biololo) ti kudilwadisa ramatadi. Satana ye mpeve na yandi bo manisaka yandi mpasi ya kuluta.

Ntangu yandi kuwa nde; Yesu ti balonguki na yandi bo me katuka na bwatu, yandi kwisaka nswalu na Yesu, yandi bondila yandi, yandi tubaka ndinga ya ngolo nde; Yesu, Mwana ya Nzambi Luta Nene na zulu! Yesu tubila mpeve ya imbi nde; "Basika na kivumu ya muntu yai, beno ba mpeve ya imbi". Mpeve ya imbi tubaka nde; Beto kele na nge nki mambu? Beto ke tina nge na zina ya Nzambi nde; Nge pesa beto mpasi ve. Nge Mwana ya Nzambi, nge kwisa na kubedisa beto makambu ntete kilumbu ya nsuka me kwisa ve, keti? Yesu yifulaka muntu yina nde; "Zina na nge nani?" Kansi mpeve ya imbi zolaka muntu yina vutudila Yesu ndinga, yo tubaka nde; Beto ke Legona, sambu beto kele mingi. Yo bondilaka Yesu nde; Nge kula beto ve na leka yai. Kana nge kula beto, zola beto kwenda kukota na bangulu kele na nsi ya ngumba kudia matiti.

Yesu zolaka mpeve ya imbi kukota na bangulu ntangu yo basika na muntu yina. Bangulu tinaka nswalu na nsi, yo bwaka na kiziba, yonso fwaka na masa. Yo vandaka kiteso ya bangulu funda zole. Bantu ya kisalu ya bangulu bo tinaka nswalu na bwala ya Gelasa, bo tubila bantu mambu yina, ye bantu mingi bo kwisa kutala Yesu, bo tinaka yandi, bo bondila yandi nde; Katuka na ndambu ya beto.

Muntu vandaka na maladi ya mpeve ya imbi yandi bondilaka Yesu nde; Mono zola kuvanda na nge. Kansi Yesu tubila yandi nde; Ve, Kwenda na bampangi na nge ye banduku na nge, nge songa bo mambu yanene ya mfumu ye nkenda ya "yandi me wila nge".

Muntu yina kwendaka, yandi yantika kuzabisa bantu ya mabwala mambu ya nene ya kusadila yandi. Mfumu Yesu. Bantu yonso yitukaka.

BANGIUUVULA: Nani lutaka ngolo na kukatula mpeve ya imbi na muntu? Muntu ya mpeve ya imbi zabaka Yesu bonso nani?

DILONGI 26: YESU KELE: TELEMISA MWANA NA LUFWA. Luka 8:40-42; 49-50

Verse ya kulonga bana: YESU TUBILAKA YANDI NDE; MWANA NA MONO YA NKENTO TELEMA.
Marc 5:41

Yesu katukaka na ntoto ya Gelasa, yandi vutuka na simu ya Gelasa diaka. Ntangu yandi kwisaka, bantu pesaka yandi matondo sambu bo vandaka kufingila yandi, bo yifulaka yandi bangiuuvula mingi, sambu bo zolaka kuwa diaka ndinga na yandi. Yesu longoka bo mbote. Ntangu Yesu vandaka kusulula na bantu mingi, muntu, zina nayandi Zairus yandi kwisaka kwa yandi, yandi fukamaka na makulu ya Yesu, yandi bondilaka yandi ngolo, kwisa na inzo na mono nswalu.

Zairus tubaka nde; Mono ke na mwana nkento mosi mpamba, yandi kele na bamvula kumi na zole, yandi vandaka penepene na kufwa, Maladi na yandi kele ya kufwa. Mono ke bondila nge nde; Kwisa nge simba yandi diboko, nsete yandi me fwa ve, belula yandi.

Yesu kwendaka na tata yina na bampangi na yandi ti balonguki na yandi. Bantu mingi vandaka kuzianga yandi. Ntangu yandi vandaka na nzila yandi manisaka maladi ya nkento vandaka na maladi ya kubasisa menga bamvula kumi na zole.

Ntangu yandi vandaka kusula na nkento yina, muntu katukaka na inzo ya Zairus, yandi kwisaka kutubila Mfumu na yandi, kutuba nde; Mwana na nge me fwa sesepi yai. Bika kuyangisa longi. Beto lenda sala kima ve na kusadisa mwana na nge sesepi. Ntangu Zairus kuwa mambu yina yandi waka ntantu mingi, kansi Yesu wilaka yandi mawa, tubila yandi nde; kuwa boma ve, kwikila kaka ngolo na mono ta vulusa yandi.

Ntangu bo kwisaka penepene na inzo ya Zairus, bo waka bantu ke dila ngolo ye na kielo ya inzo vandaka bantu mingi bo zolaka kukota na Yesu. Yesu zolaka ve yandi tubaka nde; Muntu yankaka kukota ve. Yesu kotaka na inzo na Jacques, Jean ti Pierre. Bo kotaka na inzo vandaka mwana ya kufwa, bo bakaka salaire ya kudila na bo bonso vandaka bikalulu nabo. Yesu tubilaka bo nde; "Beno kudila ve; sambu yandi me fwa ve, kansi yandi ke lala mpongi". Bantu yina bo sekaka Yesu, bo tubaka nde; Beto ke zaba nde, Yandi ke ya kufwa. Yesu kutalaka bo yonso na inzo sambu yandi zolaka ve bo kumona mambu ya yandi zolaka kusala.

Ntangu ya bantu ya makelele bo me basika, Yesu bikaka ti bantu ya mwana ti balonguki na yandi tatu. Yandi kwisa penepene na mbeto ya mwana, yandi simbaka yandi na diboko, yandi bingaka nde; "Mwana nkento mono kele tubila nge nde; Telema!"

Mwana kuwaka ndinga ya Yesu kele na moyo kibeni, yandi telemaka sambu na moyo vutukaka na mwana. Yesu tubilaka babuti na yandi nde; "Beno pesa yandi bima ya kudia". Tata ye mama na yandi bo yitukaka ngolo ti bantu yonso yina vandaka maladi

BANGIUVULA : Yesu tubaka nki ndinga na bantu vandaka kudila ntangu vandaka mwana kulala ya kufwa? Bantu yankaka bo salaka inki na ntangu ya bo waka ndinga ya Yesu nde; Yandi kele kulala mpongi? Bibuti salaka nki ntangu ya mwana me baka moyo?"

DILONGI 27: YESU KELE NA BANTU YANNITU PETEPEPE NAENDA. Matthieu 9:27-38.

Verse ya kulonga bana: YESU TAMBULAKA NA KUBELULA BANTU VANDAKA NA MALADI YE BAYINA VANDAKA NA NITU PETEPEPE. Matthieu 9:35

Beto ke tanga na Mukanda ya Nzambi nde; Nzambi kele luzolo, Nzambi Luta kuzola bantu ya ntoto. Mambu yai kele kupesa beto kiese. Yesu kele Mwana Nzambi, Nzambi kibeni baluka muntu, Yesu kele luzolo diaka. Bisika yonso ya yandi tambulaka, yandi songaka zola na yandi na bantu, bantu ya ngolo ye bantu ya petepete ti bankwa maladi ye bana ya fioti. Bubu beto zola kulonguka sambu na luzolo na yandi songaka bankwa maladi tatu.

Ntangu bo basika na inzo ya Zairus yandi me telemisa mwana na Zairus na lufwa, bantu zole vandaka mesu ya kufwa bo landaka yandi. Bau waka nsengu ya ngolo ya Yesu, bo banzaka nde; yandi ata sadisa beto diaka. Bo zabaka yandi diaka bonso bantu ya dikanda ya Mfumu na bo David ya ntama, yo yina bo bingaka yandi nde; Mwana ya David. Bo landaka yandi kutuba ye ndinga na bo nde; Mwana ya David wila beto mawa. Yesu kotaka na inzo ya nkaka, bantu ya mesu ya kufwa bo kwisaka kwa: yandi. Yesu zabaka mambu ya bo zolaka yandi sadila bo, yo yina yandi yifulaka bo nde; Beno ke ndima nde; Mono sala mambu yai, keti? Bantu ya mesu ya kufwa nde; E, Mfumu.

Yesu monaka na ntima na bo nde; bo kele na lukwikila. Na nima yandi simba bo maboko na mesu na bo, kutuba nde; "Mambu yo sala beno bonso mutindu ke lukwikilu na beno". Sambu bo vandaka na lukwikilu yanene sambu Yesu vandaka na ngolo na

kusala mambu yonso, mesu na bo kanguka nswalu. Kana bo vandaka na ntembe kana Yesu zolaka kukangula mesu na bo ve. Mono ke tuba nde; Bo vandaka na kiese ya nene na kumonana na Yesu na mesu, yandi vandaka muntu ya ntete ya bo monaka. Luse na yandi lutaka kupesa bo kiese.

Ba yai vandaka bantu ya mesu ya kufwa bo basika na inzo, bo tambwisa nsangu ya Yesu ndambu yina yonso kutuba nde; Tala mambu yai ya kuyituka. Ntete, beto vandaka bantu ya mesu ya kufwa, kansu sesepi beto ke mona bima yonso na mesu. Ntangu bo kwendaka, bantu yankaka kwisaka na muntu vandaka na mpeve ya Satana yandi vandaka baba. Yesu takka yandi, yandi tubilaka mpeve ya imbi nde; "Basika na kivumu na ayandi". Mpeve ya imbi basikaka, baba yantika kutuba. Bantu yonso yitukaka bo tubakande; Ntete bo mene monaka mambu ya mutindu yai na Isalele ve.

Yesu talaka bantu yina ti bantu yankaka vandaka kumona mpasi, yandi wilaka bo mawa, yandi beluŋa bo. Yandi kele kutala beto diaka, yandi kele kumona ntantu ti mambu ya imbi na beto na ntima na beto, yandi zola kukangula mesu na ntima na beto sambu beto kutala yandi bonso Mvulusi na beto ye nduku na beto zola kusadisa beto na mambu yonso.

DANGIUVULA : Yesu monaka inki mambu na ntima ya bantu vandaka na mesu ya kufwa ntangu bo kwisaka kwa Yesu? Ikele mbote beto kutala nani? Inki mutindu ?

DILONGI 28: YESU KELE PESA MADIA NA BANTU MFUNDA TANI. Jean 6:1-15.

Verse ya kulonga bana: YESU TUBILAKA BO NDE: MONO KELE KWA MONO MADIA YA MOYO; KONSU MUNTU YINAKWISA NA MONO, TA VANDA NA NZALA VE. KONSU MUNTU YINA TA NDIMA MONO TA NA NZALA YA MASA VE. Jean 6:35.

Bantu vandaka kulanda Yesu bo me kwisa mingi, bo me kuma mingi. Kilumbu ya nkinsi ya Pâques ya ba-Yuda yo vandaka penepene ya bantu mingi vandaka kwenda na nzila ya Yerusalem. Ntangu bo vandaka na nzila bo waka nde; Longi Yesu kele kuŋa, Ebuna bo kinga fioti na kuwa malongi na yandi. Sambu bo vandaka kuwa nsangu ya bidimbu ya yandi vanda sadila bambefo ntete, bantu luta mingi. Yesu ti ba longuki na yandi bo vandaka ve na mpila ya kudia, sambu na bantu lutaka mingi. Ebuna Yesu tubilaka balonguki na yandi kumi na zole nde; Beto kwenda ntete beto mosi kisika yankaka na kupema fioti.

Bo kotaka na bwatu, bo kwendaka na simu ya kiziba ya Galela na sika ya nseke. Kansu bo lenda kuvanda bo mosi ve. Bantu monaka bo, bo kwendaka, bantu mingi bo zabaka bau, bantu ya babwala mingi bo kwendaka nswalu na makulu, bo yitaka kukuma. Ntangu Yesu monaka kimvuka ya bantu yina, yandi buyaka ve na kulonga bo. Yandi monaka bo bonso mameme ke na bamvungi na bo ve, yandi wilaka bo mawa, yandi longaka bo ndinga ya Nzambi yandi manisaka maladi ya bantu mingi. Ya kieleka Yesu kuŋemba, yandi vanda kusosa kupema. Kansu ntangu bantu kwisa yandi bika kutula ntima na kupemasa nitu na yandi, yandi tula bo na ntwala na kusadisa yandi sadisa bo.

Kisika ya ntangu me kwenda, balonguki na yandi bo kwisaka na Yesu bo tubaka nde; Nge panza bantu yai, bo kwenda na mabwala ke penepene bo kudisumbila madia. Sambu beto kele na nseke ya mpamba, kele bima ya kudia kwaku ve. Kansu Yesu tubilaka bo nde; "Bo lenda kwenda ve." Beno mosi pesa bo bima ya kudia? Bo tubaka nde; Beto ata baka bima ya kudia wapi? Beto kwenda na bwala, beto sumba bima ya kudia na ntalu funda mosi, keti? Kana beto sala mpila yai, konsu muntu ta baka kintini, ta sadisa yandi ve. Yesu yifulaka Philippe, longuki yankaka nde; Philippe, beto ta kubaka bambuma ya madia wapi, na bantu yai kudia? Yesu tubaka mpila yina kaka na kuyunsa lukwikilu ya Philippe. Yandi zabaka mambu ya yandi zolaka kusala. Philippe kutala kimvuka ya bantu, babakala funda tanu, bankento ti bana mingi. Yandi vutulaka na Yesu nde; Denalio nkama tata yo ke lunga ve na kusumba bima ya kudia ya kulunga na bantu yai yonso kudia. Na ntangu yina kibeni, André, mpangi ya Pierre, kwisa, tubila Yesu nde; Mwana ya bakala ya fioti kele awa, yandi kele na bambuma tanu ya madia ti bambisi zole. Kansu yai inki beto

lenda sala na yo na kiteso bantu mingi mpila yai?

Yesu tubila balonguki na yandi nde; Beno kwenda beno vandisa bantu yonso na bimvuka, kimvuka bantu makumi tanu, kimvuka bantu makumi tanu. Bo vanda na matiti, Ebuna, bantu yonso vandaka benso ya Yesu tubaka. Matiti mingi vandaka na sika yina. Na nima Yesu kubaka bambuma ya madia ye bambisi na mwana, yandi tombolaka yo na maboko na yandi na zulu, yandi samba Nzambi. Yandi zengaka madia ti mbisi yandi pesaka balonguki na yandi bitini. Yandi tubaka nde; Beno kwenda na kati ya bantu yai, beno pesa bo bima ya kudia. Balonguki bo tulaka ntembe ve, bo sala-ka bonso Yesu tubaka. Konso muntu bakaka bima ya kudia yandi diaka ye yandi fuluka.

Ntangu bo me fuluka, Yesu tubilaka balonguki na yandi nde; "Beno lokota bitini yonso ke bika, kuvika wa kintinimosi". Bo lokutaka yo, konso longuki lokutaka kitu ga yandi kwenda na kati ya bantu. Ntangu bo vutukaka na Yesu, bo vandaka na bitunga kumi na zole ya kifuluka na bintini ya madia ti ya mbisi bikalaka. Mono ke zaba nde, Bo yonso boyitukaka sambu na mambu yina ya kusalaka Yesu, bo vandaka na kiese. Kansi mono ke tuba nde; Kiese ya nane luta yina vandaka na ntima ya mwana bakala ndimaka sambu na kubaka bambuma na yandi ya madia ti bambisi na yandi, yandi pesa yo bimvuka ya bantu.

Ntangu bantu monaka nde; Muntu yai zaba kupesa beto madia, bo tulaka yandi na kimfumu. Ya kieleka Yesu vandaka Mfumu, kansi yandi vandaka ve mfumu bonso mfumu ya Ba-Yuda kana ve bonso bamfumu yankaka na ntoto. Kimfumu na yandi kale na ntima ya bantu ke zola yandi. Yandi ke zola kupesa madia na ba yina ke na kimfumu ya basoda ye mbele ya kunwana. Bantu yina bo zolaka na kukotisa yandi na kimfumu na kingolo-ngolo, yo yina Yesu bikaka bo, yandi kwendaka na ngumba, yandi mosi na ntangu yandi me tinda balonguki na yandi na simu na bwatu.

BANGIUVULA : Mwana bakala yandi sakaka nki na bambuma na yandi tanu ya madia ye bambisi zole? Yesu sakaka na yo nki? Mbala yankaka, nani lutaka kuwa kiese na ntima na yandi na mambu yai ya kuyituka?

DILONGI 29: YESU KE TAMBULA NA ZULU YA MASA. Jean 6:16-21; Matthieu 14:22-33

Verse ya kulonga bana: BA YINA VANDAKA NA BWATU, BO DONDILAKA YANDI NDE; YA KIELEKA NGE KELE MWANA YA NZAMBI. Matthieu 14:33

Sambu Yesu pesaka bantu funda tanu madia, bo zolaka kukotisa yandi na kimfumu na kingolo-ngolo. Ntangu yandi monaka mambu yai, yandi kotisaka balonguki na yandi nswalu na bwatu, yandi tindaka bo na simu ya kiziba ya Galela. Yandi bikaka sambu na kutinda kimvuka ya bantu na babwala na bo. Na nima yandi kwenda diakana ngumba, yandi mosi sambu na kusamba Nzambi. Yandi bikaka na ngumba bantangu mingi na mpimpa ya mvimba.

Balonguki na yandi vandaka na bwatu, bo vandaka na mpasi, bo vandaka na kati ya kiziba, mupepe ye kitembo, masa nikanaka ngolo. Ntangu bwatu zolaka kwenda na ntwala, mupepe vutulaka bo na nima. Na nsusu ya ntete, Yesu monaka bo na kumona mpasi. Yandi kulumuka na ngumba na kwenda kisika bo vandaka. Yandi tambulaka na zulu ya masa bonso mutindu ke bantu tambula na ntoto. Balonguki na yandi vandaka na bwatu bo monaka mambu yai, bo zabaka ve nde kel Yesu. Bo luta kutina, bo nde yai kele diabulu! Kansi Yesu tubila bo nde; "Kangisa ntima na beno, mono, beno tina ve". Na nima bo kwisa kubakisa nde; Kieleka kele Yesu Mfumu na beto.

Pierre tuba nde; Mfumu, kana nge kibeni kuzola mono kwisa na nge, na kutambula na zulu ya masa. Yesu ndimaka nde; "Kwisa."

Pierre basika na bwatu, yandi tambula na zulu ya masa, bonso mutindu Yesu tambula. Yandi talaka Yesu, yandi tambulaka mbote na zulu ya masa, yandi tinaka ve.

Kansi ntangu ya yandi tala mupepe Luta ngolo, yandi yantika kutina, yandi zola kukota na masa. Yandi bikaka na kuyekemena Yesu, yandi bika kutala yandi. Yandi tubaka nde; Mfumu, nge gulusa mono! Mono kele zola kudinda na masa. Mono kele kudinda na masa. Gulusa mono!

Yesu tandula diboko na yandi, yandi simba yandi, telemasa yandi, yandi tuba nde; Nge kele na lukwikilu ya fioti, sambu na nki nge tulaka ntembe na ntima na nge? Kana Pierre talaka Yesu, kuyekemena yandi, kukwikila yandi nde; Yesu kele na ngolo na kusadisa mono, kana yandi zolaka ve kukota na masa. Kansi yandi talaka mupepe vandaka ngolo, yandi tula ntembe, mpila na yandi zolaka kudinda.

Ntangu Yesu kotaka na bwatu, mupepe vandaka pima. Bo yonso bo lutaka kuyituka sambu na mambu ya ngolo ya Yesu. Bo bondila yandi, bo tuba nde, Kieleka Nge kele Mwana Nzambi.

BANGIUWULA: Yesu salaka nki ntangu yandi bikaka na ngumba na mpimpa yina? Ntangu Pierre tambula na zulu ya masa na kwenda na Yesu, yandi yantika kudinda sambu na nki? Bantu yonso vandaka na bwatu bo salaka nki ntangu Yesu kotaka na bwatu?

DILONGI 30: YESU KE BELULA MWANANYA NKENTO VANDAKA KUBELA. Matthieu 15:21-28

Verse ya kulonga bana: YESU TUBILA YANDI NDE: NGE NKENTO, LUKWIKILU NA NGE KELE NENE, BO TA SADILA NGE MAMBU YA NGE KE ZOLA. Matthieu 15:28

Ntangu panzana nsangu ya Yesu ti bidimbu ya yandi salaka na kati ya bantu yonso na ndambu ya Galela, bantu luta mingi bo vandaka landa yandi ntangu yonso kaka sambu na kumona mambu ya ngituka. Kansi Yesu vandaka kulonga balonguki na yandi kumi na zole. Yandi vandaka na mabu mingi ya yandi zolaka kutubila kaka bo mosi. Dimvuka ya bantu bo tungisaka yandi. Ebuna yandi bingaka balonguki na yandi, bo kwendaka bisika yankaka, na ndambu ya Tulo ti Sidona, penepene na masa ya nene. Bo kotaka na bwala yankaka, bo bika ndambu fioti. Yesu kwendaka na inzo ti balonguki na yandi bo mosi, yandi zolaka ve muntu kuzaba nde, yandi kele awa. Kansi yo vandaka ve mpila ya yandi lenda bumbama.

Tala, nkento, Muntu ya Kanana, yandi basika na ndambu yina, yandi waka nde, Yesu kele awa. Yandi vandaka kwa yandi muntu ya dikanda ya bantu yankaka, yandi vandaka ve Mu-Yuda. Kilumbu yankaka ntangu Yesu tambulaka na balonguki na yandi na nzila, nkento yai sosaka yandi, yandi tulaka ndinga ya ngolo nde; Mfumu, Mwana ya David, fwa mono nkenda. Mwana na mono ya nkento kele kwawa mpasi mingi. Yandi kele na mpeve ya imbi. Mfumu nge sadisa mono. Yesu vutulaka na yandi, sambu yandi zola kumeka lukwikilu na yandi. Mambu yankaka sambu yandi kwisaka na ndambu yina ve sambu na kubaka mwa ntangu na kupema. Nkento yina tulaka ngolo na kulomba na yandi nde; Mfumu, nge sadisa mono; Mfumu nge ndima na kusadisa mono.

Ntangu yandi vandaka sala mpila yina mbala mingi, balonguki na yandi bo tubilaka Yesu nde; Mfumu, nge vutula nkeno tai. Yandi ke landa beto kutuba ndinga na ndinga na yandi ntangu yonso. Yandi ke pesa beto mpasi ngolo. Deto lenda sala kima yandi ke landa beto mpila yai. Tinda yandi kwenda na bwala na bo. Balonguki bo banzaka nde; Nkento yai kele na dikanda ya bantu yankaka. Yesu kele na ntangu ve na kusadisa yandi. Yandi kwisa kaka sambu na bazuif bo modi. Yesu zolaka kulonga bo nde; Mono kwisaka sambu na kusadisa makanda yonso, yandi zolaka kusonga bo sambu na lukwikilu ya nkento yina. Ebuna yandi tubila nkento nde; "Kansi bi tindaka mono ve sambu na bamakanda yankaka, bo tindaka mono kaka na bameme ya kuvila ya inzo ya ba-Isalele, "kaka na Bazuif kibeni. Nkento bikisaka ve na kubondila yandi nde; Mfumu, nge sadisa mono.

Bazuif bo tangaka bantu ya bamakanda yankaka bonso mbwa. Yesu zabaka mabansa vandaka na ntima ya balonguki na yandi. Ebuna yandi tubilaka nkento nde; "Yo ke mbo- te ve na kubaka ma dia ya bana na kulosela bambwa". Nkento lembaka ve, yandi tuba nde; Kieleka, Mfumu, kansi mbwa lenda kudia bintini yina ke bwa na nsi ya

mesa ya mfumu na yandi! Ntangu yandi tubaka ndinga yina, Yesu tubila yandi nde; "Nge nkento, lukwikilu na nge ke luta nene, Bo ata sadila nge bonso zola. Kwenda na inzo na nge, demon me basika na mwana na nge".

Nkento ndimaka ndinga na yandi. Yesu kwisaka sambu na kusadisa bantu ya bamakanda yonso, yandi ke songa kukapula ya makanda ya bantu ve. Yandi zabaka nde; Ngolo na yandi kele ya kulunga na kusadisa mwana na yandi ata yandi kuma penepene na mwana na yandi. Ebuna yandi vutukaka na inzo na yandi, yandi kuta mwana na yandi ya nkento ya kulala na mbeto, demon me basika na kati na yandi, yandi monisaka yandi mpadi ve mvula na mvula.

BANGIUVULA: Yesu kwisaka na ntoto sambu na inki dikada? Lukwikilu ya nkento, Muntu ya Kanana, vandaka ya inki mutindu?

DILONGI 31: YESU KELE TUBISA MUNTU VANDAKA KUTUBA VE TI BABA. Marc 7:31-37

Verse ya kulonga bana: BO LUTA KUYITUKA NDE; YANDI SALA MAMBU YONSO YA MBOTE.
o Marc 7:37

Bantu vanda kusosa Yesu na ndambu ya Tulo ti Sidona, ebuna yandi ti balonguki na yandi bo vutuka na ndambu yina vandaka penepene na kiziba ya Galela, na simu ya kiziba kibeni, na ndambu na Dekapoli, disongidila na kutuba nde; Babwala kumi. Vandaka na ntoto yina ntete kansi bankwa ntoto yina bo zolaka yandi ve, bo kulaka yandi. Kansi sesepi bo vandaka na kiese na kumona yandi, bo kwisaka na bambefo na bo. bo zolaka Yesu sadisa bo. Muntu ya Galela yina, yandi vandaka kukangama na mpeve ya imbi, Legona kibeni, yandi pahza nsangu na Yesu na kati ya bampangi na yandi yonso.

Bo kwisaka na Kesu ti muntu vandaka na makutu ya kufwa mpi baba. Nge zaba muntu ya makutu ya kufwa, keti? Muntu ke mpila yai yandi lenda kuwa ndinga yankaka ve, yandi lenda wa ndinga ya Nzambi ve, kuvanda makutu ya kufwa kele mpasi kibeni. Kansi muntu vandaka na mpasi ya mutindu ya nkaka, yandi vandaka diaka baba. Yandi lenda zaba kutuba mbote ve. Bantu lenda kuwa ndinga na yandi mbote ve, mbala ya nkaka bo vandaka kuseka yandi. Banduku na yandi bo kwisaka na yandi na Yesu bo bondilaka yandi nde; Simba yandi diboko.

Yesu zolaka kusadisa yandi, kansi yandi zola ve kusala mambu ya kuyituka na bantu vanda kutala yandi mpamba. Ebuna, yandi kwendaka na mutindu yina kaka yandi mosi, bantu yankaka bikaka. Yesu kotisaka yandi misapi na yandi na makutu ya muntu yina yandi losaka mate, ebuna yandi simbaka yandi na ludimi. Yandi talaka na zulu, yandi pemaka, yandi tubilaka yandi nde;" Nge vanda ya kukanguka!"

Na ntangu yina kibeni makutu na yandi kangukaka nswalu, ebuna yandi yantikaka kutuba mbote. Mono ke tuba nde; Yandi waka kiese mingi ntangu yandi kuwaw ndinga ya Yesu ntangu yandi zaba nde; Mono lenda kuwa, mono lenda kutuba mbote. Yandi yitukaka ngolo na mutindu yandi zaba kuwa yandi mosi ndinga na yandi nde;" Beno lenda songa muntu ve mambu yai". Kansi ntangu yandi tubila bo mpila yina ngolo, bo luta kupanza nsangu mbote, yandi kuwasa bantu vandaka makutu ya kufwa, yandi tubisa bantu vandaka baba.

BANGIUVULA : Yesu sadisaka muntu ya makutu ya kufwa na baba nki mutindu? Yesu salaka mambu na yandi yonso na nki mutindu?

DILONGI 32 : YESU KE PESA BANTU FUNDA IYA MADIA. Marc 8:1-9

Verse ya kulonga bana: YESU TUBILAKA BO NDE; MONO KELE MADIA YA MOYO, YINA KWISA NA MONO, YANDI TA WA NZALA VE; YINA KE NDIMA MONO TA WA NZALA YA MASA VE. Jean 6:5

Na mambu ya Dekapoli bantu mingi lutaka kulanda Yesu, bonso mutindu bo vandaka kusala na bisika yankaka. Bo landaka yandi bisika yonso ya yandi kwendaka, tii

tii bo kwendaka nzila yanda. Bo katulaka mabanza ya nzala ya kudia, bo kwendaka maboko mpamba.

Ntangu Yesu monaka mambu yai, yandi bingaka balonguki na yandi, yandi tubilaka bo nde; Mono kele na bantu yai nkenda. Bo me bika na mono bilumbu tatu sesepe, bo kele ve na bima ya kudia. Kana beno vutula bo na babwala na bo na nzala, bantu mingi bo ta lembe na nzila. Bankaka bo kwisaka ntanma. Nge ke zaba nde, "Kana nge bika kilumbu ya mvimba kukonda kudia, nge ta wa nzala mingi. Bantu yai bo kele bilumbu tatu bo kele na kima ya kudia ve. Bo luta kuwa malomngi ya Yesu, bo zaha-ka nde, "Na kuwa malongi na yandi(Yesu) yo ke luta kudia kitoko.

Balonguki ya bo vutudilaka yandi nde, "Beto ta zuwa bima ya kudia na inki mpila na kupesa kimvuka ya bantu? Beto kele na sika yai ya nseke, Beto lenda zuwa ve bima ya kudia na kusadisa na yo bantu mingi mpila yai. Bo yindulaka ve mbala ya ntete ntangu Yesu pesaka bantu funda tanu madia ti bambisi zole.

Yesu yifulaka bo nde, "Beni kele na bambuma ya madia ikwa? Bo tubilaka yandi nde, "Beto kele na yo nsambwadi. Yesu tubilaka kimvuka ya bantu nde, "Beni vanda na ntoto". Ntangu bo kuwaka ndinga yai, bo salaka bonso mutindu Yesu tubi-la bo, bo vandaka na ntoto. Bo vandaka kudiyula bo ye bo nde, "Yandi ta sala nki sesepe? Yandi ke tubila beto nde, " Vanda na ntoto, sambu na nki?

Tala, Yesu nangulaka bambuma nsambwadi ya madia, yandi sambaka Nzambi, yandi pesa-ka yo na maboko ya balonguki na yandi! Yandi tubilaka bo nde, "Beni pesa konso muntu kintini ya yandi ke zola kuwaka. Bosalaka mpila yina, bo tulaka madia na ntwala ya bantu yonso. Bo kwisaka na bambisi fioti, diaka. Ntangu yandi sambaka Nzambi, yandi tuba nde, "Beni tula bambisi yai na ntwala mutindu mosi. Bantu yonso diaka, bo fulukaka. Vanda ve muntu mosi bikaka na nzala.

Ntangu bo manisaka kudia, Yesu tubilaka balonguki na yandi nde, "Beni lokuta yina ke bika. Beto zola ve kuvidisa ta kima mosi. Bo baka bitunga, vukisa bitini bikaka bitunga nsambwadi ya kifuluka. Bantu yonso yina diaka vandaka kiteso ya fundiya. Ba yai vandaka babakala, na bankento na bana ya bo vandaka na bo, bo fulukaka mpe. Beto zaba kutanga mbote kimvuka ya nene mpila yai, bo vandaka mingi. Ntangu bo manisaka na kulokuta bintini bikaka, Yesu tindaka bantu na babwala na bo. Yandi kotaka na bwatu ti balonguki na yandi, bo kwendaka ndambu yankaka.

BANGIUVULA : Yesu tubila kimvuka ya bantu na kusala nki? Ntete mene pesa bima na maboko na balonguki na yandi, yandi salaka nki?

DILONGI 33: YESU KELE KANGULA MUNTU MESU PENEPENE NA BETSAIDE. Marc 8:22-26

Vers ya kulunga bana : YESU TUBILAKA BO DIAKA NDE, "MONOKELE MWINI YA NTOTO; MUNTU KE LANDA MONO, YANDI TA TAMBULA NA MPIMPA VE, KANSI YANDI TA VANDA NA MWINI YA MOYO". Jean 8:12

Yesu ti balonguki na yandi bo kwisaka na simi yina ya kiziba, bo kotaka na bwala vandaka penepene na masa, zina na yo Betsaide. Ntangu ya bantu kuwaka nde, " "Yesu kele kwaku, bo kwisaka na muntu vandaka na mesu ya kufwa. Kuvanda muntu ya mesu ya kufwa kele mpasi ya kuluta nene kibeni. Banduku ya muntu yina bo tulaka ngindu nde, "Kana beto kwenda na yand. na Yesu, yandi ta sadisa yandi. Ebuna, bo lombaka yandi nde, "Nge simba yandi diboko. Nge kangula mesu na yandi. Yesu monaka muntu yina ya mesu ya kufwa, yandi wilaka yandi mawa. Kansi Yesu zolaka ve kusala mambu yai na mesu ya kimvuka ya bantu, sambu yandi vandaka kusala ve sambu na kuyitukisa bantu, yandi vandaka kusala sambu na kusadisa (bantu) bo.

Ntangu ya bo kumaka na kisika kaka bo mosi, yandi losaka yandi mate na mesu na yandi, yandi simbaka yandi diboko, yandi yifulaka yandi nde, "Nge ke mona kima, keti? Muntu yina talaka na zulu, yandi tuba nde, "Mono ke mona bantu bonso bainti, kansi bo ke monana bonso nti ke tambula. Mono ke mona mwa mbote fioti, kansi mono lenda kumona bima yonso mbote ve.

Yesu simbaka yandi na mesu diaka. Muntu yantika kutala diaka, yandi kukangula, ebuna yandi monaka bima yonso pwelele. Yandi monaka bantu ti ba inti ti bambisi na bintuntu, inzo, ntangu. Yandi monaka diaka ilungi ya nduku na yandi, kangulaka meso na yandi. Mono ke tuba nde, Yandi luta kuyituka na kuluta kuyangalala (kumona kiese mingi).

Yesu tindaka yandi na inzo na yandi, yandi tubilaka yandi nde, Nge kota na bwala ve. Nge tubila muntu mambu yai ve. Sambu na Yesu zolaka ve kimvuka ya bantu kwisa na yandi kaka na kutala yandi mpamba. Yandi zolaka kuvanda kaka na balonguki na yandi. Sambu yandi vandaka na mambu ya kulonga bo.

BANGIUVULA : Sambu na nki Yesu zolaka ve kukangula mesu ya muntu ya kufwa mesu? Ntangu muntu ya mesu ya kufwa zolaka kumeka na kutala diaka, yandi monaka ilungi ya nani?

DILONGI 34: BALONGUKI NA YANDI BO KE NDIMA NDE, "YESU KELE MWANA YA NZAMBI.
Marc 8:27-36 ; Luka 9:18-27

Verse ya kulonga bana: YANDI YIFULAKA BO NDE, "KANSI BENO KE TUBA NDE MONO KELE NANI? PIERRE TUBILAKA YANDI NDE, "NGE KELE KLISTO. Marc 8:29

Yesu ti balonguki na yandi bo kwendaka na babwala ya Sezare ya Philippe. Ntangu bo vandaka kwenda na nzila, Yesu yifulaka bo nde, "Bantu ke tubaka nde, Mono ke nani?" Bo tubilaka yandi nde, Bantu yankakake tubaka nde, Nge kele Jean-Baptiste; telemaka na lufwa, bankaka nde, Muprofete Elie; bankaka nde, Mutubi ya Nzambi yankaka ya ntama, vutukaka na nsi ntoto diaka. Kansi mambu vandaka Yesu zola vandaka mpila yai: "Kansi Beno ke tubaka nde, Mono kele nani?" Simon Pierre tubilaka yandi nde, "Nge kele Mesia Klisto.

Yesu ke yifula bantu tii bubu nde, Nge kele tuba nde, Mono kele nani? Yandi ke zola ve kuwa nde, Ntwadisi ke tuba nde, mpila yai, mpila yai to Longi ke tuba ndinga yankaka to Mama ke tuba mambu mpila yai mpila yai na mambu yai. Yesu ke yifula nde, Nge mwana fioti to mbuta muntu, nge tubaka nde, Mono kele, nani? yandi ke zola ve kundima kaka sambu na ndinga ya muntu yankaka, yandi ke zola nge nde, Yesu kele Klisto Mvulusi na mono.

Yesu tubilaka balonguki na yandi nde, "Beno tubila muntu yankaka mambu yai ve.

Na ntangu yina kibeni Yesu yantika kulonga bo nde, "Beto kwenda na Yerusalem.

Ntangu betu ta kuma kuna bantu ya nene ti bamitubi bata buya moho. Data monisa mono mpasi, ebuna bata fwa mono. Kansi mono ta telema na lufwa kana bilimbu tatu kuluta. Balonguki na yandi bo bakisaka ve mambu yai. Yandi vandaka kutuba sambu na lufwa na yandi, kabeivandaka kubanza nde, Yesu ta vanda mfumu ya nene, ta vanda na kiti ya lukumu, ata twadisa bantu yonso. Bo zabaka ve nde, Kimfumu na yandi kele ve ya insi-ntoto yai, yo vandaka kaka na ntima ya bantu. Ebuna Pierre kwendaka na Yesu, yandi yantika kubedisa yandi nde, Mfumu, mambu ayi yo kele mbote ve na kukumina nge. Bo lenda kufwa nge ve.

Kansi Yesu baluka, yandi tubilaka yandi nde, "Satana, kwenda na nima na mono!" Sambu Yesu zabaka nde, Badinga kele ya Pierre ndinga ya Satana na yandi zolaka kuyungisa Yesu, yandi zolaka kuyunza yandi na mambu yai ya mambu yandi kwisilaka na mambu ya mfumu ya insi-ntoto. Bantu bo zolaka kutula yandi mfumu awa na ntoto, kansi Nzambi zolaka nde, Yandi kufwa sambu na kugulusa bantu yonso na masumu na bo, na kutula kimfumu na yandi na ntima ya bantu ke kwikila yandi. Kana Yesu vandaka mfumu na ntoto yai bonso bamfumu yankaka, mono ti nge beto zolaka kubika na masumu na beto, beto zolaka kufwa kimakulu. Mbala mingi Yesu kusala kaka bonso mutindu Nzambi zolaka.

Yesu bingaka kimvuka ya bantu ti balonguki na yandi, yandi yandika kutubila bo nde, "Kana muntu zola kulanda mono, yandi kukibuya, yandi baka nti na yandi ya kulunsi, yandi landa mono. Sambu yina ke kusosa kugulusa moyo na yandi na ntoto,

ta vidisa yo. Kansi kana muntu vidisa moyo na yandi sambu na mono, yandi ta gulusa moyo na yandi kimakulu. Kana muntu kubaka ta kusumba ntoto yonso, kansi yandi ke vidisa moyo na yandi, inki mfunu ya mbote yo kele wapi? Muntu yonso ke wila Mono nsoni to bandinga nsoni na ntangu yai ya mambu ya imbi, Mwana ya muntu, Yesu kibeni, ta mona yandi nsoni, ntangu yandi ta kwisa na banzio na yandi ya nsiku na lukumu ya Tata na yandi". Tii bubu mambu ta vanda mpila yai. Kana nge sala mutindu nge ke zolaka, nge ke sola inki ya lufwa nge kudibuya, kana nge sola bonso Yesu zola, nge ke sosa moyo ya mvula na mvula, nge tambula na nzila ya mbote. Kana beto landa nzila na yandi beto ta kota na mambu ya ngolo ti mpasi, kansi kiese na beto ke luta mambu yai yonso. Sambu Yesu kele pesa bentu na yandi kiese ti pima na ntima na bo. Ebuna, beto landa yandi konsu lumbu, beto sala mambu yonso ya yandi ke zola. Sambu yandi kale Klisto, Mwana ya Nzambi, Mvulusi na beto.

BANGIUVULA: Kana Satana kwisa na beto, inki beto ta tubila yandi? Nge ke tuba nde, inki kana ba ke yifula nge nde, "Yesu nani?" Yesu Klisto Mwana ya Nzambi, ke Mvulusi na nge, keti?

DILONGI 35: YESU KE BALUKA NAMESU YA BALONGUKI NA YANDI. Matthieu 17:1-8

Verse ya kulonga bana: NTANGU BO BALUKA, BO MONAKAMUNTU YANKAKA VE KAKA YESU. Matthieu 17:8

Nge ke zaba nde, "Ntangu Yesu vandaka na ntoto bonso muntu nsukami. Bantu yankaka bansaka nde, Yandi kele muntu yanene. Ntangu yandi tubila bo nde, "Mono kele Mwana ya Nzambi, bo ndimaka yandi ve. Bo monaka yandi vandaka na nitu bonso muntu, bo ndimaka ve nde, Yandi kele Nzambi.

Kansi balonguki na yandi tatu Jean, Jacques ti Pierre bo monaka yandi mpila yankaka na lukumu na yandi. Yesu kwendaka na bo zulu ya ngumba ya yinda kaka bo ye bo. Yandi kwendaka sambu na kusamba Nzambi, yandi baluka na mesu ya balonguki na yandi.

Ilungi na yandi oeleka bonso ntangu, bilele na yandi vandaka bonso bilele ya mwini (mpembe). Sambu na mpembe ya bilele na yandi, balonguki bo zabaka nde, Lukumu na yandi kele ya insi ntoto ve, yo vandaka ya zulu,

Bantu kwisaka na zulu sambu na kusulula na yandi. Bo vandaka Moise ti Elie. Moise vandaka muntu pesaka nsiku, na Ba-Yuda, yandi kwisaka na kusulula na Yesu kele na nsuka ya bansiku. Elie vandaka Muprofete ya Nzambi vandaka kutuba mambu vandaka na ntuala. Yandi sululaka na Yesu ke bamitubi ya ntama kutuba nde, "Yandi ta kwisa. Badinga na bo yonso manaka sesepi, sambu na Yesu vandaka bo kutuba yandi mene kwisa na ntoto.

Bo vanda kusulula sambu na lufwa ya Yesu na Yerusalem zolaka kwisa; lufwa yina ya yandi kwisilaka na bantu ya imbi.

Banzio ya zulu bo yitukaka sambu na lufwa na yandi, sambu yandi ke fwa sambu na bantu ya insi ntoto. Awa beto ke tanga mambu ya lufwa na yandi kele kima ya ntalu kuluta, yo kele bonso moyo na beto kibeni? Ntangu manaka kusulula na bo, ebuna Moise ti Elie bo vutukaka na zulu. Kisalu na bo manaka, ebuna bo katukaka na kati ya bantu. Bo longaka bantu nde, "Klisto ta kwisa, kansi sesepi Klisto me kwisa.

Dituti ya kitoko kwisa kufika balonguki, ye bo tinaka. Ndinga katukaka na dituti kutuba nde, "Yandi kele Mwana na mono uzolama, Yandi kele pesa mono kiese, beno kuwila yandi! Ntangu balonguki kuwa ndinga mpila yina, boma simbaka bo, bo fukama na ntoto, bo vandaka na mpila ve ya kutala lukumu yina. Yesu kwisaka kusimba bo diboko tubila bo nde, "Telema, kutina ve. Bo baluka bo mona kaka Yesu yandi mosi. Yandi tubilaka bo nde, "Benome mona lukumu na mono, kansi beno tubila muntu ve mambu ya beno monaka tii kana mono ta bika na lufwa.

BANGIUWULA: Moïse ti Elie bo longaka bantu inki mambu sambu na lufwa na Klisto? Inki ndinga basikaka na dituti kutuba nde, Inki?

DILONGI 36: YESU KE BELULA MWANA VANDAKA NA MALADI YA KUBWA NTU. Luka 9:39-43a

Verse ya kulonga bana: YESU MANISAKA MALADI YA MWANA, EBUNA YANDI VUTULAKA YANDI NA MABOKO YA TATA NA YANDI. Luka 9:42

Ntangu balukaka Yesu na mesu ya balonguki na yandi tatu, bankaka vandaka kusosa yandi. Bo kulumuka na Yesu na ngumba, kimvuka ya nene ya bantu ti balonguki na yandi bo kutana na yandi. Bo vandaka na kiese mingi na kumona yandi ti kuvanda yandi.

Mosi na kati na bo kwisa na yandi, yandi bondilaka yandi nde, "Longi, mono kele na mpasi kuluta, ntima na mono kele na kizitu yanene sambu na mwana na mono mosi kaka kele na maladi ya imbi. Mpeve ya imbi ke simba yandi, ebuna yandi ke tuba ngolo. Mpeve kele bwisa yandi ntu tii mafufulu ke basika yandi na munoko, yandi ke bikisaka yandi nswalu ve, ebuna yandi ke losa yandi na ntoto. Ntangu nge vandaka na ngumba mono bondalaka balonguki na nge nde, "Bo basisa mpeve kansu bo me mona mpila ve.

Yesu vandaka me pesa balonguki na yandi ngolo na kubasisa mpeve ya imbi. Ntangu yandi tindaka bo, na kupanza nsangu ya mbote, yandi tubilaka bo nde; "Beno katula mpeve ya imbi. Kansu sesepi tala, lukwikilu na bo ya petepete, bo lombaka ve ngolo yina na Nzambi sambu na kukatula na yo mpeve ya imbi vandaka kumonisa mwana yai mpasi. Bo vilaka kudipesa na bo.

Yesu tubilaka balonguki na yandi nde, "Beno bantu ya bilumbu ya kubuya ti makutu ya ngolo, beno lenda vanda ve na lukwikilu ya ngolo na kusala nsiku na mono, keti? Mono ta bika na beno bilumbu ikwa?

Yandi tubilaka tata mwana nde, "Kwisa na mwana na nge". Ntangu yandi kwisa na mwana na yandi, mpeve ya imbi losaka yandi na ntoto, yandi kufwa ngambu, Yesu bedisa mpeve, yandi manisaka maladi ya mwana, yandi vutulaka mwana na maboko ya tata na yandi.

Bantu yonso bo yitukaka ngolo sambu na mambu yai ya lukumu ya nene sambu kimfumu ya Nzambi.

BANGIUWULA: Balonguki ya Yesu vilaka kusala nki? Sambu na nki?

DILONGI 37: YESU KE TUBILA BALONGUKI NA YANDI SAMBU NA KUDIKULUMUSA NA BO.
Matthieu 18:11-16 ; Marc 6:33-37.

Verse ya kulonga bana: NDINGA YA PIMA KE BALULA MAKASI, KANSI NDINGA YA NGOLO KELE KUTOMBOLA MAKASI. Bingana 15:1

Mbala yankaka Yesu tidaka balonguki na yandi na babwala yankaka sambu na kulonga bantu mambu ya kimfumu na yandi.

Ntangu bo manisaka kutambula na bo na nzila yankaka bo vandaka kuvutaka na Kape-
numa. Bo kuditubilaka mambu mingi, namana ve bo yantika kuswana ti kudibakila makasi.

Bo vandaka kuswana sambu na nki? Bo vandaka kutuba nde, "Nani ke luta bankaka? Nani luta kuzola Yesu? Nani luta kusala kisalu ya mutubi? Nani ta vanda na sika ya kuluta na kimfumu ya Yesu?"

Ntangu bo kumaka na Kapemuma, bo kwisaka na inzo vandaka Yesu. Yesu talaka bo pima, yandi yifulaka bo nde, Ntangu beno vandaka na nzila, beno vandaka na ntembe sambu na nki?

Balonguki na yandi waka nsoni, ebuna bo vandaka pima. Bo zabaka diaka nde, Bonso mutindu kele kuzaba nde; Beto vanda kuswana na nzila, yandi ke zaba diaka mambu ya beto tubaka.

Yesu vandaka na kati na bo, yandi bingaka mwana ya fioti vandaka kutelema penepene na yandi. Yandi tulaka yandi na kati ya balonguki na yandi. Yesu tubilaka bo nde, "Mwana yai kuluta fioti yandi kele kudisonga ve na kudipesa lukumu na ntwala ya bambuta, yandi kele kubansa ve nde, "Mono kuluta bantu yonso. Beno fweti vanda bonso mwana yai. Beno kudikulumusa, beno luta ve kubanza ve sambu na mambu na beno mosi, kansi beno tula ngindu ya mambu ke pesa kiese ye yina ke sadisa bantu yankaka. Beno vanda na ngemba ti luzitu, beno zola ve kuditombola. Mambu yanene ti mambu ya fioti ya beno ke sadila mono yo ke mutindu mosi na mono, kana beno sala yonso, ya nene ti ya fioti na luzolo ti kudikulumusa.

"Kana beno ke balula ntima na beno ve, kana beno lenda kwisa ve bonso bana ya fioti, beno zaba kukota ve na kimfumu ya zulu".

Bana na beto ya fioti, beno ke swana sambu na kuvanda na ntwala keti? Beno ke bansa nde, "Beto ke luta bankaka, keti? Beno ke kanga ntima ve sambu na bantu yankaka bo kubaka bima ya beno luta zola, keti? Beno ke tuba ndinga na makasi ti kimbeni na kuditombola, keti?

Beno zaba nde, Yesu ke wa mambu na beno na ntima na yandi, yandi ke wa mpasi mingi kana yandi mona bikalulu ya bima ke pesa yandi kilo na ntima.

Kana nge zola na kimfumu na yandi, beno fweti lemfuka na bansiku na yandi, zola nde, Beno zolana bonso mutindu mono ke zola beno.

Kana beno zola kuvanda bana na yandi ya kieleka, beno fweti longuka na kuvanda na ntima ya ke zola ti luzitu. Ntima ya luzolo yo ta tuba mambu na luzolo, yo ta sala mambu na luzolo.

BANGIUVULA: Banani lenda kota ve na kimfumu ya zulu? Beto lenda lemfuka na nsiku ya zola?

DILONGI 38: KINGANA YA MUNTU YA SAMARIE. Luka 10:25-37

Verse ya kulonga bana : BENO VILA VE NA KUSONGA BANZENZA NKENDA. Heubreu 13:2a

Yesu katuka na balonguki na yandi na Galela, yandi kwisaka na bo na ndudilu ya Yudaya na simu ya masa ya Yadene. Ntangu yandi vandaka kulonga bantu, muntu zabaka bansiku telemaka na ntwala na yandi, yandi yifulaka nde, "Longi, inki mono fweti sala sambu na kubaka moyo mvula na mvula?"

Yesu yifulaka yandi nde, "Inki mambu bo sonikaka na bansiku ya Moïse?

Muntu yina vutula nde, "Nge fweti zola Mfumu Nzambi na nge na ntima na nge yonso na luzolo na nge yonso na ngolo na nge yonso ti mabansa na nge yonso, nge zola diaka mpangi na nge bonso nge mosi".

Yesu tubilaka yandi nde, "Nge me tuba mbote. Sala mpidina, ebuna nge ta vanda na moyo". Kansi muntu yina zolaka kudinungisa, yandi zolaka ve kubikisa ngiuvula na yandi ya kisina ya mambu, yo yina yandi yifulaka Yesu nde, "Nani mpangi na mono?"

Yesu budilaka yandi kingana nde, Muntu ya ba-Yuda katuka na Yerusalem sambu na kwenda tii na Zeriko. Yandi zolaka kulutila na nseke ya Yudaya na nseke yina kuvandaka bisika mingi ya babandi vandaka kubumbana na kumwenisa bantu mpasi ye

kubotula bima na bo. Ntangu vandaka muntu yina na nzila, yandi kota na maboko ya bamuyibi (babandi) yankaka, bo katula bilele na yandi, bo bulaka yandi, bo lwadisaka yandi, bo kwisa kubika yandi penepene na lufwa.

Kansi na kitini ya ntangu lutaka, yandi waka makelele ya kutambula ya muntu kultura na nzila, yandi tula ngindu nde, Muntu yai ta sadisa mono. Nganga-Nzambi vandaka kukulumuka na nzila, kansi ntangu yandi monaka muntu ya bo lwadisaka mpe kinkonga, yandi lutila ndambu yankaka ntama.

Muntu ya ba-Levite kwisa diaka, yandi kumonaka yandi ebuna yandi lutila ndambu yankaka na ngindu nde, Kana mono simba yandi mono ta beba na menga ya bamputa na yandi. Ebuna yandi kwendaka.

Muntu yina ya bo lwadisaka tulaka ngindu nde, Kieleka mono ke na nsadisa ve. Muntu ya Ba-Levite, bampangi na beto ya dikanda na beto ya Ba-Yuda, bantwadisi na beto ya bansiku ya Nzambi, bo bika mono mpamba, bo zola sadisa mono ve. Bo buya mono, nani ta kwisa na mono?.

Kansi muntu yankaka kwisa, Muntu ya Samarie kibeni ya dikanda ya Ba-Yuda kuvanda kutala bo nde, Bantu mpamba. Ntangu yandi kwisa penepene na muntu yina ya bo lwadisaka mputa, mawa simbaka yandi, yandi pusa penepene na yandi, yandi talaka yandi, yandi monaka bamputa na yandi, kansi tubaka ve nde, Yai kele muntu ya Ba-Yuda, mono bika yandi, yandi kufwa, sambu beto ke wakana na Ba-Yuda ve, E, yandi tubaka mpidimna ve, yandi kangisaka yandi lele na mputa na yandi, yandi tulaka yandi pana mafuta ti vinu ti nkisi ya mbote, yandi pesaka yandi bandongisila ya mbote na kukangisa ntima na yandi na bandinga ya mbote.

Yandi vandaka na mpunda na yandi, yandi kwendaka na yandi tii na inzo ya banzenza yo vandaka na kati ya nseke, Bo kotisa yandi na inzo, bo bumbaka yandi mbote na mpimpa yina.

Na menemene muntu ya Samarie yandi pesa mfumu ya inzo yina mbongo sambu na lusa-disu na bo, yandi tubila yandi nde, Nge lunda yandi mbote, ntangu mono ta kwisa kuvutuka mono ta vutula bima yonso ya nge ta sadisa yandi.

Bantu kuwaka kingana yai ya Yesu tubaka bo yitukaka ntangu yangu bika kutaha, yandi talaka bo yonso pima. Yandi yifulaka muntu zabaka bansiku nde, Awa nani vandaka mpangi ya kotaka na maboko ya bamuyibi? Muntu zabaka bansiku yandi lenda vila ve, yandi vutula nde, Yina wilaka yandi mawa. Yesu tubilaka yandi nde, Kwenda kusala mutindu yina.

Bampangi na beto ya fioti kana beto tanga dikanda ya muntu ye kutala yandi mpamba, go ndinga na yandi, beto ke buya ndinga ya mbote ya Yesu, beto ke fwa nsiku na yandi ya zolana.

BANGIUUVULA: Mpangi nakingana yai vandaka nani? Beto lenda zolana na bantu bama-kada go bandinga inki kana beto zola ndinga ya mbote ya Yesu?

DILONGI 39: YESU KE KWENDA KUTALA BANDUKU NA YANDI NA BETENIA. Luka 10:38-42

Verse ya kulonga bana: NTIMA NA MONO VANDA PIMA NGE TULA MABANZA KAKA NA NZAMBI. Bingana 62:5

Penepene na Yerusalem ke bwala mosi ya fioti na nsi ya ngumba zina na yo Betenia. Na bwala yina vandaka bakala ti bana na yandi zole ya bankento. Mazina na bo Lazaro, Marth, ti Marie. Bo tatu bo luta zola Yesu, bo vandaka me kwikila yandi. Yesu zolaka bo ngolo diaka yandi waka kiese na kukota na inzo na bo sambu na kupe-ma ntangu yandi vandaka kutambula kana yandi me lembwa.

Ntangu yandi kwendaka na Yerusalem na kutambula, yandi kwendaka kutala banduku na yandi konso ntangu. Bo kuyambanaka mbote. Lazar, Marth ti Marie bo luta kuzola

malongi na yandi.

Marth vandaka na bisalu yonso na inzo, yandi luta kuzola na kulambila Yesu madia. Kansi Marie luta kuzola kuvanda na makulu ya Yesu sambu na kuwa ndinga na yandi.

Kilumbu yankaka Yesu kotaka na inzo na bo, bo vandaka na kiese na kuyamba yandi. Ntangu Marth kukota na kupesa yandi mbote, yandi kwendaka ntinu sambu na kusosila yandi bima ya kudia ya kitoko! Ntangu Yesu kuvanda, Marie vandaka na makulu na yandi na kuwa bandinga na yandi.

Ntangu Marth vandaka na kusala kisalu na yandi, yandi tula mabanza nde, Kia, Marie lenda kwisa kusadisa mono ve, sambu na nki? Na nima yandi kwisa na Yesu, kisika yandi vandaka na Marie, yandi tubila yandi nde, Mfumu, nge lenda buya ve sambu na leke na mono me bikisila mono kisalu? Tubila yandi na yandi kwisa kusadisa mono.

Yesu tubilaka Marth nde, Marth, Marth nge lenda kudimonisa mpasi ve, sambu na kusosila mono madia, kaka kima fioti yo lenda lunga mono na kumanisa nzala. Mono kwisaka ve sambu na bima ya kudia na ba inzo na beno, banduku na mono. Nge ke luta mabanza sambu na bima ti mambu mingi ke pesa nge ntantu na ntima, kansi beto kele na kima mosi mfunu ve. Marie me sola kima yai, yandi ke salambote ntangu yandi ke wa mambu ay moyo na yandi, na mambu ya mono zola kutubila yandi. Marie me sola ndambu ke mbote. Mambu ya moyo ke luta bima yonso mbote.

Yesu ke zola bantu kuvanda na moyo na mambu na yandi, kele ve na bima ya kudia mpamba. Ntima ke tula mabanza na Yesu na bandinga na yandi yo ke luta ntima ke tula mabanza na bima ya nsi ntoto.

BANGIUVULA : Marth kumonisaka mpasi sambu na nki? Marie solaka ndambu vandaka mbote na mambu ya mutindu nki? Inki kima kuluta kitoko, ntima ke luta mabanza sambu na bima na nsi ntoto keti ntima ke tula mabanza na Yesu na mambu na yandi?

DILONGI 40; YESU KE BELULA MUNTU BUTUKA MESU YA KUFWA. Jean 9:1-12-35-38

Verse ya kulonga bana: NZAMBI KE KANGULA MESU YA BIFWA MESU. Bankunga 146:8
KANGULA MESU NA MONO SAMBU MONO KUMONA MAMBU YA KUYITUKA YA BANSIKU NA NGE:
Bankunga 119:18

Kilumbu yankaka ya Luminga ya Ba-Yuda Yesu longaka bantu na inzo Nzambi, Nsa bilu ya nene na Yerusalem. Ntangu yandi manisaka kulonga bo, yandi basikaka na balonguki na yandi. Ntangu yandi kuluta na kati ya bwala na ntwala ya inzo Nzambi bo monaka muntu mosi butukaka kifwa mesu vandaka kulomba bima na bantu vandaka kuluta na nzila. Muntu yai yandi butukaka kifwa mesu, na lubutuku na yandi tii kilumbu yina yandi me meka na kumona kima ve, ta ilungi ya bibuti na yandi.

Balonguki na yandi bo yifulaka Yesu, nde, Mfumu, muntu yai kele kifwa mesu sambu na nki? Sambu imbi ya bibuti na yandi, keti? Bampasi yai yo simbaka yandi sambu na imbi na bo, keti?

Yesu nde, Beno banza ve nde, Bantu ke luta kumona mpasi bantu ke luta imbi, ve. Muntu yai kele kifwa mesu ve sambu na imbi na yandi, yandi kele kifwa mesu ve sambu na imbi na bibuti na yandi. Yandi ke kifwa mesu sambu na ngolo ya Nzambi kumonika na kukangula na yandi. Beno kwikila. Ntangu mono na ntoto mono kele mwini na insi-ntoto.

Ntangu yandi tubaka mpidina, yandi losaka mate na ntoto, yandi salaka ndambu ya potopoto, ebunga yandi tula mwa ndambu na mesu ya kifwa mesu, yandi tubilaka yandi nde, Kwenda kuyobila na kiziba ya Siloé".

Muntu butuka kifwa mesu, yandi kwendaka na masa, yandi yobila, yandi kwisa kuyutuka mesu ya kukangula! Yandi vandaka muntu mosi ya bantu mingi kuzabaka yandi mbote, sambu yandi vandaka na nzila ntangu yonso na kulomba bima. Bantu yai bo

vandaka kudiyifula nde; Yai kele muntu vandaka na nzila kulomba bantu bima, keti? Bantu yankaka nde, Yandi kaka, beto ke zaba yandi mbote. Kansi bankaka nde, Kele ve, yandi ve. Kele muntu yankaka me kufwana yandi. Muntu yina tubaka nde, Mono kaka. Ntete mono vandaka kifwa mesu, kansi sesepi yai mono mona.

Ntangu Yesu kangulaka mesu na yandi, yandi zabaka Yesu ve, yandi zabaka ve nde, Yandi ke Mvulusi na mono, Mwana ya Nzambi ve. Kansi Yesu kwisaka na yandi diaka yandi yifulaka yandi nde, Nge ke kwikila Mwana ya Nzambi, keti? Muntu yai nde, Mfumu, Yandi kele nani na mono kukwikila yandi?

Yesu tubilaka yandi nde, "Nge ke mona yandi sesepi, yai ke tuba na nge yandi kaka" Na nima muntu yina zabaka nde, Muntu kangulaka mesu na mono kele Mwana ya Nzambi, yandi tubaka nde, Mfumu, momo ke kwikila. Yandi fukamana yandi. Ntete Yesu kangulaka mesu ya nitu na yandi sambu yandi kumona bima ke monika na mesu. Na nima yandi kangulaka mesu na ntima na yandi sambu yandi kwikila yandi.

BANGIUVULA: Balonguki bo yifulaka Yesu nde, Mpasi yai yo simbaka yandi sambu na masumu na bo, keti? Yesu vutlaka na bo nde, Nki? Yesu kangulaka mesu ya muntu yai mbala zole na nki mpila?

DILONGI 41 : YESU KELE MVUNGI YA MBOTE YE MAMEME. Jean 10:1-8; Matthieu 18:12-14

Verse ya kulonga bana: MONO KELE MVUNGI YA MBOTE YA MAMEME, MVUNGI YA MBOTE KE FWA SAMBU NA MAMEME NA YANDI. Jean 10:11

Ntangu Yesu vandaka na Yerusalem yandi longaka bantu mambu mingi! Mbala yankaka yandi tubaka nde, Mono kele Mvungi ya mbote ya mameme. Beto ke zaba nde, Mvungi mameme ke muntu ke tala mameme, ke pesa yo bima ya kudia ye masa ya kunwa, yandi ke tambusa yo na bisika ke mbote ti na nzila ya mbote. Beto ke tanga na Mukanda ya Nzambi sambu na bantu mingi vandaka bamvungi ya mameme. Bankaka vandaka Jacob ti bana na yandi kumi na zole ye Moise ti Mfumu David na kileke na yandi, ye Muprofete Amose.

Na ndambu yina ya este bamvungi ke luta zola mameme na bo. Na mwini bo ke tambwisa yo na bisika ke matiti ya mbote ti masa ya mbote, Yesu ke luta zola beto mameme na yandi. Yandi ke pesa ba ndinga ya moyo. Na mpimpa bo ke lunda yo mbote sambu na mbisi kwisa ve kusimba yo. Mbala yankaka bo ke tula mioyo na bo na ntoto sambu na kugulusa mameme na bo.

Yesu mpe ke sala buna, yandi tulaka moyo na yandi na ntoto kaka sambu na mameme na yandi, yandi fwaka na kulunsi.

Kana mwana ya dimeme kele ngolo ve, mvungi ya mbote ke tambwisa yandi ngolo ve na nzila, yandi ke nata yo, na kutula na mapeka, yandi ke tambwisa yo malembe-malembe sambu yo ke mbote ve na kutambwisa yo na mwini ya ngolo.

Kana dimeme go mwana dimeme me yungana, mvungi ya mbote ke tala mbote na kati ya dibulu ti na kati ya mataadi, ti na bainti ti na bangumba tii kuna yandi mona yo. Kana yandi mona yo, Kana yandi mona yo, yandi luta kuwa kiese.

Kiteso mosi diaka Yesu ke sosa ba yina ke yungana na kuvutula bo na lupangu na yandi. Yandi kwisaka sambu na kusosa ye kugulusa bayina ke ya kuvila. Yandi kwisaka sambu na kusosa ti kugulusa bayina ke ya kuvila na nzila a masumu.

Mvungi ya mameme ke zaba mameme na yandi, yandi ke binga kondo dimeme ns zina na yo. Dimeme ke wa zina na yandi, yo ke ndima nswali. Mbala yankaka muntu kwendaka na Yudaya, yandi monaka mvungi vandaka kulunda mameme na yandi. Mvungi zengaka matiti, yandi bingaka dimeme yankaka zina na yo nde, Kwisa kubaka matiti, dime-me kundimaka nswalu. Nzenza talaka yandi ke sal mpidina na mameme yonso. Nzenza yina tubilaka mvungi nde, Mameme na nge ke wa kana nge binga yo nkumbu yonso.

Mono kele bansa nde, Yo ke kwisa na konso muntu ke lwata bilele mutindi mosi bonso nge ke lwata. Mvungi ya bameme nde, Keti nge zola kumeka mambu yai? Nzenza nde, E, Ebuna nzenza ti mvungi bo kudidefa bilele na bo. Nzenza yina lwataka bilele ya mvungi, yandi zengaka matiti, yandi bingaka dimeme na zina na yo, kansi dimeme waka ve, kwisa mpe ve. Sambu yo kuzabaka ve ndinga na yandi. Kansi mvungi ya bameme lwataka bilele ya nzenza, yandi bingaka dimeme yina kibeni na zina na yo, yo kwisaka ntinu na mvungi yina vandaka na bilele ya nzenza kansi maboko ya mpamba, ta kima ve yya kupesa yo.

Mvungi tubila nzenza nde, Tala yo ke zaba ndinga namono go sambu na bima ya kudia mono mono ke pesa yo. Bameme ke landa ndinga ya nzenza ve, Yesu ke mvungi na beto ya mbote. Mbala yankaka beto ke bameme ya mbote ve, sambu kana yandi binga beto, beto ke ndima na yandi ve bonso mutindu ya ke bameme ke ndima na mvungi na bo. Mbaka mingi bameme ke luta beto bantu ya Nzambi na kuwa.

Yesu ke ntwadisi ya mbote, yandi ke basisa beto sambu ntu ngolo, lulendo, luvunu, kubuya ti ndola na masumu yonso. Yandi ke twadisa beto na luzolo, mpimpa na kudikulumusa ye kieleka ti luzolo na lemvo na yandi.

BANGIUVULA: Mvungi ya mbote yandi salaka nki na bameme na yandi? Beto ke bameme ya inki lulemvu?

DILONGI 42: YESU KE BELULA NKENTO KELE NA NITU YA NKUKI. Luka 13:10-17

Verse ya kulonga bana: YESU SIMBAKA YANDI DIBOKO, NITU NA YANDI TELEMAKA NSWALU, YANDI PESAKA NZAMBI LUKUMU. Luka 13:13

Kilumbu ya lumingu ya bisambu ya Bazuif, Yesu vandaka na nsabilu na bo na kutubila bantu Ndinga ya Nzambi. Bantu mingi vandaka muna sambu na kuwa ndinga na yandi. Na kati na bo vandaka nkento mosi na maladi na mukongo na yandi, yo vandaka ya kuyinama, yandi vandaka ve na mpila ya kuditelemisa, tii bamvula kumi na nana.

Yesu monaka yandi, yandi wila yandi mawa, yandi bingaka yandi nde, Kwisa kwaku, Nkento yina kwendaka na yandi, kwenda ya kuyinama, yandi vandaka na kiese nde, Munganga ya nene me binga mono. Yesu simba yandi diboko, yandi tubila yandi nde, Kuki na nge yo me mana, maladi na nge yo mana. Ntangu bandinga yai basika na mukoko na yandi, mukongo ya nkento telemaka, yandi tambulaka mbote, yandi pesaka Nzambi lukumu.

Mfumu ya inzo ya nsambilu waka makasi sambu Yesu belula yandi na kilumbu ya lumingu, kansi yandi tinaka na kubedisa Yesu. Ebuna yandi yantika tudila bantu bantu vandaka na inzo ya nsambilu makelele, yandi tubaka nde, Beno ke kwisa sambu na yandi belula beno na kilumbu ya lumingu sambu nanki?

Mfumu Yesu vutudila mfumu ya inzo ya nsambilu nde, Beno bantu ya lulendo, beno ke bamba ve bambongo to mbisi na beno ya mpunda mbote, keti? Beno ke kangula na sika yina ya yo kedia na yo kwenda kunwa masa na lumbu ya Lumingu, keti? Inki mutindu mono lenda kangula nkento yai muntu kibeni, ke mbisi ve, ne kizitu yai yandi vandaka na yo bamvula kumi na nana?

Ntangu Yesu tubaka ba ndinga yai, bantu yonso vandaka na yandi kibeni, nsoni simbaka bo na mesu. Kansi bankaka bo zolaka yandi, bo waka bandinga na yandi kiese, bo pesaka yandi lukumu sambu na mambu yonso ya yandi salaka ya lukumu.

Yesu manisaka maladi ya nkento, yandi zabaka kuditelemisa bonso mutindu ke bantu yankaka, yandi luta kupesa Nzambi lukumu sambu na mambu ya nene kukuma na yandi.

BANGIUVULA: Nani Yesu wilaka mawa? Sambu na nki Mfumu ya inzo ya nsambilu vandaka na makasi? Nki nkento salaka?

DILONGI 43: YESU KE ZODILA YERUSALEM. Luka 13:22-35.

Verse ya kulonga bana: BALULA NTIMA NA BENO. Luka 4:17

Yesu vandaka kutwala na mabwala ya nene ye ya fioti ya Baz f, yandi zolaka kwenda ilaka na Yerusalem na nkinsi ya Bazwif. Ntangu yandi vandaka kutambula na banzila yonso, yandi longaka bantu sambu na luzingu(moyo) na bo.

Mantu yankaka yifulaka yandi nde, Mfumu keti bantu fioti kaka ta guluka? Yesu tendu dilaka yandi nde, Bantu mingi ta meka na kukota na kimfumu na mono, bo ta bula na kielo na ngandu nde, Deto waka ndinga na nge na kiese. Batata na beto ti bamama bo zabaka mambu yai, beto vandaka na ntwadisi na bwala na beto, beto longuka na ba classe yonso, beto bakaka certificat, ebuna beto ke kota na kimfumu na nge. Kansi mono ta yifula bo nde, Wapi lukwikilu na beno? Beno lenda kota ve kana beno beno kwikilaka mono Mfumu na beno ve. Beno ta telema na nganda, beno ta mona bantu mingi na ndambu yonso bo ke kwikila mono bo kwisa kukota, kansi beno kele ve na lukwikilu beno ta katuka na mesu namono beno ta dila ngolo.

Kansi Yesu ke zola bo ngolo sambu na bo ku wikila yandi, ntima na yandi ke na ntantu mingi sambu na kubuya ya bantu mingi. Yandi zabaka kubuya ya bantu na Yerusalem ke luta, na ntangu ya yandi zolaka kwenda na Yerusalem, ntangu yandi kumaka penepene, yandi dilaka sambu na bwala yina ya nene ya nsiku ya Bazwif. Yandi dilaka bonso mutindu ke dilaka bibuti ya mwana ntangu yandi ke mona nde, Mwana na mono ke zitisa mono ve yandi ke bikisa nzila ya mbote. Yesu tubaka nde, "Yerusalem, Yerusalem, nge ke fwa bamitubi nge ke bula ba yina ya bo tindilaka nge ti bo matadi".

Mbala mingi mono zolaka kutula bana na nge na mono bonso mutindu ke nsusu ke kutilisaka bana na yandi na nsi ya mipapa(maveve) kansi beno buyaka". Yesu zolaka kugulusa bo, kandi bo buyaka kugulusa na yandi! Bo zolaka yandi ve.

Yesu ke dila mutindu mosi diaka sambu na beto, yandi ke yifula beto bana nde, Beno ta kwikila mono na bantima na beno na inki lumbu? Beno ta kudipeza na maboko na mono sambu na mono kuvanda Mfumu ya moyo na nge yonso na inki ntangu? Yesu ke binga beto nde, Beno pesa mono ntima na beno bubu yai, sambu bubu kele kilumbu ya kuguluka.

BANGIUVULA: Ketu bantu yonso kuwaka ndinga ya ntwadisi kingandi to ba yina bakaka Certificat bo ta kota na Kimfumu ya Yesu? Ba nani ta kota? Inki kilumbu kele kilumbu ya kuguluka ye kilumbu ya kukwikila Yesu na ntima yonso?

DILONGI 44: YESU KE SOSA BANTU YA KUVILA. Luka 15:1-10

Verse ya kulonga bana: MONO KWISAKA VE SAMBU NA KUBINGA BA YINA KE MBOTE; MONO KWISAKA SAMBU NA KUBINGA BA YINA KE NA MASUMU. Marc 2:17

Bantu ya masumu mingi kwisaka na Yesu ntangu bo monaka zola na yandi na bo funguna masumu na bo, bo zolaka kuwa ndinga na yandi, Yesu zolaka bo. Yandi longaka bo sambu na kuguluka, yandi tubaka nde, Lukwikilu mono ke sosa. Kansi Bafarize ti bansoniki bo kutonga yandi nde, Kia! Nani muntu yai? Yandi ke tuba nde, Mono ke Mwana ya Nzambi, ebuna yandi ke yamba bantu ya imbi sambu na nki? Kana yandi ke Mwana ya Nzambi ya nsiku, kana yandi zola kudikangisa na kubuya kwenda na bantu ya masumu.

Kansi Bafarize ti bansoniki bakisaka Nzambi ve, bo zabaka ve nde, Nzambi kibeni yandi tindaka Mwana na yandi na ntote na kusosa ti kubinga ba yina me kuyungana na nzila ya Satana. Yesu teleka Bafarize ti bansoniki kingana mpidi yai: Muntu vandaka na bameme nkama, kansi kilumbu mosi yandi kotaka na kutanga bameme na yandi yonso na nseke, yandi kutaka yo kele kaka makumi uvwa na uvwa. Tala! Masi me kuvila! Ebuna yandi ke bika yina makumi uvwa na uvwa, yandi kwenda ntinu na kusosa, kusosa bisika yonso, kati ya matadi na bangumba, na nsi ya ngumba, ti na

masa, bisika yonso ya yandi sosa dimeme na yandi vilaka. Na nima kana yandi mona yo, yandi ke baka yo, ke tula yo na mapeka na yandi, kiese mingi nde, Mono me mona dimeme na mono ya kuvilaka. Mvungi ke zaba kulembwa ya mameme na yandi nde, Yo lenda kudigulusa ve, yandi ke tina, kuvila ye lufwa. Mvungi songaka dimeme na yandi nkenda mingi.

Nzambi na beto ke na beto nkenda mingi! Yandi ke zaba petepete na beto ti kuvila na beto, ye kutambula na beto ya kudisonga, yandi ke zaba nde, Beto lenda ve kudigulusa, beto lenda ve kuditula makulu na beto mosi na nzila na yandi. Yandi ke sosa beto na nkenda na yandi.

Nzambi na beto diaka ke tanga moyo ya mwana yonso bonso kima ya nsiku ti ya ntalu mingi, bonso mutindu ke nkento tanga kibendena yandi. Nzambi ke zola ngolo na moyo ya mwana yonso kuguluka. Nkento vandaka na bibende na yandi kumi, kansi mosi vilaka. Yandi zolaka ve bima na yandi ya ntalu mingi kuvila, ebuna yandi ke sosa kibende yina mosi vilaka, yandi ke sosa kibende mosi vilaka tii na yandi kumona yo. Yandi ke tula ngolo na kusosa yo; yandi ke bika ve; tii yina vilaka kumonana.

Tata na beto ya luzolo yandi ke sosa beto tii kuna beto balula ntima na beto na yandi, ye tii kuna beto kudipesa na maboko na yandi. Beto lenda buya Mvulusi ke na beto luzolo ya nene mpidiyasi ye yandi ke sosa beto ngolo na nki mpila? Yandi kwisaka sambu na beto bantu ya masumu na kutomisa beto ye kusukula beto na menga na yandi.

BANGIUVULA : Inki mabanza vandaka na Bafarize ti Bansoniki sambu na Yesu Mwana ya Nzambi? Dimeme kuvila kele nki dimeme? Nki mutindu beto lenda kuyela?

DILONGI 45: TATA NA BETO KE SOSA BAVIDI. Luka 15:11-23.

Verse ya kulonga bana: MWANA YA MUNTU KWISAKA SAMBU NA KUSOSA TI KUGULUSA BA YINA KE YA KUVILA. Luka 19:10

Yesu tubilaka bantu kingana yankaka na kusonga bo bonso mutindu ke Nzambi zola ye kusosa bavidi na masumu na bo.

Yandi tubaka nde, Muntu vandaka kuna, vandaka na bana zole ya bayakala. Mwana ya leke kwisa na tata na yandi, yandi kuyifula yandi nde, Tata, nge zola kupesa mono bima na mono, bonso dikabu na mono? Tata na yandi ndimaka, yandi pesaka yandi.

Mwana vandaka na kiese mingi ya tata na yandi, yandi zolaka kukatuka sambu na bansiku ya tata na yandi, yandi vandaka na kiese na kutambula ndambu yonso. Bilufiote lutaka yandi bikaka tata na yandi, ti mbuta na yandi, yandi kwendaka na bima na yandi yonso na nzila yina ya inda na ndambu yankaka. Ntangu yandi kumaka kuna, yandi panzaka bima na yandi yonso na mambu ya imbi ya yandi vandaka kusala.

Nzala ya ngolo kwisaka na insi yina ya yandi kwendaka, ntangu yandi me manisa bima na yandi yonso, nzala kusimbaka yandi, yandi vandaka na mpasi ya bima ya kudia. Yandi kwendaka, yandi kotaka na muntu ya ntoto yina tindaka yandi na bilanga na yandi na kupesa bangulu na yandi madia. Nzala simbaka yandi ngolo, yandi zolaka kufulusa kivumu na yandi na bambuma yina bandaka kudia bangulu. Vandaka muntu ve na kupesa yandi kima ya kudia.

Ntangu yandi kumonaka mpasi mpidina, yandi yindulaka, yandi yantikaka kutula ngindu sambu na tata na yandi, na mambu yonso sambu na luzingu ya inzo ya tata na yandi. Yandi kudiyifulaka na ntima nde, Bantu ya kisalu ya tata na mono bo kele na bima ya kudia ya kulita mingi na inzo na beto, kansi kwaku mono ke fwa na nzala Mono telema na kwenda na tata na mono, mono tubila yandi masumu na mono. Ebuna, mono ta tubila yandi nde, Tata mono sadilaka zulu imbi, mono salaka imbi na mesu na nge. Mono kele mbote ve na bo binga mono nde, Mwana na nge, mpidina nge kotisa mono na kisalu bonso bantu na nge ya kisalu.

Ebuna, yandi telemaka, yandi vutukaka na tata na yandi, yandi simba yandi na nkingu yandi pesa yandi baiser, yandi vandaka na ntantu na mwana na yandi vilaka. Ntangu mwana vandaka ntama, yandi mene kuma ve na inzo na bo; tata monaka yandi na kwisa, yandi kwendaka ntinu,, na kukutana ti yandi, yamba yandi mbote, yandi yandi pesa yandi baiser. Kiese na yandi vandaka ya nene.

Mwana songaka imbi na yandi nde, Tata, mono sadilaka zulu imbi, mono salaka imbi na mesu na nge diaka; mono kele mbote ve na bo binga mono nde, Mwana na nge.

Kansi tata na yandi tubilaka bantu na yandi ya kisalu nde, Beno kwisa nswalu na lele ya kitoko, ebuna beno lwatisa yandi yo, lwatisa yandi mpe lupete na yandi ti sandale na makulu. Beno kwisa na mwana ngombe yina ke na mafuta mingi, beno kufwa yo, beto kudia, ebuna beto kuyangalala, sambu mwana yai vandaka na kufwa kansi me baka moyo diaka; yandi vandaka ya kuvila, yandi me monana. Bo yantika kusakana.

Tata kele kifwani ya Nzambi na beto bonso mutindu ke yandi vidisaka muntu na yandi yonso kana yandi mene tuba yo. Mwana yai kele kifwani na beto kibeni, beto basadi ya masumu ntangu beto ke guluka sambu na zola ya Tata Nzambi.

BANGIJUVULA: Inki mwana ya kuvilaka salka na ntangu yandi vutukaka na tata na yandi? Tata Nzambi ke zola beto kusala nki na masumu na beto na kuguluka na beto?

DILONGI 46: YESU KE TELEMISA LAZARE NA LUFWA. Jean 11:1-44

Verse ya kulonga baha: MONO KE KUTEDIMISAKA, MONO KELE MOYO. Jean 11:25

Kilumbu yankaka, Lazare nduku ya Yesu vandaka na maladi ya ngolo. Maladi na yandi kwisa ngolo! Bampangi na yandi Marth ti Marie, ba kuditubisa nde, Beto tinda ndinga na nduku na beto ya luzolo Yesu sambu na maladi ya mpangi na beto. Yesu vandaka na simu ya masa Yadene na kulonga bantu, vandaka kutambula ya Kilumbu mosi na Betanie, bwala ya Lazare ti ba mpangi na yandi.

Bo tindaka Yesu ndinga nde, Mfumu, yina ya nge ke zolaka yandi ke bela ngolo!

Yesu tubilaka muntu yina kwisaka na mukanda nde, Kwenda, tubila Marth ti Marie nde, Yo kele maladi ya lufwa ve. Muntu yina vutukaka na Marth ti Marie na ndinga yai ya Yesu, na ndinga ya kupemesa bo to ngemba to kuvanda na vuvu. Bo tulaka ngindu nde, Kieleka, yandi ta kwisa na beto, na kumanisa maladi na yandi.

Kansi Yesu bikaka kisika yandi vandaka, kulonga balonguki na yandi ti bantu yankaka.

Kilumbu ya kwisaka muntu na ndinga ya Yesu na Marth ti Marie vandaka Kilumbu ya mpanzi me kwisa ngolo na inzo ya Lazare, sambu na mpimpa yina yandi fwaka. Kilumbu vandaka, lufwa ya Lazare, Marth ti Marie botubanaka nde, Kieleka, keti nduku na beto ya luzolo ta kwisa bubu. Kansi ntangu kwenda mpimpa kubwa Yesu kwisaka ve.

Bo vandaka na ngindu ya kuzika Lazare ntete Yesu me kwisa ve. Kilumbu yankaka kuluta, Yesu kumaka ve, Bo kudiyifulaka nde, Inki? Yesu tindilaka beto ndinga nde, Maladi ya Lazare ke maladi ya lufwa ve, kansi tala mpangi na beto me fwaka, beto me zika yandi. Yesu tubilaka beto nde, Yo kele maladi ya lufwa ve, sambu na nki?

Yesu bikaka na balonguki na yandi kulonga bo ti bantu yankaka, yandi tubilaka bo nde, "Nduku na beto, Lazare ke lala mpongi; kansi mono ke kwenda na kutelemisa yandi na mpongi". Balonguki na yandi bo tubaka nde, Mfumu kana yandi ke lala mpongi, yandi ke sala mbote, yandi ta baka ngolo. Bo banzaka nde, Yesu tubaka sambu na mpongi ya beto ke lalaka, kandi yandi tubaka sambu na mpongi ya lufwa. Yesu ke zola bantu kumona lufwa bonso mpongi. Na yina Yesu tendudila bo nde, "Lazare ke ya kufwa".

Yesu ti balonguki na yandi bo kumaka penepene na Betania, Marth waka nde, Yesu ke kwisa. Yandi kwendaka na kuyamba yandi. To na kutala yandi mutindu yandi ke wila yandi mawa. Marth tubila Yesu nde, Mfumu, kana nge vandaka awa, mpangi na beto yandi zplaka kufwa ve. Mono ke zaba nde, Nzambi ta sadila nge konso kima ya nge lomba.

Yesu zabaka nde, Marth ke zola nde, Mono ta telemisa mpangi na yandi na lufwa, yandi tubila yandi nde, Mpangi na beno ta telema diaka". Marth vutudila yandi nde, E, Mfumu, mono zaba nde, Yandi ta telema kilumbu ya nsuka, kutelema ya bantu yonso Yesu tubilaka yandi nde, "Mono kele kutelemisa, mono kele moyo". Moyo yonso ke katuka na mono kibeni. Ntima ya ba yina ke kwikila yandi ke fwa fwa ata nitu na bo me fwa, Yesu ta telemisa yo na lufwa diaka. Yesu yifulaka Marth nde, Keti nge ke kwikila ndinga yai?

Marth vutudila yandi nde, Mfumu, mono kwikila nde, Nge ke Mwana ya Nzambi, nge lenda sala mambu yonso. Yandi vutuka na inzo na bo. Yandi tubila Marie nde, Longi me kwisa ke binga nge.

Marie vandaka na inzo na bantu yankaka yina kwisaka kuwila yandi mawa, kansi ntangu yandi kuwa nde, Yesu me kwisa yandi telema nswalu, yandi kwendaka na Mfumu, na yandi kele Muwidi ya kieleka ya bantu mawa. Yesu vandaka yandi mene kuma ntete ve na bwala, ntangu ya Marie kuma na yandi, yandi kudilosa na makulu na yandi, yandi tuba nde, Mfumu, kana nge vandaka kwaku kana mpangi na beto fwaka ve, Marie dialaka diaka.

Ntangu Yesu monaka masanga na yandi, yandi waka maw mpasi na ntima, yandi yifulaka bo nde, "Beni zikaka yandi wapi?". Bo tubila yandi ndinga nde, kwisa, kumona bo kwenda na maziamu ya Lazare, Yesu fukama na makulu sambu yandi zolaka Marth ti Marie na Lazare, yandi kotaka na bo na mpasi yai.

Ntangu Yesu kumaka na maziamu. Vandaka ya ditadi ya nene ya kukangisa. Yesu ubaka nde, "Beni katula ditadi!" Marth tubaka nde, Mfumu, yandi me yantika kupola ti nsudi, sambu yandi me sala na maziamu bilumbu iya. Yesu yifulaka Marth ndinga nde, Mono tubilaka nge ve nde, Kana nge kwikila nge ta moha lukumu ya "zambi, keti?"

Bo katulaka ditadi, Yesu sambaka Nzambi sambu na bo kwikila yandi. Bantu yina tala-ka yandi pima, na mabansa nde, Yandi ta sala nki?

Yesu tubaka na ndinga na yandi ya ngolo nde, "Lazare, basika!"

Tala, muntu me fwaka yandi waka kubinga ya Mfumu Yesu kele kutelemisa ya moyo. Lazare yai vandaka ya kufwa ya kukangisa bilele ya bo zikaka yandi na maboko ti na makulu, yandi basikaka na maziamu. Yesu tubilaka bo nde, Kangula yandi. Bampangi na yandi Marth ti Marie bo bakaka lazare na moyo diaka. Bo yitukaka ngolo, kiese mingi na inzo na bo.

BANGIUVULA: Nani ke kutedimisa ya moyo? Keti ntima ya bakwikidi yya Yesu ta kufwa? Kana nitu na bo, Yesu ta sadila yo nki?

DILONGI 47: YESU KE BONGISA BANTU YA LEPRE KUMI. Luka 17:11-19

Verse ya kulonga bana: MENGA YA YESU KE BONGISA BETO NA MASUMU YONSO. 1Jean1:7b

Ntangu Yesu tedimisaka Lazare ha lufwa, bantu mingi ndimaka nde, Yesu kele Mwana Nzambi, Ngulusi ya bantu. Kansi Bafarize vandaka na Yesu kimbeni bo simbaka makasi nde, Yandi kele Mwana ya Nzambi ve, beto kwenda na reunion na kufwa yandi. Ebuna bantu mingi, bo kudizenga ndefu nde, Beto ta simba yandi na ntangu ya mbote, na kufwa yandi.

Yesu zabaka nde, Bo ke sosa na kufwa mono, ebuna yandi kwendaka na ndambu yina ya

Yerusalem yandi kwendaka na ndambu ya Efelayima. Yandi kwendaka ve sambu yandi tinaka lufwa na maboko ya Bafarize, yandi kwendaka sambu na ntangu ya lufwa yandi zolaka kufwa sambu ntangu ya vandaka me lunga ve. Ntangu yandi vandaka kuna na Efelayima yandi tubilaka balonguki ga yandi sambu na lufwa na yandi, yandi pesaka bo kiese na ntima na bo.

Bo katukaka na Efelayima, bo lutilaka na ndambu ya Samalia ti Galela. Bo kumaka penepene na bwala yankaka yandi monaka bantu ya lèpre kumi kutelema ntama. Bantu ya lèpre vandaka na nsiku nde, Beno lenda vanda ve na kati ya bantu, beno fweti vanda ntama, beno mosi. Kana bantu kwisa penepene na beno, beno pesa bo attention beno tuba ngolo nde, Beto kele mbote ve, beto kele bantu ya lèpre.

Kansi ntangu Yesu kwisaka, bo kutana yandi, bo telemaka ntama, bo lombaka nde, Mfumu, wila beto nkenda. Yesu monaka bo, yandi tubilaka bo nde, "Beno kwenda na banganga-Nzambi, beno manisa bānsiku yonso ya bantu ya lèpre. Yesu yunzaka lukwikilu na bo. Yandi kwenda ve penepene na bo na kusimba bo maboko, yandi tubaka ve nde, Beno vanda kubongisa. Yandi tubilaka bo kaka nde, "Beno kwenda, kudisonga na banganga-Nzambi". Bo vandaka na nsiku nde, Kana muntu ya lèpre mona nde, Maladi mene bika mono, yandi vandaka na nswa ya kwenda kudisonga na banganga-Nzambi sambu bo kutala yandi keti yandi mene kwisa mbote. Yesu tubila bo na kumanisa nsiku na bo.

Bantu ya lèpre yina bo songaka lukwikilu na bo ya nena. Ntete bo mene bongiswa ve, bo kwendaka na nzila na kukuma na banganga-Nzambi bonso mutindu Yesu tubilaka bo. Ntangu bo kwendaka, bo monaka nde, Beto me kwisa mbote, bo vandaka na kiese ya kuta. Bankaka uvwa bo kwendaka nswalu na banganga-Nzambi na kumanisa nsiku na bo.

Yina mosi yankaka, ntangu yandi mona nde, Bo me bongisa mono, yandi vutukaka na Yesu kupesa Nzambi matondo na ndinga ya ngolo. Yandi fukamaka na makulu ya Yesu, yandi tula ntu na ntoto, yandi pesaka yandi matondo. Muntu yina vandaka ya Ba-Samalia.

Yesu yifulaka yandi nde, Keti bantu kumi ve ya bo kubelulaka? Wapi bankaka uvwa bo ke wapi? Inki mutindu bo ke mona kaka muntu mosi kuvutuka kupesa matondo na Nzambi, diaka kaka muntu yai ya nzenza? Sambu naki bo pesaka Nzambi matondo ve?"

Yesu tubilaka muntu ya Samalia ya bo belulaka nde, "Telema, kwenda, lukwikilu na nge me gulusa nge".

Nge, mwana ya fioti, nge ke pesa Nzambi ntangu yonso matondo na mambu yonso ya mbote ya yandi sadilaka nge, keti?

BANGIUVULA: Bana, sambu na nki beto lenda pesa Nzambi matondo?

DILONGI 48: YESU KE LONGA BANTU SAMBU NA KUDIKULUMUSA . Luka 18:9-14

Verse ya kulonga bana: BENO KUDIULUMUSA NA MESU YA MFUMU, YANDI TA TOMBOLA BENO. Jacques 4:10

Yesu ke zola ve bantu kuditombola. Yesu ke luta kuwa kiese na bantu ke na ntima ya kudikulumusa. Yandi tubilaka bantu kingana kilumbu yankaka sambu na kulonga bo mambu yai kieleka. Yandi luta kuzola kulonga bantu kuvanda kuluta kuditombola nde, Beto ke mbote, bo vanda kutala bantu yankaka nde, Bo ke mpamba, kuditombola kele kuluta mbote.

Kuwa kingana: Bantu zole bo tomboka na inzo Nzambi sambu na kusamba Nzambi. Yankaka vandaka Mufarize, yankaka Kalki ya mpaku. Mufarize tomboka na inzo Nzambi sambu na yo vandaka kisika ya bantu mingi vandaka kuvukana, bo vandaka kutala yandi mutindu ya kusamba na yandi, na kubanza nde, Bantu mingi bo ke mona bumbote na mono, bo zitisa mono. Kansi Kalaki ya mpaku tombokaka na inzo Nzambi sambu vandaka sika ya kusamba Nzambi, yandi banza nde, Nzambi ta wa bisambu na mono.

Mufarize telema na sika ya yandi zabaka nde, Bantu yonso ta mona mono kana mono ke samba. Yandi sambaka Nzambi na ntima na yandi, yandi tukaka ngindu ve sambu na lukumu ya Nzambi, yandi sosaka kaka lukumu na yandi mosi. Yandi samba Nzambi na ndinga mpilayai nde, Nzambi, mono ke pesa nge matondo sambu mono kele ve bonso bantu yankaka, bo kele botula bima ya bantu yankaka, bo ke sala bizumba, mono ke diaka ve bonso Kalaki yai ya mpaku. Ntima na yandi vandaka ya kufuluka na lulendo ti kusawula vandaka ve na palasa ya kudikulumusa ti mawa.

Mufarize tubaka daika nde, Mono kele pesaka makabu ya konso kima ya mono ke baka, mono ke buya bima ya kudia mposos mosi mbala zole. Yandi luta kuditombola nde, Mono ke muntu ya mbote. Mono ke muntu ya kubotula bima ya bantu yankaka, mono ke ve muntu ya bizumba, mono ke lemfukila bansiku yonso. Na zulu ya mambu yai, mono ke pesa kintini ya kumi, mono ke buya bima ya kudia. Kubuya bima ya kudia ye kupesa kintini ya kumi yo luta mbote, kansi yo lenda pesa bantu kuvuluswa ve. Bumbote ke basika ve na kati ya bantu.

Mufarize tomboka na inzo Nzambi sambu na kusamba Nzambi, kansi yandi sambaka yandi ve. Yandi zolaka ve nlemvo ya Nzambi bonso muntu ya mfuka na yandi, yandi banzaka nde, Nzambi ta sakumuna mono sambu mono kele muntu ya mbote. Yesu ke buya kusamba ya mutindu yina.

Kansi Kalaki ya mpaku yandi telamaka ntama, yandi sosaka palasa na inzo Nzambi ya bantu lenda mona yandi ve na nsambilu na yandi. Yandi zolaka kudisonga ve. Kudikulumusa na yandi na kufunguna na yandi yo monana na bidadilu na yandi ti na ndinga na yandi. Yandi nangulaka ve luse na yandi na zulu sambu na masumu na yandi pesaka yandi nsoni mingi na meso ya Nzambi ya mbote yonso. Masumu na yandi vandaka na kilo ya nene na zulu ya ntu na yandi, yandi zabaka ve na kubaluka diaka. Yandi kudibula na ntulu, bonso mutindu yandi ke zola kubila ntima na yandi ya imbi. Kukuma na ntulu na yandi kidimbu ya ntantu ya masumu na yandi.

Yandi sambaka kieleka, yandi tubaka nde, Nzambi, mono muntu ya imbi, wila mono mawa. Yandi kuditubilaka nde, Mono kele muntu ya imbi, yandi songaka masumu na yandi, yandi tulaka vuvu sambu na nlemvo ye zola ye nkenda ya Nzambi sambu yandi kele Nzambi ya nkenda. Mufarize yandi kuditubila nde, Mono kele muntu ya mbote. Kalaki ya mpaku yandi tulaka vuvu sambu na nkeada ya Nzambi; Mufarize tulaka vuvu kaka sambu na bumbote na yandi. Kalaki ya mpaku kudilosaka na makulu ya Nzambi nde, Nge sadila mono bonso kele luzolo na nge.

Yesu tubaka nde, Kalaki yaampaku kulumukaka na inzo na yandi bo ndimaka yandi, kansi Mufarize yandi kulumuka ya kubela makambo na kusamba na yandi.

Mufarize muntu ya kuditombola, yandi kwenda ya kubediswa na Nzambi, bisambu na yandi yo pesaka Nzambi kiese ve, yandi ndimaka yo ve. Kalaki ya mpaku, muntu ya kudikulumusa, yandi kwendaka ya kutombola na Nzambi, bisambu na yandi kutombokaka na Nzambi bonso nsudi ya mbote.

Mambu yai kele mpilayai sambu na nki? "Sambu Nzambi ke buya bantu ya lulendo na bo, kansi yandi ke pesa bantu ke kudikulumusa nlemvo". Jacques 4:6

BANGIUVULA: Nki mutindu Mufarize sambaka Nzambi? Kalaki ya mpaku bisambu na yandi vandaka nki mutindu?

DILONGI 49: YESU KE SAKUMUNA BANA YA FIOTI. Marc 10:13-16.

Verse ya kulonga bana: BENO BIKISA BANA YA FIOTI BO KWISA NA MONO, BENO BUYISA BO VE, SAMBU NA KIMFUMU YA NZAMBI YO KE BONSO BAYINA KE BONSO BANA. Marc 10:14

Na bwala yankaka na simu ya Jourdani bantu vanda kutelema, na kusolula mingi. Yesu ya Nazarete me kota na bwala na bo yandi me longa mambu ya mbote, yandi belula bambefo. Bantu yina vandaka kusolula sambu na Yesu.

Muntu yankaka tubaka nde, Kieleka, Yesu keke Ngulusi ya bo silaka beto na baprote na beto ya ntama. Muntu yankaka ndimaka nde, E, ya kieleka yandi, sambu naama tii ke muprofete ve ke sala mambu yai ya ngituka ya yandi ke kusala na kati na beto. Mambu yankaka, ndinga na yandi yo keke ve bonso balongi na beto, yo keke kufuluka meke na luzolo ya mayele! Yandi ke wila bambefo yonso mawa mingi.

Muntu yankaka ya nkento tubaka nde, Yandi ke luta tata na beto Abraham. Mono ke zola yandi kusakumuna mwana na mono! Yandi monaka mwana na yandi kulala na maboko na yandi, Yandi sakumuna yandi.

Bantu yankaka ho tubaka nde, Beto diaka beto ke kwenda na bana na beto ya fioti yonso na Yesu, yandi tula bo maboko, yandi sakumuna bo! Ebuna bibuti kwendaka na bana na kiika vandaka Yesu ti balonguki na yandi.

Balonguki tubaka nde, Kia, bana yai bo keke kwisa awa sambu na nki? Beno kwenda na bo, Mfumu ke na ntangu ve ya kutala bo, yandi lenda kudilembisa ve na bana ya fioti! Bo ke bela ve, bo ke sosa kubeluka ve. Beno lenda kwisa na bo penepene na Mfumu ve; beno kwenda beno ke yangisa yandi.

Ntantu mingi kotaka na ntima ya bibuti ya bana yina ntngu bo waka ndinga ya balonguki ya Yesu. Bo banzaka nde, Balonguki ya Yesu bo keke bonso mutindu keke yandi diaka bantu ya luzolo ti bandinga ya mbote ti nkenda.

Yesu tubaka nde, Bo kwisa awa na mono. Yandi bedisaka balonguki na yandi. Bo vandaka na bo kiese ve. Kieleka, bo kwisaka na Yesu ve sambu yandi ta belula bo, kansi bo kwisaka sambu Yesu kusakumuna ho. Yesu tubaka nde, Beno ndima sambu na bana ya fioti kwisa na mono, beno kangisila bo ve nzila, sambu na kimfumu ya Nzambi ke sambu na bantu ke bonso bana ya fioti.

Sambu na yina bibuti kwisaka penepene na Yesu ti bana ya fioti, na kiese mingi. Yesu bakaka bana ya fioti na maboko na yandi, yandi tulaka bankaka na maboko na yandi, yandi sululaka na bo ebuna yandi sakumunaka bo mbote.

Kieleka, bibuti ti bana ya fioti bo lutaka kuwa kiese sambu na Yesu. Ntangu bo vutukaka na ba inzo na bo, bo yibukaka kiese ya Yesu vandaka kusakumuna bo. Bo tubaka nde, Beto ke zaba nde, Yandi ta yangalala na kumona bana. Bana vilaka ve ba ndinga na Yesu na ntima na bo, bo tulaka mabanza nde, Beto ta yindula Yesu bilumbu yonso ya luzingu(moyo) na beto.

BANGIUVULA: Nki balonguki vandaka kusala na bana ya fioti? Nki Yesu sakaka na bo? Yesu tubaka nde, Bo kwisa na mono, na nani?

DILONGI 50 : MWANA BAKALA MWAMA KE BUYA YESU. Marc 10:17-22

Verse ya kulonga bana: KANSI NTETE SOSA KIMFUMU NA YANDI, MAMBU NA YANDI YA MBOTE EBUNA BA TA PESA BENO BIMA YINA YONSO. Matthieu 6:38

Na kati ya bantu mingi kwisaka na Yesu vandaka mwana bakala mwama. Yandi vandaka ntwadisi ya inzo-Nzambi ya nsambilu na bwala na bo. Yandi kwisaka ntinu na Yesu sambu yandi zolaka kumonana na yandi na kusulula. Ntangu yandi monaka yandi, yandi zitisaka yandi, yandi fukamaka na makulu na ntuala na yandi. Yandi yifulaka yandi ngivula ya kuluta bangivula yonso yankaka nde, "Longi, yambote, mono ta sala inki sambu na kubaka moyo ya mvula na mvula?"

Mwana bakala yina vandaka mwama, yandi vandaka na kimvama ya nene, yandi vandaka na ndinga ya nsuka na kimvama na yandi, yandi vandaka na nsungu ya nene na kati ya bantu ti ke kuwakana na kati ya bantu, kansi yandi zabaka nde, Mono keke na moyo ya mvula na mvula ve. Bima ya mbote ya insi ntoto yo lenda pesa mono kiese yonso ya yandi zolaka. Yandi zolaka moyo yina ke luta bima yina, na mambu yina yandi kwisaka na Yesu na kuyifula yandi nde, Mono ta baka moyo yai na nki mpila?

Yesu tubila yandi nde, "Nge ke zaba bansiku ya Nzambi". Mwana bakala yifulaka yandi nde, Inki bansiku?

Yesu tubilaka yandi nde, Nge ke zaba yo: "Kufwa muntu ve, kusala bizumba ve, kuyiba ve, kutula luvunu ve, kubaka kima ya muntu na luvunu ve, ye zitisa tata ti mama na nge".

Mwana bakala tubaka nde, Longi, mono salaka mambu yai yonso ntangu mono vandaka mwana ya fioti tii sesepi. Inki mambu imene bika mono?

Yesu talaka yandi pima, yandi zolaka yandi. Yesu monaka yandi nde, Bifu na yandi vandaka ya mbote. Kansi Mvulusi monaka na kati ya ntima na yandi nde, Yandi zabaka nde, Bifu na yandi ya mbote yo kwisaka na luzolo ya Nzambi. Mvwama yina yandi zolaka kimvwama na yandi na ntuala ya Nzambi. Yandi tulaka bima na yandi na ntuala ya Nzambi na ntima na yandi. Yandi luta kubumba sanduku ya ntoto, yandi tulaka ngindu ve sambu na sanduku ya zulu. Yesu zabaka nde, Kimvwama na yandi kele mpu-kumuna na yandi, yo ke kuyunganisa yandi, na kuzola Nzambi na ntuala na bima yonso.

Ebuna Mfumu tubilaka yandi nde, Kima mosi me konda nge; kwenda, kuteka bima ya nge kele na yo yonso, nge pesa bansukami nge ta vanda na bima na sanduku ya zulu, nge kwisa kulanda mono".

Ntangu yandi kuwaka ndinga yai, yandi kuwaka mawa. Yandi kwisaka na Yesu na kiese na kusoba moyo, kansi yandi katuka na mawa sambu yandi zola ve kudibuya na kugulussa moyo na yandi. Yandi lutaka ve kuzola Nzambi, yandi luta kudizola na bima na yandi.

BANGIUVULA: Mwana bakala ya mvwama vandaka na bifu ya nki mutindu? Yandi lutaka kuzola nki? Yandi zolaka luta kuzola nani?

DULONGI 51: YESU KE TUBILA BALONGUKI NA YANDI MAMBU YA LUFWA NA YANDI.
matthieu 20:17-19 ; Marc 10:32-34.

Verse ya kulonga bana: KANSI BO BULAKA YANDI SAMBU NA MASUMU NA BETO, BO MONISAKA YANDI MPASI SAMBU NA MASUMU NA BETO.

Yesu ti balonguki na yandi bo vandaka na nzila ya babwala yonso sambu na kulonga bantu ye kusonga balonguki na yandi kisalu na bo, ntete yandi me tomboka ve na Yerusalem na kisika yandi vandaka na yuvu ya kwenda kufwa sambu na bantu. Bo kwenda kutambula malembe-malembe sambu na kusonga balonguki na yandi bantu kimfumu ya Nzambi. Ntangu yandi vandaka na balonguki na yandi kumi na zole bo ye bo, ntangu ya yandi tindaka bantu yankaka na babwala na bo, yandi yantika kuzabisa bo sambu na mambu ta kwisila yandi, yandi me tubila bo mbala zole nde, Kana beto kuma na Yerusalem bo ta fwa mono.

Bo yitukaka, bo tinaka, ntangu bo monaka yandi kwenda na nzila tii na lufwa. Bo yitukaka mutindu bo monaka yandi kutula meso na kwenda na Yerusalem, bo monaka mpila ya kukanga ntima ti kutina ve. Bo vandaka na boma nde, Bo ta baka Mfumu na beto na kati na beto. Bo ta vandaka kubakisa ve mambu vandaka bo kuwa ndinga vandaka kubakisa na munoko na yandi. Bo ndimaka ve nde, Yandi ata fwa.

Kansi Yesu tubilaka bo mbala tatu nde, "Beno kuwa, beto ke tomboka na Yerusalem. Bo ta pesa Mwana ya Muntu na maboko ya baprofete ya nene ti bansomiki; bo ta fwa yandi; bo ta pesa yandi na maboko ya dikanda ya banzenza; bo ta kuseka yandi; bo ta losa yandi mate; kubula yandi ti kufwa yandi na nti ya kulundi.

Balonguki na yandi lutaka kumona mpasi ti kudila na ntima na bo ntangu bo waka mbala ya tatu sambu na bampasi ya Mfumu tii ye lufwa. Ntima na bo pasuka ntangu bo waka sambu na nti ya kulunsi, sambu bo zabaka nde, Kele lufwa ve ke luta yina na nti ya kulunsi imbi ti mpasi. Kansi Yesu zabisaka bo nde, Mono ta lala bilumbu tatu na nima, mono ta telema na lufwa. Balonguki na yandi bo bakisaka ve mambu yai

yai mbote. Mambu vandaka kinsweki na bo tii kuna ntangu yandi telemaka yandi na lufwa, ntangu bo bambukaka mambu yina ya yandi tubilaka bo.

Bo zabaka mbote ntangu yandi telemaka na lufwa nde, Kaka lufwa na yandi na nti ya kulunsi kele nsoni ya nene kele kutomisa bantu ya Nzambi. Kieleka kubula yina ya bo bulaka yandi yo belulaka beto na masumu na beto yonso.

BANGIUVULA: Nki mambu Yesu songaka balonguki na yandi mbala tata? Yesu kufwaka nki mpila? Kaka na lufwa ya Yesu nki mutindu vandaka mbote na kutomisa bantu na Nzambi?

DILONGI 52: MAMA YA JACOB TI JEAN YANDI KE LOMBA BAPALASA YA LUKUMU NA YESU.
Matthieu 20:20-28

o Verse ya kulonga bana: YINA KE ZOLA KUVABBA NA ZULU (MFUMU) NA NTU NA BENO TA VANDA MPIKA NA BENO. Matthieu. 20:27

o Salome, mama ya Jacob ti Jean, bana ya Zébédé yandi kutana na Yesu na nzila, yandi lombaka yandi ng'lo (pouvoir). Bana na yandi yitaka kusonga yandi ntete nde, Mbala ya ntete Yesu tubilaka beto nde, Na kilumbu ya kubutuka bima yonso mbala ya zole, ntangu ta vanda Mwana ya muntu na kiti na yandi ya lukumu, beno diaka bantu la-ndaka yandi beno ta vanda na bakiti kumi na zole, beno ta sambisa bamakanda kumi na zole ya Isalela. Ntangu waka Salome mambu yai, yandi zolaka bana na yandi vanda na kiti ya kuluta lukumu, ebuna yandi kwisaka na Yesu ye bana na yandi, yandi fuka-maka na ntwala na yandi, yandi lombaka yandi. Yesu yifulaka yandi nde, Nki ngezola?

Salome vutula na yandi nde, Mono zola nge kutula nsiku sambu na bana na mono zole bo vanda, yankaka na diboko na nge ya kibakala, yankaka na diboko na nge ya kinke-nto na kimfumu na nge.

Yesu vutula ndinga na vandi nde, "Benno ke zaba ve kima ya benno ke lomba". Yesu yifula Jacob ti Jean nde, Benno zaba kunwa dikopa ya mono ta nwa, keti? Yesu pesa mbanda ya lufwa na yandi ta kwisa kufwa sambu na bantu bonso dikopa ya kunwa.

Jacob ti Jean bo ndimaka nde, E, Mfumu, beto lenda kunwa, Yesu tubila bo nde, "Benno ta nwa dikopa na mono kieleka. Kansi kuvanda diboko ya kibakala to kinkento yo kele mambu na mono ve na kupesa muntu. Kuvanda mpidina yo kele mambu ya bantu yina ya Tata na mono kuyidikilaka bo". Nzambi me tula nsiku na bantu ya yandi me solaka na kuvanda na kiti yina ya lukumu.

Yesu pesaka bo ngemba, yandi tubilaka bo nde, Bamfumu ya makanda ya mpamba bo ke yidikila bo mambu ye kuyala na kingolongolo, kansi mambu na beno yo kele buna ve". Sambu balonguki ya Yesu yo kele sambu na kudisadisa na kisalu. Yesu tubaka nde, "Yina zola kuvanda nene na kati na beno ta vanda muntu na beno ya kisalu; yina zola vanda na zulu ya beno yandi ta vanda mpika na beno". Yina ke sadisa bankaka yandi luta vanda na kununga na meso ya Nzambi ti na meso ya bantu diaka.

Yesu tubaka diaka mambu na yandi nde, "Mwana ya muntu kwisaka ve sambu na bantu sadila yandi kisalu, kansi yandi kwisaka sambu na kusadila bo kisalu ti kupesa mo-yo na yandi na kugulusa bantu mingi diaka".

Kieleka beno ta vandaka balonguki ya kieleka ya kudikulumusa, beno ta sadila banka-ka kisalu, kukonda kusadisa bantu yankaka kisalu. Beto ke zola zaba na kisadila bankaka kisalu kana beto kele na Yesu na ntima na beto kana beto sala mpidivai bo-nso yandi salaka". Yandi tambulaka na kusala mambu ya mbote". Bisalu 10:38b

BANGIUVULA: Nki ngivula vandaka na Salome? Nki Yesu tubaka sambu na muntu zola vanda muntu ya nene na kati ya bantu yankaka?

DILONGI 53: YESU KE KANGULA MESO YA BARTIMEE. Marc 10:46-52

Verse ya kulonga bana: YESU TUBILAKA BO NDE, MONO KELE MWINI YA NTOTO Jean 8:12

Na kutambula ya Yesu na kutomboka na Yerusalem yandi ti balonguki na yandi bo kwisaka na bwala ya Yeleko. Na bwala yina yandi kutanaka na bampangi na yandi mingi ya Galela vandaka kwenda na Yerusalem na nkinsi ya Pacques. Yesu tambulaka ti balonguki na yandi ti bantu yina. Ntangu bo kumaka na bwala ya Zeriko, bo kuta muntu ya meso ya kufwa mulombi, zina na yandi Bartimée ya Timée, vandaka penepene na nzila. Vandaka kuna konso kilumbu na kulomba bima na bantu vandaka kubasika ti kukota na bwala.

Bartimée kuwaka makelele ya bantu, yandi yifulaka muntu vandaka luta na nzila nde, Nki yina? Makelele ya inki? Bo tubila yandi nde, Yesu ya Nazarete ke luta na nzila Bantu mingi ke landa yandi, na kuzitisa yandi.

Ntangu Bartimée kuwa nde, Yesu kibeni, yandi yantika kutula ngindu nde, E, kieleka muntu ya mono zolaka kumona, yandi sambu bo ke tuba nde, Yandi ke belula bamfobo. Mono zola nde, yandi kangula meso na mono diaka.

Ebuna yandi tubaka ndinga ya ngolo nde, Yesu Mwana ya David wila mono mawa!" Kansi bantu nganinaka yandi nde, Vanda pima, bika makelele; nge ta yangisa Mfumu. Yandi lenda bika nzila na yandi ve ya kutambula na bantu mingi kaka sambu na kusadisa kaka nge mosi, kifwa meso mulombi. Bartimée tubaka nde, Kansi mono zola meso na mono kukanguka, mono lenda ve kubika na kubinga yandi. Yandi luta kubinga ngolo nde, Mwana ya David wila mono mawa.

Yesu waka ndinga na yandi ngolo, yandi telemaka, ebuna yandi tuba nde, Beno binga yandi". Bantu bingaka Bartimée nde, Kanga ntima na nge, telema. Yesu ke binga nge. Na kutambula na yandi ya ntinu yandi losaka nlele na yandi ya zulu, yandi telemaka nswalu, yandi kwendaka na Yesu.

Yesu yifulaka yandi nde, "Nge zola mono saka inki?" Bartimée tubaka nde, Longi na mono, meso na mono kanguka!

Yesu tubaka nde, Bo ta sadila nge bonso nge kele zola. "Kwenda; lukwikilu na nge me gulusa nge, yandi talaka nswalu, yandi monaka bima yonso, yandi luta kumona kiese, yandi landaka Yesu ti kibuka ya bantu.

BANGIUVULA: Inki Bartimée vandaka zola na Yesu? Sambu na nki yandi gulukaka? Yandi landaka nani?

DILONGI 54: ZASE KE KWIKILA YESU. Luka 19:1-10

Verse ya kulonga bana: SAMBU MWANA YA MUNTU KWISAKA KUSOSA TI KUGULUSA YINA KE YA KUVILA. Luka 19:10

Yesu kwendaka na kimvuka ya bantu na nzila, bo yonso kwendaka na kuwa ndinga na yandi. Na bwaka ya Zeriko vandaka muntu zina na yandi Zase, yandi zolaka kumona Yesu ya bantu yonso vandaka kupesa lukumu ngolo! Yandi vandaka muntu ya nene ya bakalaki ya mpaku, yandi vandaka mvwama, kansi kimvwama na yandi vandaka ya luvunu na yandi.

Zase vandaka muntu ya nkufi, na ntangu Yesu lutaka na kati ya kimvuka ya bantu mingi, yandi zabaka ve na kumona yandi mbote. Ebuna yandi tina na ntwaaka na bo, yandi kwenda kumata na inti ya sycomore penepene na nzila sambu na kumona Yesu mbote ntangu yandi ke luta na nti. Yandi tula ngindu nde, Mono fweti vanda na zulu ya bantu na bo lenda yangisa mono ve, na mono kumona yandi mbote kieleka.

Ntangu Yesu kumaka ma kisika yina yandi talaka na zulu, yandi monaka Zase na inti, yandi tubila yandi nde, Zase, kulumuka nswalu, mono fweti vanda na inzo na nge

bubu yai."

Ebuna Zase kuluta kumona kiese, yandi kulumukaka nswalu na kuyamba yandi na kwenda na yandi na inzo ya yandi.

Ntangu kimvuka ya bantu kumonaka mambu yai, ebuna bo yantika kutonga Yesu, kutuba nde, Kia, Mfumu ke kota na inzo ya muntu ya imbi sambu na inki? Kana yandi kele Nzambi bonso, mutindu ya yandi ke tuba yandi lenda kukota ve na inzo ya muntu ya imbi. Yandi ke bika beto kwenda kulala na inzo ya Zase sambu na inki?

Ntima ya Zase vandaka na luzolo na Yesu ntangu yandi me kwikila yandi yandi na kukota na inzo na yandi. Yandi songaka luzolo na yandi ntangu yandi fungunaka masumu na yandi, yandi balulaka ntima na yandi na Yesu kibeni. Yandi tubaka nde, Mfumu, mono salaka kisalu na mono ya Kalaka ya mpaku ya imbi kuluta.

Mono wilaka bansukami mawa ve. Mono babaka bima na zulu ya mpaku na luvunu na kingolongolo, mono tubila bantu nde, Bamfumu ke lomba ntalu mpilayai. Mono ke zola kuyidika na bo yonso. Mono ta pesa bansukami ndambu ya bima na mono yonso. Mono ta vutudila bo bima ndambu yina ya mono bakaka ya luvunu na mono.

Yesu luta kuwa kiese sambu Zase fungunaka masumu na yandi, balulaka ntima na yandi, kutuba nde, Bubu yai nge me guluka ti na famille na nge. Yandi bikaka na Zase ti bantu ya famille na yandi ndambu ya ntangu na nima yandi katuka, yandi kwenda na nzila diaka.

Yesu zabaka mutindu bantu yina vandaka kutonga yandi, ntangu yandi kotaka na inzo ya muntu ya imbi (Zase), ebuna yandi tubilaka bo nde, "Mwana ya muntu kwisaka sambu na kusosa ti kugulusa ba yina ke ya kuvila". Muntu ke luta imbi ke luta kumona mpasi kele Mvulusi ya kieleka, yandi kwisaka sambu na bantu ya imbi, Zase ti bantu yankaka yonso.

BANGIUVULA: Zase songaka zool na Yesu ntangu yandi saaka inki? Yesulutaka kuwa kiese sambu na nki? Sambu na nki Yesu, Mwana ya muntu kwisaka na ntoto?

DILONGI 55: MARIE YA BETANIA KE SONGA LUZOLONA YANDI NA YESU. Jean 12:1-8
Matthieu 26:6-13

Verse ya kulonga bana: MAMBU YA ME SALA NKENTO YAI TA VANDA KIDIMBU YA KUYINDULA YANDI Marc 14:9b

Ntangu ya Yesu katukaka na Zeriko na nzila na yandi na kutambula na kwenda na Yerusalem, yandi kumaka na bwala ya fioki ya Betania na kisika ya yandi telemisaka Lazare na Jufwa. Yesu lutaka kuzola kukota na bwala yina ye na inzo ya Lazare. Yandi kwisaka kuna mbala mingi na congé na kutambula na kisalu na yandi. Mbala yai yandi kwisaka na kilumbu ya kitanu, kitanu yankaka kulanda bo fwaka yandi na kulunsi na Yerusalem.

Ntangu ya yandi kumaka na bwala yina, yandi kotaka na inzo ya Lazare ti bampangi na yandi Marth ti Marie. Muntu yankaka zina na yandi Simon yandi bingaka yandi sambu na kudia ti yandi madia. Simon vandaka muntu ya lèpre na nima belulaka yandi nkumbu yankaka. Yesu kwendaka na inzo na yandi ti balonguki na yandi. Lazare vandaka kavanda kulamba madia.

Marie diaka vandaka. Yandi vandaka na ntima ya kifuluka na luzolo na Yesu, yandi zolaka kusonga zola na yandi na Yesu. Ebuna yandi kwisaka na kima na yandi ya kulata ntalu, mulangi ya alabasta ya kifuluka ti mananasi, ya kusala na nado kieleka.

Yesu vandaka na mesa, Marie pusaka penepene na nima na yandi. Yandi zengaka intu ya mulangi na yandi, yandi losaka mananasi na makulu ya Yesu, yandi dipaka na nsuki na yandi. Zola na yandi mananasi! Yandi tiamunaka bima na yandi yonso, inzo fulukaka na nsunga ya mbote ya mananasi. Zola na yandi tiamunaka na niyu ya Yesu. Nsunga ya mananasi vandaka kitoko! kansi Yesu tangaka zola na yandi lutaka kupesa ntima na yandi kiese.

Kansi longuki na yandi jankaka, Yudas Isakariste yandi tongaka Marie sambu na kupesa na yandi, yandi tubila yandi nde, Sambu na inki nge me bebisa mananasi mpi-ziyai? Nge zolaka kuteka yo na ntalu ya kuluta ya ndenali nkama tatu(2150) na kupesa bansukami!

Yudas tubaka mpidina keti sambu yandi vandaka na mawa na bansukami? Kele ve! Yandi tubaka ndinga yina sambu yandi vandaka muyibi yandi lundaka sanduku konso ntangu yandi vandaka kubaka mbongo, bima ya bo vandaka kutula muna.

Yesu tubila Yudas nde, "Beno bika yandi, beno ke yangisa nkento yai!" Marie yandi bebisaka ve mananasi, yandi sakaka mbote, yandi songa zola na yandi na Yesu. Betolenda kutesa ve zola na ntalu ya mutindu yina. Yandi salaka bonso mutindu yandi zabaka, yandi losaka mananasi na nitu ya Yesu sambu na kilumbu ya lufwa na yandi vandaka mfinama. Yandi salaka mpidina sambu kuyidika na bo kuzika yandi. Yesu tubaka nde, "Beno ke na bansukami na kati na beno bilumbu yonso beno lenda sadisa bo, kansi beno kele na mono bilumbu yonso ve".

Yesusakumuna ntima ya Marie ntangu yandi tuba nde, "Kieleka, mono ke tubila beno nde, Na bisika yonso na ntoto, yonso ya bo ke tuba nsangu yai ya mbote, bo ta tuba diaka mambu ya kusala nkento yai, ta vanda bonso kidimbu na yandi na kuyindu-ndula yandi".

BANGIUUVULA: Nki mambu ya mbote ya Marie ya Betania salaka? Nki yandi zolaka kusonga na Yesu? Yudas Isakaliote tongaka Marie sambu na kupesa na yandi sambu yandi vandaka na bansukami mawa, ket?

DILONGI 56: YESU KE KOTA NA YERUSALEM. Marc 11:1-11; Luka 19:29-44

Verse ya kulonga bana: YINA KE KWISA NA ZINA YA MFUMU LUKUMU NA YANDI. Marc 11:9b

Kilumbu ya sambanu vandaka Lumingu ya Bazwif Yesu bikaka na Betnia kilumbu yina na kulonga bantu. Kansi kilumbu ya mbote ya Lumingu ya Bazwif yandi katukaka na Betenia na balonguki na yandi na kimvuka ya bantu sambu yandi zolaka kukota na Yerusalem.

Ntangu bo lutaka na bwala ya fioti ya Bete-fage, Yesu tubilaka balonguki na yandi zole nde, Beno kwenda na bwala yina, kana beno kota beno ta kuta mwana ya mbisi ya mpunda ya kukanga muntu me vanda ve na nima na yo. Beno kangula yo, kwisa na yo. Kana muntu yifula beno nde, Sambu na nki beno ke kangula yo? Beno tubila yandi nde, Mfumu ke na yo mfunu. Munkwa mbisi ta pesa beno yo nswalu.

Balunguki zole kwendaka, bo kutaka bonso mutindu yandi songaka bo, Bo kwisaka na balabala ya bwala, bo monaka mwana ya mpunda ya kukangisa na kielo ya inzo yankaka bo kangulaka yo. Ntangu ba yantika kukangula, bantu yankaka vandaka pana bo kuyifulaka bo nde, Sambu na nki beno ke kangula mwana ya mpunda? Bo tubilaka bo nde, Mfumu ke na yo mfunu. Ebuza bantu yina bikisaka bo nde, Beno kwenda na yo.

Balunguki kwisaka na mwana ya mpunda na Yesu bo tulaka bilele na bo na nima na yo, kana Yesu vandaka na zulu na yo. Bo tulaka bilele yankaka na nzila bo diata na nsi ya makulu. Bo kembisaka yandi ngolo!

Ntangu bo waka na Yerusalem nde, Yesu ke kwisa, bantu mingi basikaka na bwala sambu na kupesa yandi lukumu. Ntangu bo kumaka na nsi ya ngumba ya Olive, kibuka yonso ya balonguki na yandi bo lutaka kuwa kiesa na kupesa Nzambi lukumu na ndinga ya ngolo sambu na mambu yonso ya bo monaka, bo tubaka nde, Mfumu ke kwisa na zina ya Nzambi bo fweti pesa yandi lukumu; ngemba kuvanda na nsi ya ntoto lukumu na zulu. Bo nikisaka mandalala na zulu ti kuyangala.

Kansi bo vandaka na kati ya kibuka ya bantu bo waka makasi, bo tubilake Yesu nde, Sambu na inki balonguki na nge ke tula makelele mpidiyai? Tubila bo na kuvanda nde pima. Yesu zolaka kusonga bo nde, Kwisa ya Mvulusi ke kuluta mbote ti ngolo

yandi tubilaka bo nde, Kana bo vanda pima, matadi ta tuba na ndinga ya ngolo".

Yesu kwisaka kukuma penepene na Yerusalem. Yandi talaka kitoko ya bwala yina ti lukumu na yo ti bibaka na yo vandaka kupela na mwini, yandi talaka inzo-Nzambi, yo vandaka kupesa. Bazwif yonso kiese. Ntangu yandi kumaka penepene, yandi wilaka bo mawa. Sambu na nki? Sambu yandi zabaka lulendo na bo ya Ba-Yerusalem. Bubu bo ke pesa yo lukumu, kansi kana bilumbu tanu kuluta bo ta fwa yandi na kulundi. Yandi diaka -- sambu na luzingu na yandi, yandi tinaka lufwa ve, yai vandaka kikuma ya yandi kwisilaka na nsi ntoto, kansi yandi dilaka ve sambu bo buyaka Mvulusi na bo, bo zola kubika na kubuya na bo, bo kwikilaka yandi ve, Yandi Mvulusi na bo. Yandi dilaka sambu yandi zabaka mambu ya kupanza bwala na bo ya kitoko ya luzolo sambu na masumu na bo.

Na nima Yesu kotaka na balabala ya bwala. Bantu yonso ya bwala bo yitukaka, bo yifulaka nde, Yina nani? Bantu vandaka kulanda Yesu tubaka nde, Yandi kele nganga Nzambi, Yesu ya Nzarete. Yesu kotaka na inzo-Nzambi; bafoko ti bantu yankaka vandaka na maladi bo kwisaka na yandi nde, Yandi balula bo.

Bana ya fioti bo pesaka Yesu lukumu na inzo-Nzambi nde, Hosana vanda na Mwana ya David, Yesu Klisto kibeni! Banganga Nzambi ya nene ti bansoniki bo kwisaka na Yesu, bo yifulaka yandi nde, Nge ke kuwa mambu ke tuba bana yai? Bo vandaka pima.

Yesu katuka na inzo-Nzambi, yandi basika na Yerusalem, yandi vutuka na Betania, yandi lalaka kuna.

BANGIUVULA: Inki mutindu Yesu kumaka na Yerusalem? Ntangu Yesu kotaka na Yerusalem bantu mingi vandaka na kiese, bo pesaka yandi lukumu, kansi banani vandaka na makasi? Bana fioti bo pesaka Yesu lukumu na inzo-Nzambi na ndinga ya nki mutindu?

DILONGI 57: YESU KE KULA BANTU VANDAKA KUTEKA BIMA NA INZO-NZAMBI.
Marc 11:15-19 ; Luka 19:45-48

Verse ya kulonga bana: INZO NA MONO KELE INZO YA BISAMBU. Luka 19:46

Ntu ngolo ya Efarize yo lutaka Yesu na Yerusalem. Ntangu kwisaka na bwala yina, bo vandaka na ngindu ya kusimba yandi, kansi bo tinaka kusala mambu yina sambu bo monaka bonso bantu ya bwala yonso bo pesaka yandi lukumu nde, Yandi ke Mfumu. Bo tulaka ngindu nde, Beto ta sosa mavole ya kusimba yandi na kinswéki.

Na suka-saka, Yesu katuka na Betania, yandi kotaka na Yerusalem, yandi kwisaka na inzo Nzambi sambu yandi zabaka nde, Bantu ke fingila ndinga na mono. Yandi monaka bantu vandaka kuteka bima na inzo-Nzambi na kubebisa na kisalu na bo ya zandu. Yesu yantika kukula bo, yandi losaka mesa ya bantu vandaka kuchanger mbongo ti ba kiti ya bantu vandaka kuteka bapigeon, yandi zolaka ve muntu kuluta kima na inzo-Nzambi.

Yandi bedisa bo nde, Bo sonikaka na Mukanda ya Nzambi nde, "Bo ta binga inzo na mono nde, Inzo ya Nzambi na kusamba na kati na yo na makanda yonso, kati? Kansi, beno kumisa yo ve bonso kisika ya kubotola bima ya bantu". Kieleka Mfumu na beto Yesu ke zola ve bantu kubebisa inzo na yandi ya nsiku ti kimakulu, na ntangu ya kangu dinkulu ti na ntangu na beto diaka.

Ntangu bambuta ya banganga Nzambi ti bansoniki kuwaka ndinga ya Yesu, bo waka makasi mpila ve, bo sosaka mpila ya kufwa yandi. Bo kotisaka mavwanga na ntoto sambu bo bantu tindaka bantu vandaka kuteka bima na inzo Nzambi ti kubaka mbongo ya bima ya bo tekaka ti kusumba. Kansi bo tinaka Yesu boma na kufwa yandi na ntangu yina sambu na malongi na yandi yo yitukisaka bantu yankaka vandaka ya mpamba.

Konso lumbu Yesu kotaka na inzo Nzambi sambu na kulonga bantu. Bo vukanaka na kuwa malongi na yandi mbote.

BANGIUVULA: Nki Yesu salaka na bantu vandaka kuteka bima na inzo Nzambi na ntangu yandi kotaka? Inzo Nzambi ke sambu na nki dikanda?

DILONGI 58: NDAMBU YA MAKUTA YA NKENTO YINA YA BAKALA NA YANDI ME KUFWAKA.
Marc 12:41-44

Verse ya kulonga bana: "NZAMBI KE ZOLA MUNTU YINA KE PESA NA KIESE". 2Kolinto 9:7b

Ntangu Yesu vandaka na inzo-Nzambi na kilumbu ya kintete, yandi longaka bantu mambu mingi. Ntangu bo kwisaka na bangiuvula na yandi, yandi vutudilaka bo mbote. Dilongi na yandi yolutaka kuyitukisa bantu. Kansi bantwadisi ya nene ya bafarize bo kotilaka yandi complot sambu na kusimba yandi. Bo lutaka kuwila yandi makasi sambu na songi-songi ya bafarize sambu na luzolo na bo na kusimba yandi na kufwa yandi. Ntangu ya bo zola kusimba yandi, bo tinaka bantu, sambu bantu ndimaka nde, Yandi kele profete.

Yesu kwisaka na ndambu yankaka ya inzo Nzambi, yandi vandaka na ntwala ya caisse ya bo vandaka kutula makabu sambu na kuvutula matondo na Nzambi. Yandi baluka kumona mutindu bantu vandaka kutula makabu na sanduku.

Yandi monaka bantu bamvwama na kwisa kutula makabu na bo mingi na caisee. Yandi monaka nkento ya nsukami ya bakala na yandi me kufwaka. Yandi tulaka basengi na yandi makumi zole (0,20K) ya yandi vandaka na yo, ebuna yandi lutaka.

Yesu bingaka balongaki na yandi, yandi tubilaka bo nde, "Kieleka, mono ke tubila beno nde, Makabu ya me tula nkento yai ya nsukami ya kukonda bakala yo ke luta makabu ya bantu yonso kutulaka na caisse. Bo yonso bamvwama bo tulaka makabu ya bima ya vandaka na yo mfunu ve, bima ya zulu, kansi nkento yai tulaka makabu ya bima ya yandi vandaka na yo mfunu, bima na yandi yonso ya kudia kibeni". Nkento yai tulaka makabu ya bima na yandi ya yandi vandaka na yo mfunu, yandi tulaka yo na kiese yonso, yandi tulaka yo bonso ntima na yandi vandaka na luzolo ya kupesa, bo sadisaka yandi ve na kupesa na kungolongolo, yandi tulaka na kupesa Nzambi matondo na kupesa na yandi. Yesu basikaka na Yerusaleme yandi kwenda diaka na Betania.

BANGIUVULA: Nani Nzambi ke zola? Nki makabu ya nkento yina ya bakala na yandi me kufwaka kutulaka?

DILONGI 59: YUDAS KE TULA YESU NTALU. Matthieu 26:1-5, 14-16 Luka 22:1-6

Verse ya kulonga bana: BENOGULUKA NA MENGA YA NTALU YA NGOLO, NA MENGA YA KLISTO KIBENI. 1 Pierre 1:19

Na kilumbu ya kizole, Yesu kotaka na Yerusaleme diaka, yandi longaka bantu na inzo Nzambi. Bambeni na yandi kwisaka na yandi mbala mingi na bangiuvula na bo ya bu ngiekudi sambu na kusimba yandi na ndinga na yandi sambu bo zaba kusimba yandi na kubedisa yandi sambu na kufwa yandi. Kansi Yesu kubedisa bo mbala mingi ye bo yitukaka.

Yesu tubilaka balonguki na yandi nde, "Kana bilumbu zole kuluta, kilumbu ya tatu ya Pacques, na kilumbu yina kibeni bo ta pesa Mwana ya muntu na maboko ya bantu sambu bo zola kufwa yandi na kulunsi". Yesu me tubila balonguki na yandi mambu yai mbala yankaka, kansi ntangu bo kuwaka diaka mpilayai bo baka matekita na ntima na bo. Kaka mosi na kati na bo, Yudas, yandi vandaka na yo ve, sambu Satana me kota na ntima na yandi sambu yandi kukotilaka Mfumu na yandi nsoki..

Kilumbu yina kibeni, bantwadisi ya nene ti bambuta ya bantu vukanaka diaka na inzo ya ntwadisi ya nene zina na yandi Kayafa, Bo zolaka kusimba Yesu na kilumbu yina ya yandi kotaka na Yerusaleme, kansi bo tinaka bantu sambu bo ndimaka yandi. Kansi

sesepi bo mē vukisa ndinga na bo sambu na kusimba wandi na kinsweki na kufwa yandi.

Ntangu ya bo vukisaka ndinga na bo, Yudas kwisaka na bo. Yandi yifulaka bo nde, Beno zola kusimba Yesu? Kana beno zola, mono ta simbisa beno na kusimba yandi. Kansi beno ta pesa mono nki kana mono kupesa beno yandi na maboko na beno? Keti beno ta ndima na kufuta mono?

Bo vutulaka na yandi nde, E, beto ta futa nge kana nge pesa beto yandi. Bo tesaka na kufuta yandi mbongo kiteso ya palata makumi tatu, bo tubilaka yandi nde, Beto ta futa nge mpi yai.

Yudas tubaka nde, Yo kele mbote, mono ta baka mbongo palata makumi tatu ebuna mono ta pesa yai na maboko na beno. Mono zaba palasa yandi kele na mpimpa yai mono ta songa yandi kisika yandi kele kana yandi mosi na balonguki na yandi kana yandi kele ve na kimvuka ya bantu, kaka yandi ti balonguki na yandi.

Bantwadisi ti bambuta bo waka kiese nde, Kele mbote, nge ta pesa beto yandi na maboko na beto.

Yudas basika na inzo yandi kwendaka kusosa mpila kupesa Mfumu na yandi na maboko na bo.

BANGIUUVULA: Na nki ntalu Yudas tekaka Yesu? Na maboko ya banani yandi pesaka Mfumu na yandi? Nki bo zolaka kusala na yandi?

DILONGI 60: YESU KE KUDIA TI BALONGUKI NA YANDI. Luka 22:7-20

Verse ya kulonga bana: SALA MPILA YAI SAMBU NA KUYINDULA MONO. Luka 22:19

Kilumbu ya nene ya Pacques kumaka, Yesu zolaka kudia ti balonguki na yandi sambu na nkinsi ya Pacques. Yandi tindaka Jean ti Pierre sambu na kuyidika palasa sambu na kilumbu ya Pacques. Bo yifulaka yandi nde, Nge zola beto kuyidikila nge nkinsi yai wapi?

Yesu tubilaka bo nde, "Kana beno kota na Yerusalem, beno ta kuta muntu mosi ke nata dibungu ya masa na mapeka na yandi. Beno landa yandi na inzo na yandi, beno tubila munkwa nzo yina nde, Longi yifula nge nde, Na nki kisika banzenza na mono ta kwisa kudia nkinsi ya Pacques ti balonguki na mono? Yandi ta songa beno inzo ya nene kele na etage yo ke ya kuyidika bima yonso".

Bo kwendaka, bo monaka bima yonso kaka mutindu Yesu tubilaka bo. Bo yidikaka madia ya Pacques.

Ntangu lungaka, yandi kotaka na inzo ti balonguki na yandi na mesa. Yandi tubilaka bo nde, "Mono luta kuzola kudia na beno madia yai ya Pacquea, ntete mono mene mona mpasi ve".

Bo pesaka yandi dikopa, yandi pesaka Nzambi matondo, yandi tubaka nde, Beno baka, dikopa yai beno kabisa yo; mono ke tubila beno nde, Mono ta nwa vinu diaka ve tii kuna ya kimfumu ya Nzambi ta kwisa".

Ebuna Yesu bakaka mampa diaka; ntangu yandi pesaka Nzambi matondo, yandi zengaka yo na bintini bintini, yandi pesaka yo na balonguki na yandi, yandi tubaka nde, Mampa yai ke songa nitu na mono ya bo pesaka beno; Beno sala mpila yai na kuyindula mono". Bo nwaka bo yonso.

Yesu talaka bo pima, yandi tubilaka bo nde, "Diboko ya muntu kotila mono nsoki yo kele na mono na mesa". Balonguki yonso yantikaka kutubana bo na bo, nani salaka mambu yai ya kuluta imbi?

Kansi Yesu yibukisa bo ndinga na yandi nde, Kana beno kudia madia yai ya nsakalamento, kana beno kuwa dikopa yai ya nsakalamento, sala mpila yai sambu na kuyindula mono. Sambu na yai yo yina beto kele na nsakalamento konso ntangu na beto kuyindula nitu ya Yesu kuzengilaka beto, ye menga na yandi ya yandi losilaka beto na ntoto. Disongidila lufwa na yandi ya yandi fwilaka beto na kulunsi sambu na kugulusa beto na masumu na beto.

BANGIUVULA; Ne ntwala kupesa balonguki na yandi vino ti madia Yesu salaka inki? Sambu na nki beto ke baka nsakalamento bilumbu yai?

DILONGI 61 : YESU KE LONGA BALONGUKI NA YANDI SAMBU NA KUDIKULUMUSA. Luka 22:24; Jean 13:1-17

Verse ya kulonga bana: BENO KUDIKULUMUSA NA MESO YA MFUMU EBUNA YANDI TA TOMBOLA BENO. Jacques 4:10

Ntangu Yesu vandaka na mesa na balonguki na yandi, yandi me pesa bo kidimbu ya disongidila ya lufwa na yandi, bo yantikaka kutula ntembe nde, Bo solaka nani na kuluta bankaka yonso? Yesu yantika kulonga bo nde, Yina ke luta bankaka na kati na beno yandi fweti kwisa leki; yina kele mfumu yandi kwisa muntu ya kisalu. Kansi mono kele na kati na beno bonso muntu ya kisalu. mutindu mono ke sala.

Yesu telemaka na mesa, yandi katulaka bilele yina ya yandi vandaka na yo na zulu, yandi baka lele na yandi, yandi lwataka yo na luketo, yandi yantikaka kudipa nitu yonso na kuyobisa, na nima yandi kukangisa lele na luketo. Ebuna yandi tulaka masa na dilonga; yandi yantika kwenda na konso longuki na kuyobisa yandi bo yonso. Yandi dipaka makulu na bo na lele na yandi ya luketo ya yandi kangaka. Yandi salaka na konso longuki mutindu mosi.

Na nima yandi kukuma na Simon Pierre, kansi Simon buyaka nde, Sambu na nki Mfumu, nge kuyobisa makulu na mono? Mono ke zola ke ta fioti na nge, Mfumu na mono, Mwana ya Nzambi, na kuyobisa makulu na mono kimakulu.

Kansi Yesu tubilaka yandi nde, Nge ke bakisa ve kikuma ya kidimbu ya mono ke sadila nge sesepi, kansi nge ta zaba na nima, nge ta zaba mbote. Pierre vutulaka na yandi nde, Kele Mfumu, tii kimakulu mono ke zola ve nge kuyobisa mono.

Kansi Yesu songaka yandi nde, Mono Mfumu na nge, mono fweti yobisa nge, Yandi tubila yandi nde, Kana mono kuyobisa nge ve, nge kele na mono ata mambu mosi ve". Kaka ba vina kele na kuyobisa na Yesu bo bantu ta kota na yandi. Na mambu yina Pierre tubilaka yandi nde, Mfumu na mono, nge yobisa mono ve kaka makulu mpamba, nge, yobisa mono diaka maboko ti ntu.

Ntangu Yesu manisaka na kuyobisa bo, yandi lwataka diaka lele na yandi, yandi vandaka na mesa, yandi yifulaka bo nde, Beno ke zaba kikuma mono ya mono sadilaka beno mpila yina? Beno ke binga mono nde, "Longi ti Mfumu; beno ke tuba kieleka; Mono kele Longi mpe Mfumu; kana mono yobisa beno makulu yo kele mbote beno ye beno kuyobisa makulu". Mono pesa beno kidimbu yai sambu beno kusala bonso mutindu ya mono salaka

Yesu ke zola bantu na yandi yonso, tii kuma bana ya fioti, bo vanda na ntima ya kudikulumusa ti kusadisa bantu yankaka, ntima kele ve na kuditombola, kele ya kuyobisa na yandi, yo kele ve na kuditombola, yo kele kusosa kusala mambu ya mbote ti luzitu mpe. Kansi mwana yonso ke tuba nde, Kansi mono kele kampanda keti na kutuba nde, Mono kele mwana ya kampanda, tata na mono ke muntu ya nene, mono lenda sala mambu ya mpila yai ve, mwana ya mutindu yai yandi lenda mona mambote ve na Yesu Mvulusi na yandi, yandi ta kota na yandi ve.

BANGIUVULA: Nki mutindu Yesu pesaka balonguki na yandi mbandu? Yesu zola bantu na yandi yonso, tii bana, bo vanda na ntima ya nki mutindu?

DILONGI 62: YESU KE TUBILA BALONGUKI NA MANDI MUNTU KOTILAKA YANDI NSOKI.
Matthieu 26:20-25, 30-35 ; Jean 13:21-30,18:2-3

Verse ya kulonga bana: YINA KE NA MONO KIMBENI KE NA TATA NA MONO KIMBENI MPE.
Jean 15:23.

Ntangu bo vandaka na mesa, balonguki na Yesu bo monaka yandi bonso yandi kele na n̄ant̄u na ntima ti kilo ya nene. Na ntangu yina yandi tubilaka bo nde, "Mosi na kati na beno, balonguki ta kotila mono nsoki". Balonguki na yandi bo yitukaka, balonguki ke yantika kuditala bo na bo, tula mabanza nde, Nani ta sala mambu yai? Yudas zabaka nde, Mono muntu me sala mambu yai, sambu Satana vandaka me tulai yandi mambu yai na ntima na yandi ye Yudas me teka Yesu na bambeni na yandi, kansi bankaka bo zabaka ve mambu yai. Bo yantika kuyifula yandi konso muntu nde, Mfumu, mono, keti nani?

Na mesa Jean vandaka penepene na Yesu, yandi yekamaka na ntulu ya Yesu, yandi lo nguki ya Yesu lutaka kuzola. Yo yina Pierre yifulaka yandi nde, Nge songa beto ya yandi ke tuba. Jean yifulaka Yesu malembe malembe na dikutu na yandi nde, Mfumu, nani ke kotila nge nsoki?

Yesu tubila yandi nde yina mono ke tula kintini ya mampa na supu na kupesa yandi, yandi yina. Kaka jean waka ndinga na yandi, kansi bankaka kuwaka ve. Yesu tulaka kintini ya dimpa na supu yandi pesaka Yudas. Yudas yifulaka yandi bonso bankaka vandaka kuyifula yandi nde, "Longi, keti mono?" Yudas kaŋuka nswalu, mpimpa vandaka me bwa. Mpimpa vandaka na kati ya inzo ti na nganda ti na kati ya ntima ya Yudas mutindu mosi.

Ntangu yandi basika diaka, bankaka bo banzaka nde, Yesu tindaka yandi na kusumba bima yankaka ya nkinsi ya Pacques kana ve ya kupesa bansukami, sambu yandi vandaka kubumba caisse. Bo bakisaka ve nde, Yandi kwendaka kumanisa mambu na yandi, kukotila Longi na yandi nsoki. Yandi kwendaka na bantwadisi ti basoniki, yandi tubila bo nde, Mono zaba nde, Na mpimpa yai yandi ke kwenda na kilanga ya banti ya Getsemane sambu na kusamba Nzambi bonso vandaka mutindu na yandi. Beto zaba simba yandi kuna. Bantwadisi ti bansoniki bo tubila yandi nde, Beto ta pesa nge basoda na kusimbasa nge.

BANGIUUVULA: Nki mambu ya imbi Satana tulaka na ntima ya Yudas? Nki ngiuvula balonguki yantikaka kuyifula Yesu? Inki vandaka na kati ya ntima ya Yudas?

DILONGI 63: YESU KE ZABISA PIERRE NDE NGE TA BUYA MONO. Jean 13:31-38; Marc 14:27-31

Verse ya kulonga bana: KANSI PIERRE TUBILAKA YANDI NDE, ATA BANTU YANKAKA YONSO KUBIKISA NGE, MONOTA BIKISA NGE VE. Marc 14:29

Ntangu Yudas katukaka na kati na bo, Yesu tubilaka bankaka nde. "Bana na mono ya fioti, mono ta vanda na beno kaka ntangu yai fioti. Mono ke bika na beno ve. Mono ta kwenda kisika ya beno ta zaba ve na kulanda mono sesepi. Kansi mono ke tudila beno nsiku ya mpa nde, "Beni zolana mutindu mono ke zola beno!"

Pierre yifula yandi nde, Mfumu nge ta kwenda wapi? Yesu vutudila yandi nde, Sesepi nge ta zaba kulanda mono ve kisika mono ke kwenda kansi na nima nge ta landa mono".

Pierre kuyifulaka yandi nde, Mfumu, inki mutindu mono zaba kulanda nge ve sesepi? Mono ta fidisa nge.

Yesu tubilaka yandi nde, Na mpimpa yai kibeni beno yonso beno ta bika mono, beno ta tina, beno ta bikisa mono na maboko ya bambeni na mono.

Pierre yantika kuditombola nde, Mono ke zaba mono ta bikisa nge ve kieleka. Kana bankaka yonso bo lembe na mambu na nge tii na lufwa mono ta fidisa nge.

Yesu nde, Pierre nge tuba mambu ya kukusa mpila yai, kana nge kuwa, nsusu me dila mbala zole, mbala ya tatu nge ta tuba nde, "Mono kuzaba yandi ve".

Pierre yitukaka ngolo sambu na ndinga ya Mfumu na yandi, ntima na yandi bulaka ngolo, yandi tubaka nge, Kana mambu ya lufwa me simba nge, mono ta buya nge ve tii kimakulu. Balonguki yonso ba tubaka mutindu mosi diaka.

BANGIUVULA: Inki nsiku ya mpa Yesu tulaka? Inki Pierre tubaka na ntangu Yesu tubilaka balonguki na yandi nde, Beno ta bikisa mono? Inki Yesu tubilaka Pierre? Nge sala inki na Yesu?

DILONGI 64: YESU KE YINDULA BALONGUKI NA YANDI. Jean 14:15,17

Verse ya kulonga bana: NTIMA NA BENO KUMONA MPASI VE. BENO KWIKILA NZAMBI, KWIKILA MONO DIAKA. Jean 14:1

Ntangu Yudas muntu kotilaka Yesu Nsoki, na kati ya balonguki ntangu Yesu vandaka tubila Pierre nde, Nge ta buya mono mbala tatu, Yesu yantika kuyindula balonguki na yandi. Yandi me tubila bo mbala yankaka sambu na lufwa na yandi, Mono ta katuka na kati na beno, beno ta sosa mono daiaka kansi beno ta mona mono diaka ve.

Kansi sesepi ya yandi ke yindula bo, sambu na ntantu na bo ya fioti, ntima nabo fulukaka na mambu yai. Yandi tubilaka bo nde, "Ntima na beno kumona mpasi ve. Beno kwikila mambu yai ya mono ke tuba nde, Kieleka, mono ke katuka nakati na beno, kansi mono ke kwenda na inzo ya Tata na mono, inzo yina ta vanda inzo ya beno diaka. Na inzo na yandi kela bisika mingi ya kuvanda, mono kele na kuyidikila beno bisika na beno". Mono zaba nde, Beno ta vanda na kiese na kuvanda na mono(Yesu). Yesu tubaka diaka nde, "Mono ta vutuka daika na kubaka beno".

Ntangu mono vandaka na beno na nsi ntoto, beno lombaka mono mamby yonso ya beno beno vandaka na yo mfunu na mono sambu kana mono kwenda na Tata na mono, mono ta bika ve na kuwila beno.

Tula ngolo na kusala bonso mono ke tubila beno. Kana beno zola beno ta sala bansiku na mono yonso. Mono ta vandaka mfinama na bantu yonso kele kuwila mono, Tata na mono ta vanda mfinama na bo diaka, beto ta vanda bonso bo kele na inzo mosi.

Ntangu mono ya kwenda, mono ta lomba na Tata, yandi ta tinda Nsadiidi yankaka. Mpeve ya Longo kibeni. Yandi ta longa beno mambu mingi yina beno ke bakisa ve sesepi. Ntangu mono ta fwa ye ntangu mono ta vutuka na zulu na Tata na mono, Mpeve ya Longo ta zabisa beno mambu yonso yina ya mono longaka beno samba beno kuzaba kulonga bantu yankaka.

Na nima Yesu sakumuna bo, yandi tuba nde, Mono kele bikila beno ngemba, mono ke pesa ngemba na mono ; mono kele kupesa beno yo ve bonso mutindu bantu ya ntoto ke pesa beno yo. Yina ya mono kele ya kieleka ikele bantu ya ntoto kuzaba ve, Mono ke pesa yo balonguki na mono bo mosi.

Yesu tubaka nde, Beto telema na mesa, beto kwenda na nganda. Kansi yandi zolaka ve kubika bo na bo kusilula balonguki na yandi sambu na kuyindula bo. Tala nene ya zola na yandi na bantu yankaka, ntangu yandi vandaka tala nti na yandi ya kulunsi, yandi vilaka mpasi vandaka kwisa na ntwala sambu na luzingu na yandi, ntangu ya bantu ta botula yandi na kati na bo.

Yandi tubilaka bo mambu mingi ya mbote yankaka ya kusadisa bo ye ya kupesa bo mayele sambu na mpasi mingi ta kwisila bo ntangu ya bo kwenda na nsangu ya mbote na dikanda yonso. Yandi sambilaka bo Nzambi, yandi bika bo na maboko ya Tata na zulu. Ntangu bo yimbaka nkunga, bo basika na inzo, bo kwendaka na ngumba ya Olive, bo kotaka na kilanga ya Getsemane.

Kolanda mambu kele na kapu yai:

1. Dalonguki ya Yesu bo vandaka na vuvu nde, Ntangu yandi ta kwehnda, ata vutuka diaka kubaka beto.
2. Do samba yandi.
3. Bo fweti sala bonso mutindu yandi tubilaka bo, ebuna Yandi ti Tata bo ta vanda mfinama na bo.
4. Mpeve ya Longo, Nsadisi ye Longi, ta kwisa.
5. Ngemba na yandi kele ya bo kibeni.

BANGIUVULA: Inki Yesu tubaka sambu na inzo ya Tata na yandi? Yesu sambaka Tata na yandi sambu yandi tinda nani? Yesu pesaka balonguki na yandi inki ngemba?

DILONGI 65: YESU KE KUWA MAWA (NTANTU) NA GETSEMANE. Matthieu 26:36-46; Luka 22:39-46

Verse ya kulonga bana: MAMBU KUSALAMA BONSO LUZOLO NA NGE, YO SALAMA VE BONSO LUZOLO NA MONO. Matthieu 26:39b

Yesu manisaka kusamba ti balonguki na yandi, bo basika na yandi na Yerusalem bo kwendaka na ngumba ya Olive. Na simu ya ngumba yina vandaka kilanga ya bo vandaka binga nde, Getsemane, sambu bainti ya nene mingi ya bambuma ya Olive. Yesu kwendaka, na bainti yina mbala mingi ntangu yandi vandaka na Yerusalem sambu na kusamba Tata na yandi. Yai vandaka kisika ya nsiku na kusamba muna.

Ntangu Yesu kwisaka mbala yai ti balonguki na yandi, ntangu vandaka mfinama na kati-kati ya mpimpa. Yesu kotaka na sika yina mbala ya nsuka, sambu kisalu na yandi ya ntoto mene mana, Yandi yantika kisalu na yandi na nseke na kusamba na yandi kudiyidika sambu na nsuka ya kisalu na yandi ya kusamba diaka.

Yesu tubila balonguki na yandi nde, Mono ke kwenda kusamba; mono zola beno vanda awa, mono ke kwenda na ntwala ndambu. Beno Pierre, Jacques ti Jean beno kwenda na mono. Bo kwendaka na ntwala ndambu Yesu tubila ba yai tatu nde, Beno vanda na meso ya kutala ti mono sambu na kusamba diaka.

Kizitu ya kuluta nene kufuluka na ntima na yandi. Yandi monaka ntantu sambu na makasi ya bambeni ti meso na bo ya kukanga sambu bantu vandaka kuzola ve kuzaba ti kukwikila yandi, Yandi Mvulusi na bo. Yandi waka ntantu diaka sambu na lufwa vandaka mfinama. Lufwa kwisaka na ntoto sambu na imbi. Masumu kele misisa ya mpasi yonso, Yandi Mwana ya Nzambi, bo manisaka yandi mpasi sambu na masumu ya bantu. Muantu ya masumu yandi lenda bakisa ve mpasi ti kizitu ya Klisto. Sambu na Yesu vandaka mbote (konda masumu) Yandi vandaka kuwa kizitu ya masumu ti ngolo ya yo.

Masumu ya bantu vandaka mpasi ya nene na ntima na yandi. Na ntangu yina yandi luta kumona mpasi sambu na bantu ya ntoto ti kizitu ya masumu na bo vandaka nene na yandi. Yo vandaka bonso dikopa vandaka na bima ya ndudi na kunwa.

Yandi sambaka Nzambi nde, "Tata na mono, kana nge zaba kusala mpila yai, dikopa yai ya lufwa yo katuka na mono. "ansi mambu kasalama bonso luzolo na nge, yo kasalama ve bonso m... kuzola".

Yandi kwisaka na balonguki na yandi, yandi kuta bo na mpongi. Bo bikaka ve na kutala, yandi tubila bo nde, Beno zaba ve kuvanda kutala ti mono kintini ya ntangu, sambu na nki? Beno keba, samba Nzambi, mpidina beno kubwa ve na mpukumuna".

Yandi bikaka bo mbala ya zole, yandi kwendaka kusamba Nzambi daika nde, "Tata na mono, kana dikopa yai zaba kukatuka ve na mono, kana yo simba mono sambu na kunwa, mambu kasalama bonso ke luzolo na nge".

Yandi kwisa na balonguki na yandi diaka, yandi kuta bo na kulala mpongi diaka, sambu meso na bo vandaka na kizitu ya mpongi. Ntima na bo zolaka kuvanda na kutala ti yandi, kansi nitu na bo vandaka petepete.

Yesu bikaka bo mbala tatu, yandi kwendaka kusamba Nzambi mbala tatu, yandi tubaka mutindu mosi nde, "Mambu kusalama bonso luzolo na, yo kusalama ve bonso luzolo na mono". Wanzio ya zulu kumonikaka na yandi, yandi kupesa yandi kikésa. Yesu luta kumona mpasi ye kizitu, yandi sambaka Nzambi ngolo, mutáki kubasikaka yandi bonso matonzi ya menga na luse na yandi, matonzi ya nene na nitu na yandi bonso menga kubwa na ntoto.

Na nima yandi kwisaka diaka na balonguki yandi mene kudiyidika sambu na kudipesa tii na lufwa, yandi me luta mpukumuna yina, yandi kuvanda na ntima ya ngemba na Tata na yandi. Yandi tubilaka balonguki na yandi nde, Beno lala, beno pema! Mono ta telemisa beno diaka ve sambu na beno kusamba ti mono Nzambi. Kansi na ntangu fioti bo ata telemisa beno na kingolo-ngolo, sambu hambeni na mono bo ke penepene. Mono, Mwana ya Muntu, bo me pesa mono na maboko ya bantu ya imbi. Beno tala, telema, beto kwenda, Muntu ya kotitilaka mono nsoki yandi kele penepene.

BANGIUVULA: Sambu na nki Yesu vandaka na ntantu? Yandi sambaka Nzambi mbala tatu na ndinga nki? Na ntangu Yesu vandaka kusamba Nzambi, balonguki na yandi Pierre, Jacques ti Jean bo salaka nki?

DILONGI 66: YUDAS KE KOTILA YESU NSOKI. Matthiru 26:45-56; Marc14:43-52; Jean18:2-12

Verse ya kujlonga bana: DO SIMBAKA YESU, BO KANGISAKA YANDI NSEINGA. Jean 19:12b

Ntangu Yesu kumanisaka kusamba Tata na yandi na kulanga ya Getsemane, Yandi talaka na nima, yandi monaka muntu kotilaka yandi nsoki ke kwisa na yandi. Yandi telemisa balonguki yankaka nde; Beno telema, Tala, muntu kotilaka mono nsoki kele penepene.

Balonguki telemaka, bo monaka kinvuka ya bantu ya basoda ti balongi ya nsiku bo kwisaka na bambele ti banti, bamakonga ti tiya na maboko na bo. Yudas muntu kotilaka Yesu nsoki yandi nataka bo. Yandi pesaka bantu kindimbu nde, Muntu yina mono ta pesa baisser, yandi yina, beno simba yandi. Yudas kwisaka nswalu pusanaka penepene na Yesu, yandi tuba nde, Longi mbote. Yesu tubilaka yandi nde, Nduku na mono, sala mambu ya nge me kwisila". Yudas pesaka yandi baisser. Bantu kwisaka na Yudas bo telemaka. Yesu yifula bo nde, "Beno ke sosa nani?" Bo vutula nde, Yesu ya Nazarete. Yesu nde, "Si mono yai". Bo tinaka, bo vutuka na nima, bo kudilosa na ntoto. Yesu yifulaka bo diaka nde, "Beno ke sosa nani?" Bo nde, Yesu ya Nazarete. Yesu tubila bo diaka nde, Mono, kana beno ke sosa mono kansi beno bika bantu yai bo kwenda kwa bo. Yesu kudipesa na maboko na bo; yandi tuba sambu bo pesa balonguki na yandi mpasi ve, bo simbaka yandi, bo kangisaka yandi bansinga.

Ntangu balonguki kumona nde, Bo me simba Yesu, boma kusimbaka bo. Pierre basisaka mbele na yandi, yandi bulaka Marc, muntu vandaka ntwadisi ya nene, yandi zengaka yandi dikutu. Kansi Yesu tubila yandi nde, "Vutula mbele na nge na saki na yo". Keti mono lenda ve kunwa dikopa ya Tata na mono pesaka mono? Nge banza nde, Mono lenda kulomba ve Tata na mono, yandi kupesa mono bawanzio kuluta mafunda makumi nsambwadi na zole? Yesu simba Marc diboko, yandi vutulaka yandi dikutu na yandi.

Yesu tubila bantu simbaka yandi nde, "Beno kwisa na bambele ti bamakonga sambu na kusimba mono bonso muyibi sambu na nki? Mono vandaka na beno na inzo Nzambi na kulonga beno konso lumtu kulonga bantu, beno simbaka mono ve sambu na nki? Kansi mambu yai yonso yo ke kwisa sambu na kulungisa mambu yina ya bo sonikaka na Mukanda ya Nzambi.

Balonguki ya Yesu bo yonso tinaka, bo bikisaka yandi na maboko ya bambeni na yandi.

BANGIUVULA: Nki Yesu tubilaka Yudas na ntangu Yudas tubilaka yandi nde, Longi mbote? Nki Pierre salaka ti mbele na yandi? Nki Yesu salaka na muntu yina ya ntwadisi ya nene? Nki balonguki ya Yesu salaka na ntangu ya Yudas kwendaka ti basoda na Yesu?

DILONGI 67: PIERRE KE BUYA YESU. Jean 18:13-18;25-27; Luka 22:54-62

Verse ya kulonga bana: PIERRE BASIKAKA, YANDI DILAKA NGOLO. Luka 22:62

Basoda, Kapitene ti Kaporal bo kwisaka na Yesu ya kukangisa maboko na sika ya kusambisa bantu (Tribunal) na ntwadisi ya nene na inzo na yandi. Ntete Pierre ti Jean bo tinaka, kansi sesepi Jean kotaka ti bau na inzo na kuvanda ti bo penepene na Mfumu na yandi. Pierre landaka ntama. Bantu ya inzo ya ntwadisi ya nene bo zabaka Jean, yandi lombaka nswa na muntu vandaka kulangidila kielo ya inzo na Pierre kukota. Yandi kotaka ntangu bo pelisaka tiya ya kati ya kibansala ya inzo ya ntwadisi. Pierre vandaka ti bo na sika ya yandi zaba vanda penepene na Yesu na sika ya kuzenga makambu.

Nkento mosi, nsadi ya ntwadisi yandi monaka Pierre ntangu ya yandi vandaka na sika tiya vandaka kupela, yandi vandaka pima, yandi tubaka nde, Muntu yai mpe vandaka ti Yesu. Pierre kubuya nde, Nkento yai, mono zaba yandi ve. Bo vanda kusambisa Yesu na bantwadisi ti na bayina vandaka na ntwala ya bankaka yonso.

Ntama mingi ve, muntu yankaka kwisaka kutala yandi, yandi tubila yandi nde, Nge mpe ke mosi na kati ya bayina vandaka ti Yesu. Pierre nde, kele ve nge bakala yai, mono kele mpangi na bo ve.

Ntama ve, muntu yankaka mpangi ya Marc yina Pierre zengaka dikutu, yandi tubila yandi nde, Nge kele muntu mosi na kati ya bantu yai ya Yesu, sambu ndinga na nge ke songa nge nde, Nge muntu ya Galila ti yandi Yesu. Kansi Pierre antika kuzenga ndefu nde, Muntu yina ya beko ke tuba, mono ke zaba yandi ve. Mono kuzaba kima ya nge ke tuba. Si yo yina Pierre kubuya Mfumu na yandi mbala tatu nde, Mono ke zaba yandi ve, bonso mutindu Yesu tubalaka yandi.

Ntangu Pierre vandaka kutuba mpidina, nsusu dilaka. Mfumu na yandi balukaka na kutala Pierre pima. "Ebuna Pierre yindulaka mambu ya Mfumu na yandi tubilaka yandi nde, Nsusu me dila mbala ya zole nge ta buya mono mbala tatu". Ntima ya Pierre bulaka, yo vandaka na kizitu ya nene, yandi basika na inzo ya ntwadisi ya nene, ebuna yandi dilaka ngolo! Yandi kudizabaka nde, Mono kele muntu ya imbi, mono me buya Mfumu na mono. Mansanga mingi vandaka basika na meso na yandi.

BANGIUVULA: Inki Pierre salaka mbala tatu? Pierre salaka inki na ntangu yandi yindulaka mambu ya Mfumu na yandi? Na inki mutindu yandi kudizabaka?

DILONGI 68: YESU KELE NA NTWALA YA BAMBUTA NA YANDI. Marc 14:53-65; Luka 22:63-71

Verse ya kulonga bana: BO SOSAKA BANTU YA LUVUNU SAMBU NA KUKUSILA YESU SAMBU NA KUFWA YANDI. Matthieu 26:59

Ntangu Yesu vandaka na inzo ya mfumu ya banganga-Nzambi ya nene. Mfumu ya nene yankaka, banoniki ti bambuta bo vukanaka ti yandi. Bantwadisi yonso ya kusambisa makambu bo sosaka bantu ya luvunu na kutudila Yesu luvunu na kukusila Yesu sambu na kufwa yandi, sambu bo zabaka nde, Yesu ke na mambu ve ya beto lemda kukusila yandi luvunu.

Bantu mingi kunganinaka yandi kansi makambu na bo yo vandaka ve ya mukieleka. Bantu yankaka telemaka, bo kutudilaka yandi luvunu nde, Beto kuwaka muntu yai ke kutuba nde, Mono ta fwa nzo-Nzambi yai ya bo tungaka na maboko; mono ta tunga yankaka ya kukonda kutunga na maboko na bilumbu tatu. Kansi bantu yankaka bo tulaka ntembe, kutuba na bo yo kele ya makieleka. Yesu tubaka ve ata kima, na yina yonso ya bo vandaka kukusila yandi.

Na nima mfumu ya nene telemaka na kati na bo, yandi yifulaka Yesu nde, Nge ke tuba ta kima ve? Mambu yai kele nki mpila bantu yai ke funda nge? Kansi Yesu vandaka pima, yandi vutulaka ta kima ve. Mfumu ya nene ya banganga-Nzambi yifulaka yandi diaka nde, Keti nge kele Mesiya (Klisto) Mwana ya Nzambi kuluta nene? Yesu

vutulaka na yandi nde, "Mono. Beno ta mona Mwana ya muntu me vanda na diboko ya kibakala ya Nzambi Mpungu, kwisa na matuti na zulu".

Mfumu ya banganga-Nzambi yandi pasulaka bilele na yandi, yandi tubaka nde, Inki mfumu ya beto kusosa diaka batemwe? Beno me wa mutindu yandi ke finga Nzambi ya ngolo yonso. Yandi ke kudibinga nde, Mono kele Mwana ya Nzambi ya ngolo yonso na zulu. Beno ke zenga makambu yai beno ke tanza inki? Beno yonso zengaka nde, Yandi fweti fwa. Baka kwiyantika kulosa yandi mate, bo kanga yandi na meso, ebuna bo bula bulaka yandi bambata. Bo tuba nde, Tuba, nani me bula nge? Bo tubilaka yandi mambu mingi ya kufinga yandi.

Na suka kimvuka ya bambuta ti bamfumu ya nene ti banoniki bo vukana diaka na kusambisa Yesu. Bo tubilaka yandi nde, Kana nge kele Klisto, tubila beto. Kansi Yesu tubilaka bo nde, Kana mono tubila beno, beno ta ndima ve. Kansi na ntangu yai tii kuna Mwana ya Muntu ta vanda na diboko ya kibakala ya Nzambi Mpungu". Bantu yonso yifulaka yandi nde, Keti nge kele Mwana ya Nzambi? Yandi nde, "Mono kele yina ya beno ke tuba nde, Mwana ya Nzambi". E, kieleka, Yesu kele Mwana ya Nzambi.

Ba mfumu yonso ba bakaka makasi ya ngolo, bo tubaka nde, Beto ke na mfumu diaka ya batemwe ve. Sambu beto mosi me wa mambu yina ya yandi mosi me tuba, na kufinga Nzambi. Yandi kulunga na kufwa. Beto me wa mafingu na munoko na yandi. Kansi beto kele na mpila yankaka ve ya kutudila yandi nsiku na kufwa nde, kufwa yandi ve, beto kwenda na yandi na Mfumu Pilato yandi ke na ntuala na beto, yandi kufwa yandi. Beto katula muntu yai ya imbi na kati na beto.

Sambu na yina, bantu ya insi ntoto bo sambisaka Ngulusi na beto, vandaka ya mbote kukonda masumu, yandi vandaka ve ta mambu fioti ya masumu na kuzingwa na yandi.

BANGIUVULA: Nki batemwe bamfumu sosaka na ntangu Yesu vandaka na ntuala na bo? Nki Yesu vutudilaka bo na ntangu bo yifulaka yandi nde, Keti nge kele Mwana ya Nzambi? Keti Yesu vandaka na makambu?

DILONGI 69: PILATO KE NDIMA BO KUFWA YESU. Luka 23:1-25

Verse ya kulonga bana: PILATO PESAKA YESU NA MABOKO NA BO NA BO KUFWA YANDI NA KULUNSI. Jean 19:16

Na mpimpa yina ya bo simbaka Yesu na kusambisa yandi na bamfumu ya nene, na suka bo salaka mutindu mosi. Bo yidika ndinga na bo nde, Beto kufwa yandi. Bo zaba nde, Beto lenda zenga nsiku ve nde, Bo fwa yandi. Kaka Mfumu Pilato vandaka na ntuala na bo ntangu yina na kutula nsiku ya kufwa muntu. Yo yina bantu yonso telemaka, bo kwisaka ti Yesu na ntuala ya Pilato, Yesu telemaka na ntuala na yandi pima.

Bamfumu ya nene yantika kufunda yandi nde, Beto kukuta muntu yai kuvweza dikanda na beto, kubuyisa bantu nde, Beno kufuta mpaku ve na leta, mfumu ya nene ya ntoto yonso ve. Beto waka diaka nde, Yandi ke tuba nde, Mono kele Klisto, Mfumu, Masiya ya Nzambi silaka ntama. Ntangu yandi tuba mpidina nde, Mono kele Klisto, Mwana ya Nzambi, yandi ke finga Nzambi.

Pilato talaka Yesu na kutelema pima na ntuala na yandi; yandi yifulaka yandi nde, Keti nge kele mfumu ya Ba-Yuda? Yesu vutula na yandi nde, Beno nge ke tuba yo kele ya kieleka, mono kele Mfumu. Mono butukaka sambu na mambu yina, mono kwisaka awa na ntoto sambu na mambu yai ti kutuba makieleka".

Ntangu Pilato kuwa nde, Yesu ya Nazarete ya Galila, yandi yifulaka nde, Keti muntu yai kele ya bantu ya Galila? Bo vutula nde, E, yandi kele ya ba Galila. Na nima Pilato tuba nde, Mono ke zenga makambu ya muntu yai ve. Mono tinda yandi na Mfumu Helode kele na ntuala ya bantu yina ya Galila. Helode vandaka na Yerusalem na ntangu yina, yandi waka kiese na kumona Yesu sambu bilumbu mingi yandi vandaka na mfumu ya kumona yandi.

Helode yifulaka Yesu mambo mingi kansi Yesu vandaka pima, yandi vutulaka kima ve. Helode ti bantu yina ya yandi vandaka na bo, bo tunganisaka Yesu, bo sekaka yandi, bo lwatisaka yandi bilele ya mbwaki, bo vutulaka yandi na Pilato.

Pilato bingaka bamfumu ya luyalu ti banganga Nzambi, ti bambuta vandaka na ntwala ya bantu, yandi tubilaka bo nde, Beno kwisaka ti muntu yai na mono nde, Yandi ke vweza bantu. Ntangu mono sambisaka yandi na makambo yonso na meso na benc, mono monaka ta kima ve ya beno fundilaka yandi. Helode mpi yandi kumwaka wa yandi ata kima ve, yandi vutula na beto. Yesu salaka ta kima ve na yandi kufwa. Beno kubula yandi ebuna beno yambula yandi.

Bantu tubaka na ndinga ya ngolo nde, katula muntu yai na bisika na beto Balaba. Balaba vandaka muntu ya kuluta imbi, yandi vandaka na boloko sambu na mubulu ya nene ti kufwa bantu. Bo vandaka na kikalulu ya Pilato kubikisila bo muntu mosi na na inzo ya boloko na nkinsi ya Pacques. Pilato yandi kwisaka na bamfumu ti banganga Nzambi, yandi zolaka kubika Yesu. Kansi bo tukaka makelele nde, Nge fwa yandi na kulunsi, Nge fwa yandi na kulunsi!

Pilato yifulaka bo mbala ya tata nde, Sambu na inki? Muntu yai salaka inki mambu ya imbi? Mono me mona mambu ya imbi ve ya yandi fweti kufwila; beno kubula yandi, ebuna beno kubika yandi. Kansi bo lutisa kutula ngolo na kutuba ti kulumba yandi nde, Bo fwa yandi na kulunsi. Ebuna ndinga na bo lembisaka Pilato, yandi tuba nde, Mambo ya bo ke lomba yo fweti salama.

Pilato pesaka Yesu na maboko na bo sambu bo sala na yandi mutindu ya bo vandaka kuzola, na kufwa yandi na kulunsi. Bo bakaka Mfumu na beto vandaka ve na mambo ya imbi, bo pesaka yandi na maboko ya basoda na kwenda na yandi na kulunsi.

BANGIUVULA: Yesu vutulaka nki ngogo na ntangu Pilato yifulaka yandi nde, Keti nge kele Mfumu ya Bazwif? Bantu tulaka makelele na nki ngogo? Nki Pilato salaka na Yesu?

DILONGI 70: BO KELE FWA YESU NA KULUNSI. Matthieu 27:27-44; Luka 23:26, 32-45, Jean 19:17

Verse ya kulongo bana: TATA. LOLULA BO MASUMU NA BO; BO KE ZANA VE MAMBU YA BO KE SALA. Luka 23:34

Ntangu Pilato pesaka Yesu na maboko ya basoda, sambu na kwenda kufwa yandi na kulunsi bonso mutindu Bazwif lombaka yandi, sambu basoda kusadila yandi imbi. Bo tulaka yandi imbi ya nsende na intu na yandi, bo losilaka yandi mate, kuseka yandi, bo bulaka yandi inti na zulu ya intu. Bo katulaka yandi mvela ya mbwaki ya kimfumu ya bo vandaka kulwatisa yandi ntete na kuseka yandi nde, Yandi kele Mfumu, bo vutulaka bilele na yandi, bo basika na yandi na nganda ya Yerusalem.

Yesu basika na bwala ya nene ya yandi vandaka kuzodila sambu na imbi na bo, ti kunata kulunsi na yandi kaka yandi mosi. Bo kwendaka na yandi na kisika ya bo vandaka kubinga nde, Golgota, disongidila nde, Kisika ya Mukuwa ya intu". Kulunsi vandaka na kizitu ya nene, yandi zolaka kulembwa na nzila. Bo simba muntu vandaka kuluta na nzila zina wa yandi Simon muntu ya bwala ya Sirone, bo tulaka yandi kulunsi na mapeka, yandi landaka na yo na nima ya Yesu.

Bo vandaka kwenda na bantu yankaka zole, basadi ya masumu sambu na kufwa bo ti Yesu.

Bo pesaka Yesu vinu ya kuvukisa ti bima ya ndudi sambu na kulembisa mpasi na nitu na yandi, kansi ntangu ya bo pesaka yandi na kunwa, yandi buyaka na kunwa. Bo bulaka yandi banonso na maboko ti na makulu na kulunsi, bo kabulaka bilele na yandi bo budilaka yo nzeke. Bo vandaka kulangidila yandi. Bo tulaka bantu zole yankaka ya bo kwisaka na bo ti Yesu na kulunsi diaka, yankaka na diboko na yandi ya kibakala, yankaka na diboko na yandi ya kinkento.

Yesu talaka bantu yina sadilaka yandi imbi, yandi wilaka bo mawa, yandi sambilaka bo Nzambi nde, Tata, lolola bo masumu na bo, bo ke zaba ve mambu ya bo ke sala".

Ba mbuta ya banganga- Nzambi, bo yantika kuseka Yesu, yandi vandaka kugulusa ha-nkaka, yandi kukigulusa kana yandi kele Klisto Mwana ya Nzambi bonso yandi ke tuba. Lasoda mpe bo sekaka yandi, bo kwisaka na yandi ti vinu na kupesa yandi, bo tuba nde, Kana nge kele Mfumu ya Bazwif nge gulusa moyo na nge. Bantu vandaka kuluta pana na nzila bo fingaka yandi, bo kukisaka intu na bo ti kusaula yandi, bo tubaka nde, Kana nge kele Mwana ya Nzambi, katuka na kulunsi, kwisa kutuluka na kulunsi. Ya nge ke tudila ntima yandi Nzambi kugulusa yandi, kana yandi kuzola. Bo sonikaka na zulu ya dibaya na intu na yandi nde, Yai kele Mfumu ya Bazwif. Bo zolaka mpidi yina ve, bo salaka buna kaka sambu na kuseka yandi.

Bamiyibi zole vandaka ti Yesu na kulunsi bo saulaka yandi mpe. Yankaka tuba nde, Keti nge kele Muklisto? Nge kudigulusa, nge gulusa beto. Kansi yina yankaka yanti-ka kubalula ntima na yandi, Mpeve ya Longo yantikaka kisalu na yandi ya mbote na ntima ya yandi, yandi tubila yina ya ntwala nde, Nge kele tina Nzambi ve? Nge kele ya kubela na dikambu na nge mutindu mosi, Bo zengaka dikambu na beto mbote, beto ke baka mfitu na beto bonso beto salaka, kanai muntu yai salaka mambu ya imbi ve. Muyibi yina talaka Yesu, yandi tuba nde, Yesu, ntangu nge ta kote na Mfumu na nge, nge ta yindula mono. Yesu tubilaka yandi nde, Kieleka, mono ke tubila nge nde, Bubuyai nge ta vanda na mono na Paladiso". Muntu yai kwikilaka Yesu yandi me baka nsilulu ya mbote ya Yesu ya moyo ya mvula na mvula.

Bo sadilaka Mvulusi na beto na kulunsi mpila yai.

BANGIUVULA: Yesu wilaka bantu sadilaka yandi imbi mawa na kusambila bo Nzambi na nki mutindu? Bo sadilaka yandi inki imbi? Muyibi vandaka na Yesu na kulunsi tubilaka Yesu inki ngogo? Yesu tubilaka yandi inki?

DILONGI 71 : YESU KE KUFWA NA KUKUNSI. Luka 23:44-49, Jean 19:23-37

Verse ya kulonga bana: MFUMU NA BETO YESU KLISTO FWA SAMBU NA BETO KUVANDA NA MOYO KISIKA MOSI TI YANDI. 1Tesal. 5:9,10

Mfumu na beto Yesu Klisto yandi monaka mpasi mingi sambu na beto na kulunsi. Yandi dilaka ngolo na Tata na yandi Nzambi nde, "Nzambi na mono, Nzambi na mono, nge ma yambula mono sambu na nki?" Na kati ya ntangu, mpimpa kubwaka na ntoto yonso tii na ntangu kukuma na ntangu tatu ya nkokila. Ntangu kondaka kupela; boma simbaka bantu yonso.

Mama ya Yesu ti mpangi na yandi ti mama na yandi ya leki ti Marie nkento ya Kelopa, ti Marie Magdala bo vandaka kutelema penepene na kulunsi ya Yesu, bo landaka yandi tii na sika ya kufwa. Yesu talaka bo ti Jean longuki na yandi ya yandi vandaka kuzola, na kutelema kuna, yandi tubilaka mama na yandi nde, "Nge nkento yai, mwana na nge yandi yai". Yandi tubila longuki na yandi na bampasi na yandi, yandi bikaka yandi na maboko ya longuki ya yandi kuzolaka sambu na kubumba yandi tii kuna na lufwa na yandi. Na ntangu yina kibeni longuki yina kwendaka na mama ya Yesu na inzo na yandi, yandi kukuma bonso mama na yandi.

Na nima Yesu zaba nde, Mambu yonso ya mono kwisilaka na ntoto yo me mana, mono ke gulusa moyo ya bantu yonso sesepi na kulunsi, mono kwisaka bonso nkayilu ya kuvidisa masumu na bo. Yandi tubaka nde, "Mono kele na nzala ya masa". Dibungu vandaka pana ya kufuluka ti vinu ya ngani. Bo tulaka kinuka na kati ya vinu yina na nti ya hisope, bo tulaka yo na munoko na yandi. Ntangu yandi bakaka, yandi tubaka nde, Imene". Yandi tuba ndinga ya ngolo nde, "Tata, mono ke tula moyo na mono na maboko na nge". Ebuna yandi kulumusaka intu na insi, yandi fwaka.

Bantu vandaka kutelema penepene na yandi bo monaka mambu yina, bo vutuka kudibula ntulu sambu na mambu ya bo monaka. Ntima ya bankento na longuki na yandi ya luzolo yo vandaka na ntantu mingi ti kutekita. Kapitene ya basoda kufwaka Yesu,

yandi moraka lufwa ya Yesu, yandi yitukaka, yandi tubaka nde, Kieleka yandi vandaka muntu ya mbote, yandi vandaka Mwana ya Nzambi.

Bazwif zolaka ve mvumbi ya bantu kubika na kulunsi na kilumbu na bo ya nsiku, yo yina bo lombaka na Pilato nde, Bo tolula makulu na bo, bo katula yo. Basoda kwisaka kutolula makulu ya ba muyibi zole ya bo fwaka ti Yesu. Kansi ntangu ya bo kwisa kukuma na Yesu bo kutaka yandi me fwa. Bo tolulaka yandi makulu ve. Kansi soda yankaka tobolaka yandi dikonga na mpanzi, menga ti masa kwisa kubasika.

Yesu Mvulusi na beto fwaka mpidi yai na kulunsi, yandi kufwaka kaka yandi mosi na maboko ya Tata na yandi Nzambi, sambu yandi kugulusa beto na masumu na beto yonso.

BANGIUVULA: Inki Yesu tubilaka mama na yandi ti Jean? Yandi dilaka ngolo na Tata na yandi na nki ngogo? Na maboko ya nani Yesu tulaka moyo na yandi? Beto lenda tula mioyo na beto na maboko ya nani?

DILONGI 72: BO KE ZIKA YESU NA MAZIAMU. Matthieu 27:57-66; Jean 19:38-42

Verse ya kulonga bana: NAKISIKA YINA VANDAKA MAZIAMU YA MPA, BO LADISAKA YESU. Jean 19:41,42.

Banduka ya Yesu yankaka, bankento vandaka ti yandi ntangu yandi fwaka na kulunsi ti longuki na yandi ya luzelo Jean diaka. Longuki na yandi yankaka kwisaka na kinsweki na ntangu yina, zina na yandi Joseph ya Alimataya. Yandi kwendaka na Pilato, yandi lombaka mvumbi ya Yesu. Pilato tinda ndinga na yandi nde, Bo pesa yandi. Banduku bo wilaka yandi mawa mingi, bo zolaka kuzika yandi na sika ya mbote.

Joseph kwisaka ti Nikodeme, longuki yankaka ya Yesu na kinsweki, ^{na} bima ya nsudi ya mbote ya ntalu kuluta mingi, bo bakaka mvumbi ya Yesu. Bo kangisaka yo na lele ya pembe ya linene ti bima ya nsudi ya mbote bo tulaka yo na maziamu, bonso vandaka kikalulu ya Bazwif na kuzika bantu. Bo ladisaka yandi na maziamu ya mpa ya Joseph na sika vandaka nti ya bambuma, na maziamu yina vandaka bo me zika ntete ve muntu yankaka, yo vandaka kitoko kuluta. Bo tulaka ditadi ya nene na munoko ya maziamu, bo kwendaka. Maria ya Magadal vandaka kuna ti Maria yankaka, bo vandaka kutala na ntwala ya maziamu. Bo zolaka ve kubika Mfumu na bo ya bo ladisaka na maziamu.

Na suka-suka bamfumu ya nene ya Bafarize bo vukanaka na Pilato, bo tuba nde, Mfumu, beto ke yindula ndinga na muntu yai ya luvunu ntangu yandi vandaka na moyo nde, Kana bilumbu tata kuluta mono ta telema diaka na lufwa. Nge tinda ndinga na nge nde, Bo langidila maziamu mbote tii kuna kilumbu ya tatu, mpidina ba-longuki na yandi ta zaba ve kwisa kuyiba yandi, sambu bo kwisa kutubila bantu nde, Yandi me telema na lufwa. Pilato ndimaka, yandi tubila bo nde, Beno kele na bamvungi na beno, beno kwenda kulangidila maziamu na mayele na beno yonso ya beno kele na yo.

Bo kwendaka ti bantu na kulangidilamaziamu, bo langidilaka maziamu mbote, bo tulaka kidimbu na ditadi sambu bantu yonso kuzaba nde, Mfumu Pilato tulaka nsika yai.

Maria ti bankento yankaka bo vutukaka na inzo na bo, bo yidika bima ya nsudi ya kitoko ti mafuta ya mananasi, sambu na kwisa na yo na kilumbu ya kumanisa nsiku na bo ya kilumbu ya Lumingi ya Bazwif, na kupakula mvumbi ya Yesu. Bankento yina kwendaka ti ntantu, na ntima, Mfumu fwaka.

BANGIUVULA: Inki longuki yankaka ya kinsweki lombaka na Pilato? Nani sadisaka Joseph na kulaka mvumbi ya Yesu? Bankento salaka nki?

DILONGI 73 : YESU KE TELEMA NA LUFWA. Marc 16:7,8 Matthieu 28:1-7

Verse ya kulonga bana: YESU YA BO FWAKA NA KULUNSI YANDIFUTUMUKA NA LUFWA.
Marc 16:6

Maria ya Magadala, mama ya Salamon, bo monaka kisika ya bo zikaka Yesu na mazihamu ya Joseph ya Arimate.

Kilumbi. na bo ya kupema, kilumbu ya Lumingu ya Bazwih, kilumbu ya sanbanu, bo kwisaka na mazihamu na suka-suka ti bima a nsudi ya k. lo ya bo sumbaka na kwisa kutula na mvumbi ya Yesu. Kilumbu yina vandaka kilumbu ya ntete ya Lumingu.

Ntangu. a bo vandaka na nzila ntete bo me kuma ve na mazihamu, bo kwendaka na kutuba bo na bo na nzila nde, Nani ya katudila beto ditadi ke na mazihamu? Yo luta nene. Beto ke na ngolo ya kufwana ve na kukatula yo, nani ta sadisa beto?

Kansi ntangu bo kwisa penepene na mazihamu, bo baluka kutala mpila yai, bo monaka diatadi yina ya kukatula. Bo yitukaka. Bo pusana penepene, bo kotaka na mazihamu. Bo monaka mwana bakala mosi me vanda na diboko ya kibakala, me lwata mwela ya mpembe na kupela bonso ntangu. Bo yitukaka ngolo, bo tinaka, ntangu bo monaka wanzio ya Mfumu.

Wanzio tubilaka bo nde, Beno kutina ve, kuyituka ve, kuwa boma ve, beno ke sosa Yesu ya Nazarete ya bo kufwaka na kulundi; yandi me telema na lufwa; yandi keke mwamu ve, tala kisika ya bo tulaka yandi! Beno ke sosa yina ke na moyo na kati ya bantu ya kufwa sambu na nki?

Wanzio pesaka bo nsiku ya mpa diaka, yandi tubilaka bo nde, Beno kwenda kutubila balonguki na yandi nde, Yandi ta yita na ntuala na beno na Galile, beno ta mona yandi kuna bonso mutindu yandi tubilaka beno ntete na ntuala ya lufwa na yandi.

Ntangu bankento kuwa ndinga yai bo mona mazihamu ya mamba na kati, bo katuka na mazihamu, bo tinaka sambu na kupela ti boma simbaka bo. Bo kwendaka, kansi bo tubila bantu mambu yai nswalu ve, sambu bo vandaka kutina bantu, bo zola kubakisa mambu yai ya kuluta kuyitukasa bo. Bo kwenda, kubansa mingi mabansa ya mambu ya bo monaka ti yina ya bo waka.

BANGIUVULA: Bamama bo zolaka kusala inki na mvumbi ya Yesu? Bo vandaka kutuba nki bo na bo na nzila ntete bo me kuma ve na mazihamu? Wanzio tubilaka bo inki ngogo? Inki bo monaka na kati ya mazihamu?

DILONGI 74 : YESU KE MONIKA NA MARIA YA MAGADALA. Jean 20:1-18.

Verse ya kulonga bana: MONO KUMONA MFUMU. Jean 20:18b

Ntangu bankento katuka na mazihamu ya Yesu kilumbu ya yandi telemaka na lufwa, Maria ya Magadala kwendaka nswalu na Pierre ti Jean, yandi tubilaka bo nde, Bo me katuja Mfumu na mazihamu, beto kuzaba ve kana bo tala yandi wapi".

Pierre ti Jean bo baka ntinu na mazihamu ntangu ya bo tala na mazihamu na kati ya mpamba, Jean ndimaka ndinga ya yandi waka na Yesu nde, Kana bilumbu tatu kuluta, mono ta telema na lufwa, beno ta mona mono diaka. Pierre ti Jean vutukaka na inzo na bo.

Kansi Maria kwisaka diaka na mazihamu, yandi kutelema na kudila. Yandi vandaka kuwa ndinga ya Yesu nde, Mono me telema na lufwa, Kansi ntima na yandi vandaka na kizitu sambu na lufwa ya Ngulusi na yandi, yandi zolaka ve kundima kufutumuka na yandi na lufwa.

Ntete ya bo vandaka me vutudila yandi ndinga ve, yandi pindukaka na nima sambu yandi waka kutambula ya muntu na nzila, yandi monaka muntu ya kutelema na nima na yandi. Yandi vandaka kudila. Muntu yina vandaka Yesu, Kansi Maria zabaka yandi ve.

Yesu yifulaka yandi nde, Mambu na nki nge ke dila? Nge ke sosa nani? Maria nde, Ziku muntu yai ke muntu ke salaka kisalu na ka mwa-mfinda yai ya inti ya bambuma, yo yina yandi tubila yandi nde, Mfumu, kana nge katulaka yandi awa, nge songa mono kisika ya nge tulaka yandi, ebuna mono kwenda kubaka yandi, mono tula yandi na sika ya mbote.

Yesu talaka yandi, yandi tubilaka yandi nde, "Maria", Ntangu Yesu kubingaka yandi zina yina, Maria zabaka yandi, yandi fukama na makulu na yandi na kupesa yandi luzitu, yandi tuba nde, Longi! Kiese, kuyituka ti luzolo, yai yonso wandaka na ndinga na yandi tubaka nde, Longi!

Yesu pesaka yandi nsiku nde, Kwenda na bampangi na mono, nge tubila bo nde, "Mono ke kwenda na Tata na mono ye Tata na beno, Nzambi na mono ti Nzambi na beno".

Maria kwendaka ntinu ti kiese mingi, yandi tubila balonguki ya Yesu nde, Mono monaka Yesu, Mfumu na beto, Yandi tubila mono nde, Nge kwenda na bampangi na mono, nge tubila bo nde, Mono ke kwenda na Tata na mono ye Tata na beno, Nzambi na mono ye Nzambi na beno. Balonguki bo waka ndinga na yandi, kansi bo ndimaka ve.

BANGIUVULA: Ntangu bankento monaka na kati ya maziamu ya mpamba, bo kwendaka tubila Pierre ti Jean nki ngogo? Jean ndimaka nki ngogo ya yandi waka na Yesu, ntangu yandi monaka maziamu na kati ya mpamba? Ntangu Yesu monanaka ti Maria na nzila, ntangu Yesu kutubaka ndinga nde, "Longi" Maria yindulaka nki? Yandi salaka nki?

DILONGI 75: YESU KE MONIKA NA BANTU YANKAKA. Matthieu 28:8-10; Luka 24:13-35

Verse ya kulonga bana: **BO TUBAKA NDE, MFUMU ME TELEMA NA LUFWA KIELUKA.** Luka 24:34

Ntangu Yesu kwisa kumonika na Maria ya Magadala ye ntangu Maria kwendaka na kuso-nga balonguki ya Yesu nde, Mono monaka Mfumu, Yesu diaka. Yandi katukaka na kilanga sika vandaka maziamu. Ntangu yandi kwendaka na nzila, yandi monanaka ti bankento yankaka, yandi pesaka bo mbote. Bo monaka yandi nde, Yai Yesu, bo yitukaka, bo vandaka na kiese, bo kwisaka kwa yandi bo kudilosa na ntoto, bo simbaka yandi na makulu bo sambaka yandi.

Yesu tubilaka bo nde, "Beni kutina ve, beno kwenda, beno tubila bampangi na beto nde, Beni kwenda na Galile, beno ta mona yandi kuna.

Na kilumbu yo yina kaka balonguki zole bo vandaka kwenda na Yerusalem sambu na kwenda na bwala ya fioti ya Emmaus. Ntangu bo vandaka kwenda, bo vandaka kusolula, ti kutula ntembe sambu na mambu yai yonso ya bo monaka ti yina ya bo waka na Yerusalem na kiese ya Pacques, sambu na lufwa ya Mfumu na bo kibeni. Yesu kibeni kwisaka penepene na bo, kansi meso na bo vandaka kutala mbote ve na kubakisa yandi. Yesu yifulaka bo nde, Inki beno ke kwenda na kutuba na nzila?

Ebuna bo telema na mawa, Muntu yankaka zina na yandi Kleopas, yandi yufu ya yandi nde, Awa nge ke nani, nge ke vandaka na Yerusalem, nge mosi ke zaba ve mambu kubwaka na bilumbu yai? Yesu yifulaka bo nde, "Inki mambu?"

Bo vutudilaka yandi nde, Mambu ya Yesu muntu ya bwala ya Nazarete, yandi vandaka muntu ya nene na bikalulu ti na ngogo na ntuala ya Nzambi. Bo fwaka yandi na kulunsi. Kansi beto vandaka kutula ntima nde, Yandi muntu ta guluda bantu ya Isalele! Bilumbu tatu me luta ya kubwaka mambu yina, bankento yankaka ya dikanda na beto bo vandaka na maziamu na suka-suka yai bo yutukaka. Bo kwisaka, kuzabasa beto nde, Beto kuzaba ve, beto kukutaka ve mvumbi ya Mfumu na beto, beto monaka bawanzio me tubila beto nde, Yandi ke na moyo. Pierre ti Jean diaka kwendaka na maziamu bo kutaka mambu kiteso mosi bonso mutindu ya bankento yina tubaka kansi bo monaka Yesu ve.

Yesu yantikaka kutubila bo nde, Beni ke bantu ya kukonda mayele, beno ke zola ve

na zulu ya kukwikila mambu ya bamitubi yonso ya Nzambi! Yo vandaka mbote ve na Klisto kumona mpasi na mambu yai ye yandi kukota na lukumu na yandi?

Yandi yantika na Moise ti ha baprofete yonso, yandi yantikaka kutendula bo mambu yonso ya bo sonikaka na Mukanda ya Nzambi sambu na mambu na yandi, kansi bo zabaka ve.

Ntangu bo kumaka penepene na bwala, yandi zolaka kulita. Kansi bo bondilaka yandi nde, Nge kwisa kubikila ti beto kwaku, sambu ntangu me luta, mpe mpimpa ke zoha kubwa. Yesu kotaka ti bo na inzo na bo. Ntangu bo vandaka na mesa, yandi bakaka mampa, yandi sambaka Nzambi na nima yandi pesaka bo, ntangu yandi zengaka yo. Meso na bo kangukaka, ebuna bo kwisaka kuzaba, Na nima Yesu kuviya na meso nabo.

Ebuna bo yantikaka kutuba bo na bo nde, Ntangu beto vandaka kutambula na yandi, beto waka ndinga na yandi, beto monaka kiese na ntima na beto?

Bo telemaka na ntangu yina kibeni, bo vutukaka na Yerusalem, bo kuta balonguki kumi na mosi, bo vukana kisika modi ti bankaka vandaka kulanda Yesu. Balonguki bo tubilaka Kelopa ti banduku na yandi nde, Mfumu futumukaka na kufwa. Kelope ti banduku n yandi bo solulaka bo mambu yonso ya kutwaka na nzila ya Emmausye mutindu yo vandaka, bantu kwisa na ntangu ya kuzenga mampa.

BANGIUVULA: Bankento yankaka salaka nki na ntangu: Yesu pesaka bo mbote? Ntangu ya bantu ya bwala ya fioti ya Emmaus zole kwendaka na nzila na bwala na bo, Yesu kwisaka kwenda na bo, kansi bo zabaka yandi? Bo tubilaka yandi nki mambu? Bo zabaka yandi ntangu yandi salaka nki?

DILONGI 76: YESU KE MONIKA NA BALONGUKI NA YANDI. Jean 20:19-29

Verse ya kulonga bana: YESU TUBAKA NDE, BA YINA KE KWIKILA MONO BO MENE MONA MONA MONO VE BO KELE NA KIESE. Jean 20:29

Na kilumbu yina ya ntete ya Lumingu ya kufutumukaka Yesu na lufwa, mpimpa yantikaka kubwa, na ntangu mpimpa mene mana, balonguki na yandi vandaka na inzo mosi ya etage bakielo yonso ya kukanga, sambu bo vandaka kutina Bazwif nde, Bo ta sosa beto na kufwa beto. Longuki yankaka Thomas, yandi vandaka ve ti bo.

Yesu kwisaka kumonika na kati na bo kielo wandaka ya kukanga, yandi tubilaka bo nde, Mbote na beno, ngemba vanda na beno. Ntangu tubaka ndinga yina, yandi songaka bo maboko ti mpanzi na yandi. Ntima ya balonguki na yandi vandaka kiese ntangu ya bo monaka Mfumu na bo. Bo bakisaka ndinga na yandi ya yandi tubaka na bo nde, Ntangu bilumbu tatu ta luta, mono ta futumuka na lufwa.

Yesu tubila bo nde, Ngemba vanda na beno, bonso mutindu Tata Nzambi na mono tinda ka mono na nsi ntoto, ebuna mono ke tinda beno. Ntangu yandi tubaka ndinga yai, yandi tudila bo mupepe, yandi tubila bo nde, "Beni baka Mpeve ya Longo" na nima Yesu kubika bo.

Balonguki yai kumi bo songaka Thomas vandaka ve ti bo na ntangu Yesu kwisaka kumonika na bo nde, Beto monaka Mfumu. Kansi Thomas tubilaka bo nde, Kana mono kumona ve mputa ya banonso kele na maboko ya yandi, mono kotisa ve misapi na mpanzi, mono lenda kundima ve ata fioti. Thomas tulaka ntembe sambu na kumona Yesu na meso.

Bilumbu nana lutaka. Kilumbu yankaka ya Lumingu na mpimpa, balonguki vandaka na inzo bielo ya kukanga. Mbala yai Thomas vandaka ti bo.

Yesu kwisaka kumonika na bo mutindu mosi bielo vandaka ya kukanga, yandi telemaka na kati na bo, yandi tubila bo nde, "Ngemba vanda na beno". Yandi yantika kuta Thomas pima, yandi bingaka yandi nde, "Thomas, Tula misapi na nge na kati ya maboko na mono, kotisa diboko. Kotisa na mpanzi na mono, nge bika kuvanda na

ntembe, nge kwikila".

Thomas talaka mfumu na yandi, yandi zolaka yandi, yandi vutulaka yandi nde, Mfumu na mono ye Nzambi na mono.

Yesu tubilaka yandi nde, "Sambu nge monaka mono yo yina nge kwikilaka. Ba yina ke kwikila mono bo me mona mono ve bo kele na kiese".

Yo yina bampangi na mono, beto bantu ya ntangu yai, beto fweti kwikila Yesu Klisto Mfumu na beto me kwikila yandi ntete beto me mona yandi na meso ve.

BANGIUUVULA: Ntangu ya balonguki ya Yesu vandaka na inzo ya etage bakielo yonso ya kukanga Yesu kotaka na kati na bo, yandi tuba nde, Inki? Yandi tubilaka bo nde, Beno ata baka nani? Ntangu ya hilumbu nana me luta, Yesu kwisaka na bo mutindu mosi, yandi tubilaka bo nde, Inki? Thomas kwikilaka, keti? Sambu na nki?

DILONGI 77: YESU TI PIERRE. Jean 21:1-23.

Verse ya kulonga bana: BETO KELE NA LUZOLO SAMBU YANDI ZOLAKA BETO NTETE.
1 Jean 4:19.

Yesu silaka na balonguki na yandi nde, Beno kwenda na Galile, beno ta mona mono kina. Yo yina bo kwendaka na Galile na kufingila yandi. Ntangu ya bo vandaka kufingila yandi bakaka nsambwadi bo kwendaka kuloba bambisi ya masa na kiziba ya Galile. Bo kwendaka, bo kotaka na bwatu, kansi na mimpā yina bo simbaka ata kima ve.

Ntangu yantika kubasika na suka-suka, Yesu vandaka kutelema penepene na masa, kansi balonguki na yandi zabaka yandi ve, Yai Yesu. Yandi yifulaka bo nde, Keti beno kele ata kima ya kudia? Bo tubila yandi nde, Ikte ve.

Yesu tubila bo nde, "Beno losa bukondi na bukoko ya kibakala, beno ta simba bambisi". Bo tulaka yo ntama ve bo zabaka ve kubenda-bukondi sambu bambisi vandaka ya kifuluka.

Jean, longuki na yandi yankaka kutubila Pierre nde, Yai ke Mfumu ziku, Pierre kudilosa na masa, kwenda ti kuna na Yesu. Bankaka kwisaka na bwatu, bo vandaka kubenda bukondi vandaka ya kifuluka na bambisi.

Ntangu ya bo kumaka na matiti, bo monaka Yesu me pelisa tiya yandi me tula bambisi ya masa na tiya ye yandi vandaka na kintini ya dimpa penepeme. Yandi kubinga bo nde, Kwisa na bambisi yankaka. Bo kwisaka na yo, bo tangaka yo vandaka akama mosi na makumi tanu na tatu.

Yesu tubilaka bo nde, "Beno kwisa kudia". Bo kudiaka ti yandi. Ntangu ya bo manisa kudia, Yesu yifulaka Pierre mbala tatu nde, Simon mwana ya Jean, keti nge kuluta ba yai yankaka na kuzola mono? Pierre vutulaka na yandi mbala tatu nde, Mfumu, nge zaba mambu yonso, nge zaba nde, Mono ke zola nge. Ntima na yandi vandaka na mawa sambu Yesu yifulaka yandi mbala tatu, yandi yindulaka bonso mutindu yandi vandaka kubuya Yesu mbala tatu.

Yesu pesaka yandi ti balonguki yonso yankaka kisalu ya kulunda ye kupesa madia na mameme na yandi ye bana ya mameme. Mameme ya Yesu ke banani? E, beto bantu na yandi. Yesu vidisaka masumu ya Pierre, yandi tubila yandi nde, Nge landa mono.

Pierre monaka Jean, longuki vandaka kuzola Yesu, kulanda, yandi yufula Yesu, Mfumu, muntu yai yandi ata sala inki? Yesu tubilaka yandi nde, "Kana mono zola yandi kubika na moyo tii na ntawu ya mono ata vutuka, yo kele mambu na nge? Kansi nge landa mono.

Mambu na beto yo kele mambu ya kuyifula mambu ya bantu yankaka ve, mambu na beto kele kusala bonso Yesu kutubilaka beto nde, "Nge landa mono".

BANGIUVULA: Ntangu Yesu tubilaka balonguki na yandi nde, Beno tula bukondi na diboko ya kibakala bo simbaka inki? Yesu yifulaka Pierre mbala tatu na inki ngiuvula? Banani mamame ya Yesu? Yesu ke tubila beto inki ndinga?

DILONGI 78: YESU KE PESA BALONGUKI NA YANDI NSIKU YA NENE. Luka 24:46-52, Matthieu 28:16-20

Verse ya kulonga bana: BENO KELE BATEMWE YA MAMBU YA... Luka 24:48. BENO KWENDA KULONGA NSANGU YA MBOTE NA BANTU YONSO. Marc 16:15

Na nima ya mambu yai yonso, balonguki ya Yesu bo monanaka ti Yesu na ngumba ya Galile kisika ya yandi tubilaka bo. Ebuna yandi pesaka bo nsiku ya nene ya nsuka. Yandi tubilaka bo nde, "Bo mene pesa mono kiyeka yonso na zulu ye na nsi ntoto. Sambu mono kele na kiyeka yai, beno kwenda, beno kukitula bantu yonso balonguki, beno botika bo na zina ya Tata ya Mwana ye ya Mpeve ya Nzambi, beno longa bo mambu yonso ya mono kulongaka beno.

Ndinga yai ya yandi ya nsuka vandaka ya nsilulu ya mbote nde, "Mono ta vanda na beno bilumbu yonso tii nsuka ya ntoto". Mfumu lenda vila ve ba yina kele na yandi, yandi kele na beto kana beto kusala nsiku na yai.

Bilumbu makami iya me luta tuka kuna Yesu futumukaka na lufwa, yandi tubila bo ngolo na nsiku ya yandi ya nene, yandi tubilaka balonguki nde, "Beno batemwe ya kuzaba mambu yai". Beno kubika kutambwisa nsangu yai ya mbote na bisika yonso, beno kuyantika na Yerusalem. Beno kubika na Yerusalem tii kuna beno ta manisa nsilulu ya Tata na mono, tii kuna bo ta pesa beno ngolo ya zulu" ngolo ya Mpeve ya Nzambi kibeni.

Yandi twadisaka bo tii na kisika vandaka na ntuala ya bwala ya Betania na ngumba ya Oleve. Yandi tandulaka mabok na yandi, yandi sakumunaka bo. Na ntangu yandi vandaka sakumuna bo mpidina, yandi ketu* na kati na bo, bo tombolara vandi na zulu, ebuna dituti kwisa kufika yandi na meso na bo.

Balonguki bo sambaka yandi, bo vutukaka na Yerusalem bonso mutindu yandi tubilaka bo na kiese ya nene. Bo vandaka na inzo ya nsambilu konso kilumbu na kupesa Nzambi lukumu, na kufingila ngolo ya zulu, Mpeve ya Nzambi bonso mutindu yandi silaka bo.

BANGIUVULA: Nsiku yanene kupesaka Yesu balonguki na yandi, inki vandaka na nsuka? Bo vandaka na inki nsilulu ya mbote? Na nima bilumbu makami iya kuluta tuka kilumbu ya yandi telemaka na lufwa, Yesu salaka nki na ngumba ya Oleve? Balonguki vutukaka na kiese mingi na Yerusalem na kufingila nani?

/Papi/